

Uvodnik

Jurij Paljk

Naša šola

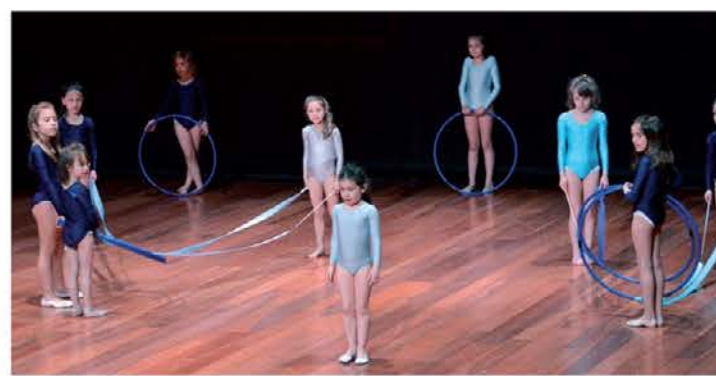
V lanskem šolskem letu je bilo 41% vpisanih otrok iz mešanih zakonov in le 29% iz slovenskih družin, 24% pa iz italijanskih družin. Iz leta v leto raste zanimanje italijanskih staršev za vpis otrok v slovensko šolo, po srednji šoli pa se jih veliko odloči za vpis v italijansko šolo. Pogovorni jezik izven šole je v 36% slovenski, v 29% mešan slovensko-italijanski, v 31% pa italijanski.

Glavni izsledki projekta Šola 2010 nakazujejo tole: v zadnjih petnajstih letih narašča število vpisanih za dobro petino v skupnem seštevku, šibka točka pa je vpis v srednjo šolo druge stopnje. Trenutno večina otrok, in sicer 44%, ki obiskujejo slovenski vrtec in šolo, prihaja iz mešanih zakonov. Delež otrok iz slovenskih družin se je razpolovil, otrok iz italijanskih družin pa skoraj potrojil. Število otrok iz slovenskih družin upada tudi v absolutnem merilu, je zapisala Metka Šinigoj v svojem poročilu za naš teden. Minuli teden se je namreč udeležila tiskovne konference, na kateri so predstavniki Slovenskega raziskovalnega inštituta predstavili izsledke raziskave o stanju naše šole, se pravi: šole s slovenskim učnim jezikom. Celotno poročilo je objavljeno na tržaški strani, za uvodnik smo pa del poročila porabili predvsem zato, da na vidnem mestu opozorimo, kam gre naša šola. Na srečanju je bilo tudi povedano, da se na podatke ne sme gledati negativno. S tem se strinjamo, saj bi bilo tako dejanje podobno početu noja, ki vtakne glavo v pesek, ko se znajde v nevarnosti. Podatki so pač podatki, kažejo sliko našega stanja v šolah na znanstven način, samo potrjujejo že itak znano splošno zaznavanje, da naša šola ni več taka, kot je bila nekoč, predvsem pa je slika otrok, ki obiskujejo šolo s slovenskim učnim jezikom, sedaj zelo izostrena ter zato jasna in govori o tem, da smo kot narodna manjšina samo del današnjega globaliziranega sveta, nič več, če smo sploh kdaj bili, seveda!, izjema, ampak samo del tega sveta, ki je tak, kakršen pač je. Lahko bi zapisali, da je stanje v naših šolah takšno, kakršno je tudi v družbi, saj smo danes, recimo, vse bolj priče slovenskim prireditvam, ki so postale dvojezične.

Zanimivo je to, da doslej pri nas nihče ni napisal nobenega komentarja pod te podatke, še posebej ne tako imenovani vidni predstavniki civilne družbe, kar govori predvsem o tem, da pri nas dejansko nimamo več organizirane civilne družbe in ne predstavnikov, ki bi resno predstavljali nekoga in bi tudi dejansko bili izvoljeni predstavniki civilne družbe. Imamo pa zanesljive podatke o stanju v šolah s slovenskim učnim jezikom, ki govorijo sami po sebi dovolj zgovorno, da se velja zamisliti. Ti strokovni podatki govorijo predvsem o tem, da je šola s slovenskim učnim jezikom danes prelobovzna samo šolnikom in staršem šoloobveznih otrok ter je tudi vse manj izraz naše narodne manjšine. Upamo, da se vsaj to sme napisati, ko pa je jasno, da se pri nas o šoli in naših šolarjih ter šolnikih dejansko ne sme nič več kritičnega napisati, ne da bi bili takoj deležni kritik. Tudi večni ugovor, da je potrebno o naši šoli pisati le "strokovno", je precej bos, saj imamo starši otrok, ki obiskujejo našo šolo, prvi pravico govoriti o šoli in smo dejansko najbolj odgovorni za lastne otroke, ki jih zupamo šolnikom, naši šoli torej.

Pa je ta šola še naša? Odgovor, da je pač taka, kot je, je precej plehek, ker kaže na kronično pomanjkanje skupnega družbenega in političnega predstavnštva pri nas, ki bi sodelovalo in iskalo boljše rešitve za našo šolo. Kot smo zapisali zgoraj: civilne družbe ni, kaj šele, da bi smeli upati v resno politično predstavnštvo!

In tudi zato je šola taka, kakršna je.

Gorica,
24. marca
1961 - 2011

Ob 60. obletnici ustanovitve Kmečko-delavske zveze v Števerjanu 60 let samostojnosti in svobode za slovenstvo in demokracijo

Praznovanje obletnic v sodobnem času je za nekatere anahronično dejanje, ki naj bi bilo v osnovnem sporočilu zagledano v preteklost, pri tem pa naj bi v sebi še nosilo dodatno primes nostalgije po dobrih starih časih. Skratka, obletnice naj bi danes ne bile nekaj 'modernejša'.

Morda se bo komu res zdelo tako, a ko so udeleženci prireditve v soboto, 26. marca zvečer, odhajali s praznovanja 60. obletnice ustanovitve Kmečko-delavske zveze v Števerjanu, so imeli občutek, da je takih dogodkov še premalo. V teh vrsticah prav gotovo ne bo dovolj prostora, da bi lahko opisali vsa sporočila in vsebine, ki jih je sobotna slovesnost posredovala tistim, ki so bili zraven. To pa zaradi tega, ker so bile v polovici popoldneva zaobjete bližnja preteklost Slovencev na Goriškem z vsemi še odprtimi vprašanji ter vse glavne teme, ki se tičejo prihodnosti celotne slovenske narodne skupnosti, ki živi ob mejah Repu-

blike Slovenije. Predvsem pa, ker je bil skozi celoten potek slovesnosti prisoten poudarek na pomenu političnega udejstvovanja narodne sku-

pnosti, kakršno sestavljamo Slovenci v Italiji. Ravno prepričanje o pomembnosti političnega udejstvovanja za narodno dobrobit je bilo osrednja tema, ki je prišla v ospredje že v prvem

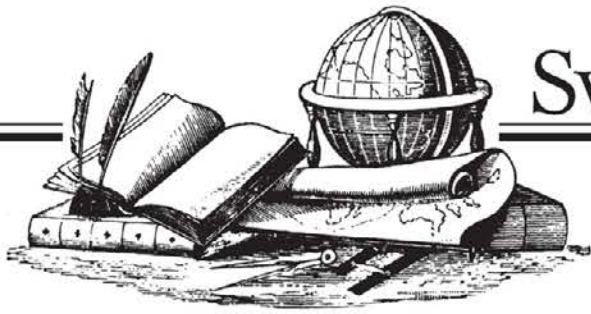
delu, ko se je na Kržišču začelo praznovanje 60. obletnice ustanovitve Kmečko-delavske zveze. Na ta kraj so postavili spominsko ploščo, na kateri je obeležen dan, ko so se na domačiji pri Fabrževid na Klancu zbrali narodno-demokratsko usmerjeni števerjanski domačini in ustanovili vaško politično organizacijo, ki je na prvih občinskih volitvah junija 1961 prepričljivo zmagala in prevzela upravljanje občine. Njihova odločitev je temeljila na zavesti, da je to glavni način, s katerim se bo slovenstvo ohranilo ter bo narodno ozemlje deležno primerne upravljanja. To sta v nagovorih podčrtala Marjan Drufovka, tajnik števerjanske sekcije stranke Slovenska skupnost, in Damijan Terpin, deželni tajnik SSK. Terpin je ustanovitelje Kmečko-delavske zveze označil kot heroje demokracije in slovenstva, ki jim nacionalizmi in ideologije prejšnjega stoletja niso odmaknili pogleda od treznih in za vaško skupnost res dolgoročnih življenjskih odločitev.

/ stran 16
Julijan Čavdek

Cerkev

Kardinal Kurt Koch je v stolnici sv. Justa v Trstu spregovoril o ekumenizmu krščanskih Cerkev v Evropi

Zasedanje Izvršnega odbora SSO v Čedadu

V pretresu žgoče teme

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je 23. marca zasedal v Čedadu in obravnaval vrsto pomembnih tem, ki zadevajo različna področja, pomembna za slovensko narodno skupnost v deželi Furlaniji Juljski krajini. Na začetku je Drago Štoka podal predsedniško poročilo, nato je sledila razprava in določitev stališč.

Svet slovenskih organizacij je na podlagi predsedniškega poročila izrazil zaskrbljenost zaradi nižanja prispevkov, ki jih je Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu določil na podlagi razpisa za leto 2011. V tem smislu je Izvršni odbor podprl predlog predsednika SSO, da je potrebno nujno srečanje obeh krovnih organizacij s predstavniki Urađa, da se o omenjeni razdelitvi dobijo potrebne informacije in obrazložitev. Predsednik SSO je nadalje poročal o prisotnosti (skupaj s predsednikom SKGZ) na seji pristojne deželne komisije na temo reforme gorskih skupnosti. Stališče obeh predsednikov je bilo, da je v reformo potrebno vključiti spoštovanje in izvajanje vseh določil zaščitne zakonodaje, ki zadeva slovensko narodno skupnost. V razpravi je prišlo do ugotovitve,

kako smo ravno Slovenci bili vedno najbolj oškodovani, ko je šlo za spreminjanje zakonodaje o gorskih skupnostih. Tako je bila pred leti ukinjena Kraška gorska skupnost, ki je niso pripeljale k življenju niti obljube prejšnje le-

Drago Štoka (foto JMP)

ki negativno vplivajo na potek te reforme. Svet slovenskih organizacij je izrazil zadovoljstvo nad posredovanjem deželne vladne komisije glede uvajanja strešic na zdravstvene izkaznice. Obema krovnima organizacijama je bilo sporočeno, da je v teku poizkusno izdajanje na podlagi sistema INA-SAIA. Tako naj bi v kratkem občine in druge javne uprave, na podlagi omenjenega sistema, začele z izdajo zdravstvenih izkaznic, na katerih bodo natisnjene tudi strešice. Predsednik SSO-ja za Videmsko pokrajino Giorgio Banchig je poročal o posvetu, ki ga ob 10-letnici odobritve zaščitnega zakona prirejajo SSO, SKGZ in slovensko kulturno društvo Planika in ki bo potekal v soboto, 2. aprila, v Beneški palači v Naborjetu. Na posvetu bo govor o stanju in perspektivah šol v materinem jeziku ter o ekonomskem razvoju in čezmejnem sodelovanju v evropski perspektivi. Banchig je poročal tudi o nedavnem dobro obiskanem občnem zboru Kmečke zveze, ki je potekal 18. marca v Tipani, ter podčrtal hvalevredno delovanje tamkajšnjih kmetovalcev.

/stran 12

Utrinek iz naše zgodovine

Na začetku pomladi (25. marca) je pred 70 leti Jugoslavija podpisala pristopno pogodbo k trojnemu paktu, to je zvezi, ki so jo ustanovile 27. septembra 1940 v Berlinu Nemčija, Italija in Japonska. Jugoslavija si je dolgo prizadevala, da bi ostala zunaj vojne dogajanja. V tem je imela veliko zaslombo pri Veliki Britaniji. Toda nemški pritisk je bil tako močan, da je končno klonila. Nemčija ji je obljubila, da bo spoštovala njeno suverenost in ozemljeno nedotakljivost ter da ne bo prek njenega ozemlja premikala svojih čet. Obljubila ji je celo izhod na Egejsko morje z dodelitvijo Soluna.

Toda dva dni po podpisu pakta je v Beogradu prišlo do vojaškega državnega udara, ki so ga izpeljali anglofilski vojaški krogi pod vodstvom generala

Simovića, in do preklica pristopne pogodbe. Šestega aprila je sledil bliskovit napad Nemčije in Italije na Jugoslavijo. Po silovitem bombardiranju Beograda je že 17. aprila jugoslovanska vojska kapitulirala. Slovenci smo se znašli v vrtincu druge svetovne vojne. Tedanja skupna država Jugoslavija je v nekaj dneh razpadla. Slovensko ozemlje (tedanjo Dravsko banovino) so zasedle nemške, italijanske in madžarske čete ter ga razkosale. Slovenci nismo več imeli nobenih lastnih oblastvenih organov. Slovenski narod se je znašel v tragičnih vojnih razmerah. Zlasti v osrednjem delu slovenskega ozemlja pa je prišlo tudi do krute bratomorne vojne. Posledice tistega dogajanja slovenski narod občuti še dandanes. / (mab)

Slovenska skupnost / Deželno tajništvo

Nujno potrebno omizje za razvoj slovenske šole v Italiji

Stranka Slovenska skupnost se zahvaljuje evropskemu poslancu Lojzetu Peterletu (NSi-ELS) za številne pobude, ki jih je sam ali v sodelovanju z evropskim poslancem Herbertom Dorfmannom (SVP-ELS) izpeljal na osi Bruselj-Rim. Zadnja po vr-

ne bo izselila slovenske šole iz Šklednja vsaj do konca šolskega leta.

Do ključnega preobrata je prišlo na tehnično-političnem srečanju 18. februarja na ministrstvu za šolstvo v Rimu, ki se ga je ob najvišjih ministrskih funkcionarjih in strokovnih sodelavcih Peterletovega bruseljskega kabineta kot izvedenec na področju šolstva udeležil tudi pokrajinski tajnik SSK odv. Peter Močnik. Po rešitvi problema je ministrstvo obvestilo razne pristojne osebe. Za premostitev zadnjih ovir je bilo še kako koristno Peterletovo članstvo v poslanski skupini Evropske ljudske stranke, ki zaobjame tudi parlamentarne vladajoče koalicije v Italiji.

Lojze Peterle (foto IG)

sti je konkretno bistveno pripomogla k dvojnemu otipljivemu rezultatu, in sicer k zagotovitvi nespremenjenega organika učnega osebja slovenskih šol tudi v prihodnjem šolskem letu in k temu, da tržaška občinska uprava

Odprtih vprašanj in popolnih neznank glede prihodnosti slovenskega šolstva v Italiji je še veliko. Slovenska skupnost je sen. Tamari Blažina že posredovala vrsto ugovorov oz. popravkov njenega zakonskega opusnika. Pri tem

slovenska stranka v Italiji zagovarja zlasti načelo, da si Slovenci ne smemo sami omejevati razvojnih možnosti. Prav tako ni razumljivo, da bi odstopali od pravice, da ohranimo funkcionalno razvejeno in kakovostno šolsko mrežo, ki je v vseh povojnih desetletjih slonela zlasti na načelu spoštovanja mednarodnih dogovorov in s pogledom na nivo zaščite italijanske manjšine v Sloveniji. Zaščita slovenske narodne skupnosti mora ostati izveta iz sektorskih reform, zlasti ko se te opirajo le na zahteve po krčenju obsega določene storitve in zmanjševanju stroškov. Šolsko-izobraževalni sistem je za slovensko narodno skupnost življenjskega pomena, saj je od tega v veliki meri odvisna uspešnost naše skupnosti tudi v prihodnjih desetletjih.

Slovenska skupnost tudi na področju preoblikovanja slovenskega šolstva obžaluje, da še vedno ni zadostnega usklajevanja med vsemi soudeleženi subjekti. Zato SSK predlaga ustanovitev namenskega delovnega omizja, ki naj celovito zaobjame vprašanje prilagoditve slovenske šole v Italiji ob upoštevanju njene vloge in namena.

Trenja med Italijo in Francijo

Vojaški poseg v Libiji pod drobnogledom

Splošna ugotovitev je, da so znani dogodki v Egiptu, Tuniziji in še posebno v Libiji presenetili vse evropske države kakor tudi same velesile, kot so ZDA, Rusija in Kitajska. Tako rekoč čez noč so se znašle pred izbiro, kako nanje gledati in politično odreagirati. To velja zlasti za evropske sredozemske države ter še posebej Italijo in Francijo zaradi zemljepisne bližine in dolge tradicije odnosov z območjem Severne Afrike. Pri tem seveda ne smemo prezreti vloge Anglije oz. Velike Britanije, ki se je že zelo zgodaj usidrala na Srednjem vzhodu in Egiptu, od koder je prek Sudana skušala prodirati v osrčje afriškega kontinenta.

Vzporedno s političnim razpadanjem Turškega, tj. Otomanskega cesarstva, v obdobju pred prvo svetovno vojno sta v območje severne Afrike ljubosumno usmerili svojo pozornost tudi Francija in Italija. Francija je sicer že obvladovala številne kolonije v Afriki in si je torej pridobila bogate kolonialne izkušnje in je zato prva vojaško osvojila obširna območja Afrike ob Sredozemskem morju. Že leta 1882 je namreč zasedla Tunizijo in s tem prehitela Italijo, ki se je želela uvrstiti med kolonialne države. Čakala je samo na primerno priložnost, da zasede območje Libije, ki je bilo nekako še "razpoložljivo". Tako je 29. septembra 1911 poslala Turčiji ultimatum, s katerim ji je sporočila, da se je odločila zasedeti Tripolitanijo in Cirenajko, in to z izgovorom, da mora zaščititi tamkajšnje italijanske naseljence, ki so se tam v glavnem ukvarjali s kmetijstvom, in svoje državne interese. Značilno je pri tem to, da se je takratna liberalna Italija odločila za zasedbo Libije v ozračju praznovanja 50-letnice svojega zedinjenja. Naslednjega leta 1912 pa je Turčiji

odvzela Dodekaneško otočje z Rodosom v Grčiji. Vse našete in še druge kolonialne pridobitve (Somalija, Eritreja) je Italija izgubila po drugi svetovni vojni na osnovi Pariške mirovne konference iz leta 1947, ko je hkrati izgubila tudi Istro, Kvarner in skoro celotno Juljsko krajino.

Od leta 1943 do 1951 je Libija bila pod britansko in francosko zasedbo. Leta 1951 je bila po sklepu

ni z odkritim uporom prebivalstva zlasti na območju Cirenajke proti 40-letnemu diktatorskemu Gadafijeveemu režimu, pa so, kot že omenjeno, vse presenetili, tako da so Združeni na-

rodi (OZN) rabili mesec dni, da so se odločili vojaško poseči v zaščito civilnega prebivalstva, potem ko je Gadafi ultimativno zagrozil maščevalno ofenzivo proti upornikom. Trenutek zmede in negotovosti je spretno izkoristila Francija, ki je prva izvedla letalske napade v obrambo upornikov, ko še ni bilo končano dogovarjanje za enoten nastop vseh zainteresiranih držav.

Širši javnosti pa ni bilo jasno, zakaj je Francija prva stopila v akcijo bombardiranja strateških vojaških točk pred ostalimi članicami koalicije. Prav tako je bila nerazumljiva zadržanost Italije glede njene vloge v libijski krizi. Šele nekaj dni po začetku letalskih napadov sta se oglasila predsednik vlade Berlusconi in zunanji minister Frattini z zahtevo, da celotno vodenje posegov v Li-

biji prevzame Atlantsko zaveznitvo (Nato), ne pa da ostaja v rokah ožje skupine držav koalicije. S to zahtevo je Italija dala vedeti, da se čuti zapostavljeno, ker bi morala po njenem mnenju imeti vidnejšo vlogo pri načrtovanju ukrepov proti libijskemu političnemu vodstvu.

Diplomati so spor rešili tako, da bo Nato prevzel vodenje misije v Libiji v zvezi s prepovedjo letenja nad libijskim ozemljem, ni pa še dogovorja, da bi Nato prevzel vodenje tudi ostalih operacij, v katerih so tarča sile voditelja Gadafija. Tako v bistvu ostaja nerešen spor med Francijo in Italijo glede načrta o diplomatski rešitvi krize v Libiji. Očitno je, da se italijanska diplomacija ne more še povsem sprijazniti, da je kljub tesnemu sodelovanju z Gadafijem v zadnjih letih, in torej poznavanju razmer v Libiji, ostala nekako v senci zadnjega dogajanja v tej afriški državi. Francija jo je pri tem prehitela.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Revščina ni otrok duhovnosti

Če je za nas duhovnost tista naravnano-st, ki resnično stremi k dobremu vseh in ne le k dobremu za samega sebe, potem ni mogoče mimo revščine kot žal splošnega pojava. Pri tem nimamo v mislih podsaharske Afrike in ostalih skrajno nerazvitih območij, pač pa revščino v razvitem svetu, se pravi dobesedno med nami. Nedavno objavljen podatek, da je vsak deseti Goričan potisnjen na prag pomanjkanja, nas je spomnil na neljubo resnico, ki jo pozna celotna visoko industrializirana družba. Nekaj več kot deset odstotkov ljudi namreč živi v ekonomski stiski, kjer ni bistvene razlike med Italijo in Slovenijo ter preostalo Evropo. V Italiji to pomeni 2 milijona in še sto tisoč družin ali 13% celotnega prebivalstva, kar pa je le t. i. relativna revščina, znotraj katere ljudje še shajajo, vendar v nenehni skrbi, da bodo zdrseli še nižje v t. i. absolutno revščino. V tej ni denarja niti za nakup najnujnejših dobrin in uslug. Tovrstnih skrajno revnih družin je v Italiji 1 milijon in stopetdeset tisoč, kar pomeni 5,2% celotnega prebivalstva. Skupno torej blaga in kruta revščina prizadevata skoraj petino prebivalstva in tu se je mogoče vprašati, kako je mogoče, da se tako malo ukrene, da bi bil ta neprijetni in že kar sramotni družbeni madež izbrisan. Odgovor je zelo preprost in nanj nikakor ne moremo biti ponosni: očitno je na delu miselnost, da bolj ali manj skrbimo le vsak zase, in če to izhodišče prociramo v družbo, ni dovolj dobrin za vse, zato se znajde

v revščini, kdor izpade iz tekme. Z drugimi besedami: gospoduje nam želja po materialnih dobrinah in ni nam dosti mar za tiste, ki so potisnjeni na rob. Pa to še ni vse, saj ima tekmovalno pridobivanje materialnih dobrin še eno lastnost, ki je vsekakor diabolčna. Več ko ima človek materialnih pridobitev, več si jih želi in celo živi v strahu, da jih bo izgubil, zato nenehno stopnjuje osvajanje zgolj zase, pri tem pa nikdar ne more doseči trajnega miru in sreče in zato hoče pridobiti še več. Na koncu utegne zavidati tistim, ki nimajo nič, saj nimajo česa izgubiti. In če se nekoliko pošalimo, se pogostoma prav premožni in dobrostoječi ljudje najbolj pritožujejo, kako so v stiski z denarjem, kako je vse obupno drago, da jih bo izgubil, medtem ko tisti, ki imajo zares malo, molčijo, ker so pač prizadeti v svojem dostojanstvu. Ob vsem tem nas duhovnost prosi in roti, naj se je vendar oklenemo v mnogo večji meri, kot smo to počeli doslej. Materialnih dobrin ni namreč nikoli dovolj in v njihovem obsegu gotovo ne bomo deležni notranjega miru, ki je neizpodbitno največji blagor med blagri. Zato v naše dobro delujmo dosti odločneje v dobro tistih, ki so tako zelo potrebni pomoči. Delujmo zanje v svoji bližnji okolici, se pravi v vsakdanjem življenju, in če smo na odločujočih položajih na občini, deželi ali v parlamentu, spreminjajmo družbo tako, da revščine ne bo več. Če seveda nismo že pozabili, kaj je smisel človeka.

Janez Povše

Dan po slovesnosti ob 50-letnici Olympie smo se pogovorili s predsednikom goriškega združenja Gregorjem Sfiligojem.

Kakšne občutke imaš sedaj po proslavi?

Občutki so res lepi, ker je proslava dobro uspela. Vsi smo bili malce na trnih. Spraševali smo se, kaj bo in kako bo, če nam bo uspelo prikazati delovanje društva. Glede na komentarje, ki smo jih slišali kasneje, in tudi na vse čestitke smo vsi zelo zadovoljni. Kritiki se nisem slišal. Zelo dober je bil tudi obisk proslave. Do zadnjega trenutka smo se spraševali, ali bi morali dati pregrado, da bi gostje sedeli samo v spodnjem delu dvorane, pa to ni bilo potrebno, ker je bilo veliko ljudi. Iskreno povem, da nisimo pričakovali toliko občinstva. Ko sem bil na odru, se nisem zavedal, da je toliko obiskovalcev, in sem to opazil šele potem med ogledom fotografij.

V zadnjem desetletju je Olympia doživela lep razvoj. Lahko opišeš to njeno zlato dobo?

Okoli leta 2000 smo imeli težave pri sestavi ekip, ker ni bilo veliko članov. Takrat smo začeli projekt Rast in opazili, da je na Goriškem velik potencial med odbojkarji. Projekt je bil zelo dober, dosegli smo lepe uspehe. Postali smo deželni prvaki v kategoriji under 18. Projekt Rast je pomenil sodelovanje med vsemi goriškimi in tržaškimi odbojgarskimi društvi. Za vsako prvenstvo smo izbrali le najboljše in najbolj perspektivne igralce. Olympia je takrat prevzela under 18, drugi so imeli under 16, under 14 itn. Verjetno nismo bili pripravljeni na tako velik uspeh. V teh dveh letih so nastajale druge skupine. Nekatero so bile zelo homogene v vseh ozirih, zato jih nismo hoteli razdirati. Projekt smo kasneje zamrzili. Nato smo se pri Olympii odločili, da moramo okrepiti potencial, ker smo ugotovili, da je to možno. Vabiti smo začeli več mladih. Velikega pomena je bil tudi pristop k Olympii Damijane Češcut z mamio Mio pred približno desetimi leti. Začeli sta se ukvarjati z

najmlajšimi od vrta dalje, z orodno telovadbo in ritmično gimnastiko.

Olympia se sedaj ponaša s številnimi člani. Je bilo vedno tako?

Število članov je sicer tudi posledica nihanja populacije. V vsakem društvu so zlata in siva obdobja. Ko sem začel igrati pri Olympii, je bilo precej članov, a takrat ni bilo telovadnice. Vsaka skupina je trenirala v drugi telovadnici, zato ni prišlo do izraza, kaj se dogaja v društvu. Nastopal sem v under 16, a nisem vedel, kaj se dogaja v prvi diviziji. Po izgradnji telovadnice je vsako lahko videl, kaj vse spada v Olympio. Ob odprtju telovadnice je bila zelo močna ženska odbojka. Imeli smo več kot osem odbojgarskih ekip: mladinskih, moških, ženskih. Telovadnica je bila takrat res polna. Nekaj let je bilo malo manj članov, atleti so se poročali, ustvarjali družine, imeli otroke. Sedaj prihajajo k Olympii otroci nekdanjih igralcev. Spet imamo veliko otrok. Tega se včasih ne zavedamo. Tudi sam sem to opazil šele, ko sem pripravil razne prošnje. Pripravil sem grafikon, da bi pokazal, kako se število članov veča, sredstva pa manjšajo; pred nekaj leti je število članov prestopilo tisto črto, ki je označevala število 200. Tudi sami smo bili presenečeni. Včasih se sicer pozna, da je število naših atletov tako veliko, ker je težko sestaviti urnik treningov tako, da bi vsem ustrezal. Če bi bilo finančno stanje boljše, bi lahko vzeli v najem še eno dvorano za kakšno uro, a za zdaj to ni mogoče.

Kako je trenutno v odboru Olympie? Ste člani starejši ali mlajši?

Sam sem predstavnik pomladitve. Ko sem pred sedmimi leti prevzel predsedstvo, sem bil star 33 let in sem bil v zgodovini Olympie najmlajši na tako odgovornem mestu. Takrat smo imeli prvo ekipo v projektu Rast in malo starejši igralci, ki smo bili med sabo tudi prijatelji, smo igrali v isti ligi z drugo ekipo Olympie. Takrat je bilo mlajših odbornikov celo petnajst. V začetku je veladalo navdušenje, nato je število odbornikov počasi upadlo. Sedaj nas je enajst. Vsak skuša nameniti društvu nekaj časa. Nismo profesionalci in seveda nismo plačani, zato je težko koga prepričati, naj si vzame več časa. Vsak dela po svoji vesti in namenja delu v društvu toliko časa, kolikor ga pač lahko. Upam, da bo po praznovanju okrogle obletnice v odboru potekalo vse še boljše. Med normalnim delovanjem imamo seje enkrat mesečno, a se včasih zgodi, da odborniki nimajo dalj časa

POGOVOR Gregor Sfiligoj

"Z navdušenjem naprej!"

veliko energije in koncentracije. Med božičnicami in končnimi prireditvami je res lepo gledati otroke, ki nastopajo (nekateri so stari le dve leti!), in polno tribunol staršev. Vendar se to zgodi le nekajkrat na leto. Drugače pa moraš delati. Na odbornike se redkokdaj spomni, ker opravljamo delo, ki je bolj v ozadju. Skrbeti moraš za to, da so drugi zadovoljni, predvsem pa, da si tudi sam zadovoljen, ker to opravljaš prostovoljno in z veseljem.

večje razlike? Pravzaprav ne vem, kaj je pomenilo biti predsednik nekoč. Mogoče so se nekoč ukvarjali s težavami, ki jih mi nimamo, ali pa se mi ukvarjamo s težavami, ki jih takrat ni bilo. Sedaj je največji problem velika odgovornost, ki jo ima predsednik kot pravni zastopnik društva, če pride do večjih nesreč. Obstajajo sicer zavarovanja, a se vseeno včasih najdejo kakšne skrite točke v členih. Zakonsko je vsekakor predsednik odgovoren, zato mora paziti, da navijači ne razgrajajo preveč, da se kdo ne poškoduje ipd. Pa tudi birokratski del glede finančnega upravljanja je zelo kompliciran. Odbojgarska zveza veliko dela po elektronski pošti: podpisovati moraš 'elektronsko', kar je sicer redkost celo v podjetjih, a mi se s tem soočamo že nekaj let. Vse skupaj se zdi malenkostno, a zgodi se, da stvari, ki bi morale delo olajšati, ga v resnici otežujejo.

Olympia goji sožitje med dvema narodoma. Kako to poteka zadnje čase? Ker smo društvo, ki deluje v središču mesta, se ukvarjamo tudi s problemi, ki jih na vaseh mogoče nimamo. Imamo veliko otrok iz mešanik zakonov, pa tudi take iz popolnoma italijanskih družin. Še vedno želimo slediti načelom, na katerih temelji društvo, na gojenju slovenskega jezika in zaščiti narodne identitete. Treba je nadaljevati treninge v slovenskem jeziku in sočasno spoštovati tudi italijansko govoreče ljudi in včasih ponoviti to, česar ne razumejo. Kdor se nam pridruži, ve, katera so naša načela, a hkrati ne smemo zapirati vrat večinskemu narodu iz samega spoštovanja do drugega in tudi zato, ker s sprejemanjem italijanskih otrok pomagamo celotni skupnosti, da nas Italijani bolje spoznajo. Občutek imam, da smo bili nekoč preveč zaprti. Lahko je ocenjevati nekaj, česar ne poznaš. Če nam uspe uskladiti delovanje tako, da nadaljujemo po začrtani poti in se sočasno odpremo navzven, da nas ljudje bolje spoznajo, lahko to privede do veliko boljših odnosov do večinskega naroda. Pomlad našega društva

Danes je težje biti predsednik kot nekoč. V čem vidiš naj-

večje razlike?

večje razlike? Pravzaprav ne vem, kaj je pomenilo biti predsednik nekoč. Mogoče so se nekoč ukvarjali s težavami, ki jih mi nimamo, ali pa se mi ukvarjamo s težavami, ki jih takrat ni bilo. Sedaj je največji problem velika odgovornost, ki jo ima predsednik kot pravni zastopnik društva, če pride do večjih nesreč. Obstajajo sicer zavarovanja, a se vseeno včasih najdejo kakšne skrite točke v členih. Zakonsko je vsekakor predsednik odgovoren, zato mora paziti, da navijači ne razgrajajo preveč, da se kdo ne poškoduje ipd. Pa tudi birokratski del glede finančnega upravljanja je zelo kompliciran. Odbojgarska zveza veliko dela po elektronski pošti: podpisovati moraš 'elektronsko', kar je sicer redkost celo v podjetjih, a mi se s tem soočamo že nekaj let. Vse skupaj se zdi malenkostno, a zgodi se, da stvari, ki bi morale delo olajšati, ga v resnici otežujejo.

Olympia goji sožitje med dvema narodoma. Kako to poteka zadnje čase?

Ker smo društvo, ki deluje v središču mesta, se ukvarjamo tudi s problemi, ki jih na vaseh mogoče nimamo. Imamo veliko otrok iz mešanik zakonov, pa tudi take iz popolnoma italijanskih družin. Še vedno želimo slediti načelom, na katerih temelji društvo, na gojenju slovenskega jezika in zaščiti narodne identitete. Treba je nadaljevati treninge v slovenskem jeziku in sočasno spoštovati tudi italijansko govoreče ljudi in včasih ponoviti to, česar ne razumejo. Kdor se nam pridruži, ve, katera so naša načela, a hkrati ne smemo zapirati vrat večinskemu narodu iz samega spoštovanja do drugega in tudi zato, ker s sprejemanjem italijanskih otrok pomagamo celotni skupnosti, da nas Italijani bolje spoznajo. Občutek imam, da smo bili nekoč preveč zaprti. Lahko je ocenjevati nekaj, česar ne poznaš. Če nam uspe uskladiti delovanje tako, da nadaljujemo po začrtani poti in se sočasno odpremo navzven, da nas ljudje bolje spoznajo, lahko to privede do veliko boljših odnosov do večinskega naroda. Pomlad našega društva

va je tudi v tem. Trenutno imamo zelo dobre odnose z vsemi: s slovenskimi in italijanskimi društvi ter z odbojgarsko zvezo. V preteklosti, recimo pred petnajstimi leti, so nas igralci nasprotnih ekip malce podcenjevali. Ko so nas bolje spoznali, so svoje mnenje spremenili.

Že na proslavi smo opazili, da Olympia goji slovenski jezik, saj je bilo poskrbljeno za simultano prevajanje v italijanščino in je prireditev potekala v celoti samo v slovenskščini. Kako pa rešujete, če pride do kakšnih zagat med treningi? Recimo, da k vam pristopi otrok, ki zna samo italijansko, kako trenerji rešujejo težave, če jih na primer otrok ne razume?

Za simultano prevajanje smo se odločili zato, da ne bi bila proslava predolga in da bi potekala samo v enem jeziku. Mislim, da bi moralo postati simultano prevajanje standard na naših prireditvah, ker je prav, da uporabljamo svoj jezik in da damo možnost tudi drugim, da nas razumejo. Sporazumevanje je pri otrocih najmanjši problem, saj razumejo tudi preko gest. Naši trenerji so zelo pridni, ker se z najmlajšimi pogovarjajo jasno in razločno. Razložijo jim vajo in jo sočasno tudi pokažejo. Problem je včasih s starejšimi, ko pride na pomoč kak italijansko govoreči igralec. Takrat ne veš, ali naj potekajo treningi samo v italijanščini, zato da se vsi razumejo, ali pa dvojezično. Včasih se zdi, da jih na tak način izključujemo, težko jim je namreč dopovedati, zakaj delo poteka v slovenskščini. Treba je imeti pravo mero: določene stvari moramo povedati v italijanščini, druge pa v slovenskščini. Včasih pride tudi do tega, da poteka sporazumevanje le v italijanščini, na primer takrat, ko je trener Italijan, vendar se temu skušamo izogibati in iščemo slovenske trenerje. V tem trenutku so vsi trenerji Slovenci. Tudi v ZSSDI imamo to pravilo, da več kot ena tretjina igralcev ne sme biti Italijanov, a mi nismo nikoli imeli težav s tem.

Beo

Slavnostna prireditev ob 50-letnici Športnega združenja Olympia

"Šport je metafora življenja!"

Ob 50-letnici delovanja športnega združenja Olympia se je v četrtek, 24. marca, točno petdeset let po ustanovni seji, na velikem odru Kulturnega centra Lojze Bratuž zbralo lepo število nekdanjih in sedanjih športnikov ter prijateljev združenja. Na odru so najprej nastopile s traki in obroči najmlajše deklice, nato pa je predsednik Gregor Sfiligoj imel slavnostni govor. Najprej je obnovil zgodovino in cilje društva ter poudaril, da so te vrednote še vedno aktualne. V spominih svojih predhodnikov je prebiral o tem, kako je bilo težavno v začetnih letih obstajati kot slovensko društvo v mestu. Pomembno je, da svojo identiteto negujemo, zato da ne bi ostali čez petdeset let le bled spomin. V razmišljanju je povedal, da je v šolah vedno manj časa, namenjenega športnemu udejstvovanju, in da je šport zelo koristen, ker vpliva na koncentracijo tudi pri drugih predmetih, zato imajo športna društva kar veliko vzgojno breme. Šport se mu zdi metafora življenja, ker te uči, kako se moraš obnašati, in je pravzaprav trening za "tekmovanje", s katerim se srečujemo v vsakdanjem življenju. Treningi in tekme zahtevajo požrtvovalnost, vztrajnost, potrpežljivost in tudi spoštovanje. Znani stavek "mens sana in corpore sano" poudarja neprecenljivo vlogo športa v današnjem življenjskem slogu. Za splošno dobro

počutje potrebujemo zdravo telo, ki lahko postane zdravo, le če živi zdravo in če preživlja prosti čas na zdrav način. V statutu je napisano, da je Olympia apolitična, a to ne pomeni, da je brezbrizna do družbenih problemov. V govoru se je Gregor Sfiligoj spomnil tudi svojega nonota "Guštota" (Avgusta Sfiligoja), ki mu je posredoval vrednote slovenstva, ne da bi ga bremenil z dogodki iz preteklosti. Poudaril je, da ima Olympia pomembno vlogo v mestu in da je važna tudi kot posrednica med slovenskimi in italijanskimi društvi. Viden deseček je tudi telovadnica, ki sedaj nosi ime nekdanjega predsednika Mirka Špacapana. V zadnjem desetletju je postalo delovanje Olympie še bolj razvejeno: skrbijo namreč tudi za vadbo predšolskih otrok, za orodno telovadbo in ritmično gimnastiko, krijejo pa tudi skoraj vse mladinske kategorije moške in deloma tudi ženske odbojke. Število članov je naraslo, saj so imeli tudi že več kot dvesto rednih članov, kar je za amatersko društvo res veliko število. Telovadnica je z leti postala celo pretesna.

V šestdesetih letih se je Olympia lahko ponašala s svojim atletom Edlijem Podberškom, ki je bil odličen metalec krogle, diska in kladiva in bil tudi član italijanske reprezentance na olimpijskih igrah. Sedaj se Olympia lahko ponaša z

odbojkarjem Lorisom Manijem, ki je začel igrati ravno pri Olympii. Tudi med mlajšimi imajo igralce, ki redno nastopajo z deželno reprezentanco Under 16, mladi Jernej Terpin pa se je preizkusil tudi že na državni ravni. Sedanjí predsednik je povedal, da je Olympia v deželi eno vodilnih društev na mladinskem področju in da se bo s priznanim trenerjem Zoranom Jerončičem po pomladitvi ekipe tudi na članskem področju povzpela na vrh deželne odbojke. Na koncu je Gre-

gor Sfiligoj omenil, da je bila Olympia tudi med ustanovitelji Sveta slovenskih organizacij in Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Olympia je morala iz političnih razlogov iz združenja izstopiti, vendar je pred nekaj leti spet postala polnopravna

članica in ima predstavnike tudi v izvršnem odboru. Nazadnje se je Gregor Sfiligoj zahvalil tudi vsem privatnikom in inštitucijam, ki finančno podpirajo Olympia. Na oder so takoj po uvodnem govoru stopili atleti, ki so bili člani prve odbojgarske ekipe: Marjan Terpin, Aleš Cussigh, Ernest Anselmi, Dušan Bensa, Venko Deve-tak, Rado Pelicon, Jože Cej, Vojko Devetak in prof. Martin Kranner. Z minutno molka so se spomnili dveh pokojnih članov prve ekipe, Romana Di Battista in Polda Devetaka, ter trenerjev in atletov Daria Maraža, Igorja Povšeta in bratov Petra in Mirka Špacapana. Prvo desetletje delovanja sta opisala prof. Martin Kranner in prof.

analizem še zelo živ. Povedal je tudi, da je grb narisal Jože Vrtovec in da ta grb vsem, ki so kdaj sodelovali z Olympio, še vedno nekaj pomeni. Na začetku so delovale tudi druge sekcije: lahkootletška, namiznoteniška in rokometna, a se niso obdržale. Prof. Ivan Černic se je spomnil pokojnih Emila Valentinciča in Petra Špacapana, ki sta bila takrat gonilni sili mladih. V tistih letih so imeli v sebi zavest, da morajo biti prisotni na vseh toriščih: kultura je bila zanje srce, šport pa pljuča njihovega delovanja. Drugo desetletje je predstavil Karlo Brešan. Povedal je, da je telovadnice za trening priskrbel prof. Martin Kranner, ker takrat niso še imeli svoje. Spomnil se je

jiti redne stike z društvi onstran meje in sodelovati na čezmejnih turnirjih. V devetdesetih letih je Olympia doživela izjemen razvoj. V tem času je bila tudi ženska ekipa zelo uspešna. Simon Komjanc je povedal, da so v '90. letih prišli do zelo kvalitetnih trenerjev iz Jugoslavije. Ivo Špacapan je povedal, da je združitev ženske ekipe z Valom (nastanek ženske ekipe Govolley) pomenila združitev samih Slovencev v Gorici. Nazadnje je Gregor Sfiligoj, sedanjí predsednik, povedal, da je biti predsednik zelo zahtevno in polno odgovornosti, a nudi ob pogledu na tako veliko število otrok, ki rastejo v društvu, veliko zadoščenja. Vsi predsedniki so prejeli priznanje,

posebno nagrado pa so dobili trije člani, ki predstavljajo tri generacije: Marjan, Simon in Jernej Terpin. Večer sta povezovala Simon Komjanc in novinarka Erika Jazbar. Gledalci pa so lahko ves čas tudi opazovali fotografije, ki so prikazovale bogato delovanje športnega združenja. Sledili so pozdravi gostov, med katerimi gre omeniti predsednika deželne odbora odbojgarske zveze FIPAV Duilia Bunella, ki je poudaril, da ima Olympia ključno vlogo pri povezovanju s slovenskimi in tudi hrvaškimi odbojkarji. Nazadnje so nastopile tudi mlade telovadkinje in dva telovadca; vse je vodila Damjana Češcut.

Beo

GORICA Nadškof De Antoni s predstavniki župnijskih gospodarskih svetov

O preudarnem upravljanju in vodenju župnije

Tudi župnije so pravni osebk, ki jih priznava civilno pravo; so lastnice premoženja in nepremičnin, ki jih je treba primerno in smotrno upravljati. Tudi to je eden izmed vidikov življenja cerkvene skupnosti. O tem in drugem je bil govor v torek, 22. marca, v župnijskem domu Anton Gregorčič v Štandrežu, kjer so se številni člani župnijskih gospodarskih svetov slovenskih župnij na Goriškem, ki sestavljajo štandreško dekanijo, srečali z nadškofom msgr. Dinom De Antonijem in še tremi duhovniki, ki so predstavniki župnij izročili priročnik o upravljanju župnij in na izčrpen način obrazložili različne vidike tega delovanja. Nadškof, ki ga je v Štandrežu toplo sprejel in pozdaval namestnik dekana g. Ambrož Kodelj, je lani obljubil, da se bodo srečali vsaj enkrat letno; in držal je besedo. V uvodnih besedah je poudaril prav to, da je

župnija pravni osebek, zaradi česar ima pravice in dolžnosti; med temi je tudi inventar imovnin. Pravni zastopnik, ki nosi odgovornost in ima zadnjo besedo, je župnik, župnijski gospodarski svet pa je posvetovalni organ, katerega mnenja naj župnijski upravitelj seveda posluša. Nadškofov tajnik g. Ignazio Sudoso je poudaril, da sta župnik in gospodarski svet

upravitelja, ne pa lastnika imovnin. Ko gre za stroške do 10 tisoč evrov, lahko župnija odloča sama; če ti presega omenjeno vsoto, morajo vprašati za škofovo dovoljenje; če pa presega milijon evrov, je obvezno privoljenje Sv. sedeža. Na škofiji so vsekakor vedno na razpolago za nasvete in pojasnila. Ekonom goriške nadškofije msgr. Nino Comar je povedal, da je imovi-

no potrebno zavarovati, prav tako je obvezno zavarovanje v primeru požara in kraje. Za večja dela pri nepremičninah je možno prejeti javne prispevke, možno je tudi najeti kredit (seveda s škofovim privoljenjem), potrebno pa je biti previdni in preudarni. G. Gilberto Dudine je razložil pomen odtegljivih prispevkov za vzdrževanje duhovnikov. Nedavna reforma davčnega sistema Cerkev ni naklonjena, je povedal, zato je pomembno sensibilizirati ljudi, ki naj vedo, da iz sklada osem tisočink (8xmille) črpajo sredstva za vzdrževanje duhovnikov in sploh za potrebe vseh župnij, za krajevne Karitas, menze za revne itd. Javnih prispevkov je vedno manj, potreba pa je - tudi v župnijah naše nadškofije - vedno veliko; zato so razpoložljiva sredstva tokrat razdelili za najnujnejše posege.

Kot je nadškof De Antoni v zadnjih letih pozval župnike in vernike, naj velikodušno in svobodno darujejo za misijone, brezposelne in ljudi v ekonomski stiski, je tokrat prosil za prispevek, s katerim bi krajevna Cerkev krila stroške ob papeževem obisku v Ogleju in Benetkah. Stroškov je namreč veliko, sredstev pa malo. / DD

Listje z listki

Svetovišarski veter

Odkar obstaja pismenost, poznamo takšne ali drugačne liste, od tistih, ki smo jim rekli "plonk listki", pa do onih s srčkom, lahko tudi prebodo iz "lombreno". V Sloveniji so se zadnje čase razpisali o listkih, ki jih je skrbno hranila udobomafija (prosto po pok. dr. Jožku Šavliju) in jih rahlo piš od časa do časa pripihne na dan... Vesel sem komentarjev, še zlasti tistega, ki je imel naslov Arhivske naplavine, pa ne zato, ker mi je o tem marsikaj znanega, ampak predvsem zato, da se o tem tudi piše.

Povzetek je ta: predsednik sedanjih države je zapleten v poročilo, kjer se omenjajo Sv. Višarje z duhovniki, ki so bili tam tako ali drugače povezani s tem krajem. Kot spada zelje h kranjski klobasi, tako sta ob tem svetovišarskem krožniku obelodanjenja še prof. Salvatore Venosi in njegova vloga tudi tam gori, "bliže nebu". Naj se ve, kaj je bilo in kaj bi bilo bolje, da bi ne bilo! - Do tu vse lepo in prav, vendar?

Vsi, ki smo spremljali Sv. Višarje v polpreteklem času in jih spremljajo še danes, smo videli in vedeli, da je tam potekalo marsikaj, kar tja ni sodilo, še najmanj v romarsko poslanstvo, ki so ga Sv. Višarje imele. Prav to poslanstvo so nekateri izrabljali v najrazličnejše namene. Nikogar ne želimo obsojati, je pač tako, da če se je kdorkoli že zapletel v gordijski voz udobomafije (oprostite tej skovanki), mu je ta bil v takšno ali drugačno korist, drugače bi se ga ne oklepali kot klop kože. In Sv. Višarji so se nekateri tudi tako oklepali, zato smo jim rekli kar svetovišarski inventar. Prav malo me briga, kaj je UDBA ali KOS, pozneje pa tudi slovenska osamosvojitvena svojat počenjala in še sedaj počenja s Sv. Višarji, dejstvo je, da so ta romarski kraj, ki je v ostaja vsaj nekaterim Primorcem še vedno svet, vsi po vrsti izrabljali v politične pa tudi osebne namene, da so si nabirali takšne in drugačne politične točke in politično briljirali ter to razkazovali naivnemu ljudstvu v deželi šentflorjanski na sončni strani Alp pa še malo dlje čez Karavanke ali v Tržaški zaliv. Naivni šentflorjanci so jih oboževali (nekateri jih še vedno!) in tako smo vsi skupaj iz Sv. Višarji naredili neki planinski raj, kamor gremo, prižgemo svečo, če jo, lahko smo celo pri maši, da potem norce brijemo iz polomljene multijezičnosti, potem pa na holaruk zavijemo k Jurčku na gobe in po-

lento in si s "pirom" damo duška razpravi o slovenstvu, gnili politiki in Cerkvi, pa seveda obujamo takšne in drugačne spomine. Največja napaka je bila, pa naj bi sedaj ne bila več, prav ta, da se svetost kraja s takšnimi organiziranimi dejanji onečasti in tako iz prvotnega namena, ki ga je ta kraj imel, naredimo neko skorumpirano stičišče, ki služi vsemu prej kot svetosti ali kraju, kjer naj bi človek, predvsem romar, našel svoj mir.

Dobro je znano, da so Sv. Višarje izrabljali najrazličnejši politični sistemi, od italijanskih preko jugoslovanskih, pa tudi kakšna mednarodna obveščevalna služba je tam gori razprostrla svoje lovke in tudi še po padcu Berlin-

skega zidu ni nič boljše, zato ni nič nenavadnega, da se je v Sv. Višarje "ujel" tudi predsednik sedanjih države. Tu se je vedno in verjetno se tudi še bo našlo za vsak politični kotel kaj, še zlasti tisto za nabiranje točk za napredovanje v politiki, v službi (pri sedanjih političnih skorumpiranosti je to pomembno!), in če je udobomafija imela svoje listje tam gori, ga ima danes pa kdo drugi... Za to ni treba imeti doktorata iz politologije ali diplomacije; dovolj je, če si tam, vidiš, s kom govoriš, si pozoren na njihova vprašanja pa tudi družjenje in lahko zapaziš, kako še nekateri visoko ciljajo (saj smo nad 1000 metri!), da pridejo na takšno ali drugačno boljše...

Kaj se je zadnja leta na Sv. Višarjah spremenilo? Marsikaj! Svoječas so tam "lovili informacije" samo eni, danes jih drugi... Kaj pa molitev? Kaj pa romarska cerkev? Kam so šle vse tiste tegobe in težave, ki so jih naši predniki prinesli peš tja pred višarsko Marijo? Koliko vprašajev bi lahko še postavili, pa jih ni treba! Če boste šli tja gor, ne pozabite zaviti v cerkev. Tam vas čaka Mati, čeprav bo vsa navlaka ostala in polena si bomo podajali zdaj eni zdaj drugi, na koncu pa vam bo Bog dal celo milost, da spoznate, kako umazano se vrti ta naša slovenska (tudi zamejska!) politika, žal tudi s pomočjo onečaščenja romarskega kraja Sv. Višarji!

Ambrož Kodelj

Vi sprašujete, duhovnik odgovarja

Andrej Vončina

Čeprav je med slovensko in italijansko šolsko zakonodajo razlika, imate duhovniki velike težave pri verouku tako pri nas kot v Sloveniji. Tu mislim predvsem na to, da se otroci vse

težje zberejo, da ne rečemo, da so raztreseni. Kako to sami urejate in kako skrbite, da vam sledijo pri verouku?

Veroučna učilnica najprej ne sme biti še ena ustanova, kjer se na otroka gleda v razsvetljensko-pozitivistični luči, kakor gledajo vsi zakoni. Najprej se mi še kako zavedamo, kako ni res, da je otrok od začetka dober, ampak vemo, da je zaznamovan z grehom. Ni res, kakor je v delu 'L'Émile' dejal Rousseau, da je otrok kot bel nepopisan list, vzgoja pa ga pokvari, ampak še kako potrebuje dobro oblikovanje, gnetenje (formacijo). Tu enostavno ne more delovati tisto, kar vodi vzgojne ustanove, da je 'znanje moč' (Scientia est potentia), ker se to znanje, če nismo poskrbeli za podlago, nima kam nasloniti. Tisti, ki se z otroki ukvarjamo pri verouku, bi se morali zavedati, da naše poslanstvo ni toliko v vzgoji nekih 'Kristusovih volkov', ki bi znali zdrdrati na pamet vse molitvice in zapovedi. To ni vera. Naš cilj ni ljudi naučiti spovednega obrazca, potem pa se ti pri 70 letih spovedujejo enako kot pri 10: "Nisem ubogal mame in tatu, nikogar nisem ubil"... To ni to! Treba je delati na celostnem razvoju človeške osebe, otroke je treba spodbujati k razmišljanju, povezovanju... Treba jih je pripeljati do tega, da so se sposobni osebno odločiti za Boga, za vero. Treba jih je vpeljati v

odnos z Bogom - ne nazadnje je vera prav to. Jasno moramo torej vedeti, kateri so naši cilji, ostalo so le sredstva, ki naj služijo, da otroke do teh ciljev pripeljemo. Otroci morajo začuti, izkusiti, da jih Bog sprejema takšne, kot so, in da jih ima rad. Od tod vse drugo izhaja. Tu ne gre toliko, da se ne bi mogli zbrati. Pa naj nam spregovori o tem kar ga. Mira Dobravec, nekdanja urednica otroške revije 'Mavrica', ki sem jo povprašal za mnenje: "Zdaj se mi zdi, da so otroci bolj usmerjeni vase in si vse upajo. Zberejo se že lahko, za tisto, kar jih zanima. Morda je to edina pot: najti način, da jih toliko zanima, kar delaš in govoriš, da te hočejo poslušati. Če jih ne zanima, gredo njihove glave - in seveda tudi telesa - svojo pot. Zato imamo zdaj v šolah tak nered... Začeti je treba z disciplino: Tu smo tiho in tu govori samo en človek naenkrat, zdaj jaz, potem ti, oboja naenkrat ne moreva. Imam ena usta in dvoje ušes: enkrat govorim, dvakrat poslušam, najprej jaz, potem ti. Odkar so otroci razpuščeni, starši pa to razpuščenost podpirajo in čuvajo otroke, kot da je vedno on glavni, je to težko... pri verouku bo to težko spremeniti". Pa bi dodal še nekaj drugih zadev: Narediti 'ustavo' - list osnovnih pravil, ki veljajo pri verouku, in se tega držati. Tu je najbrž dober tisti ukrep, ki ga nekje imajo, da starši na začetku leta podpišejo izjavo, da se strinjajo z načinom dela in pravili - s tem se izognemo raznim pritožbam in sitnarjenju čez teho. Zelo pomembno je, da se ne pustimo sprovcirati otrokom, da skušamo vselej delovati trezno in se obvladati - nekajkrat človek povzdigne glas, potem bo pa počasi začel le-tega izgubljati. Težave je treba rešiti takoj, da ne bi otrok dobil moči nad katehistom. Če nastane kaka škoda, se izstavi položnica (to je npr. odlično delovalo na Škofijski gimnaziji v Vipavi). Treba se je pozanimati za družinsko ozadje. So-

delovanje s starši je izredno pomembno. Moramo se zavedati, da lahko z otroki naredimo sorazmerno malo ali pa veliko, če nam pomagajo doma starši. Zato je izrednega pomena imeti kateheze za starše (neke vrste 'nauk' za starše), kjer delamo na verskih osnovah. Idealno bi bilo imeti tovrstna srečanja enkrat na mesec. Starše moramo čim bolj spodbujati, da se o verskih in življenjskih vprašanjih z otroki pogovarjajo - primerno je, da kdaj 'zmanjka elektrike' (da torej računalnik, TV in drugi takšni pripomočki molčijo). Otroke je treba vzgajati tudi na kulturnem in intelektualnem področju - glasba, film in knjiga. Spodbujati v njih čut za čudenje, za lepoto. Okrog zakramentov je treba nehati z legalizmom in strašenjem, ampak je treba otrokom posredovati vsebino zakramentov, da bodo vedeli, zakaj jih prejemamo. Treba jim je znati pokazati spoštovanje, pohvalo, kadar si jo zaslužijo. Vse to je treba delati v dobri veri in ne preveč skrbeti, kaj si o tem mislijo ljudje, razen če je kritika upravičena in utemeljena. Navadno jih zelo zanima tisto, kar zanima nas - kdaj smo že govorili o zgodovinskih zadevah, kdaj smo ponovili angleščino pred testom...

Seveda marsikaj od povedanega velja tudi na splošno, torej tudi doma. Tu bi zelo poudaril, da starši še kako lahko dajo otrokom smisel za lepo, dobro... Starši naj poskrbijo kaj za otrokovo kulturo, saj je, kakor je pravilno dejal don Milani, le-ta osmi zakrament. Ni vse v 'vedeti' in 'imeti' (po gornjem Baconovem izreku 'Scientia est potentia' posedujemo, imamo znanje), ampak predvsem v 'biti' - v vsej polnosti. In pazimo na to, kaj otroci gledajo, ker že en 'navaden' film na njihovo koncentracijo vpliva kar enajst ur, kaj šele kak drug žanr ali resničnostni šov (tam je v ozadju še psihologija množic, kakor pri reklamah).

Poslanica papeža Benedikta XVI. za postni čas 2011 (4)

"S krstom ste bili namreč pokopani skupaj z Njim, v Njem ste bili tudi obujeni" (Kol 2,12)

Na svoji poti se srečujemo tudi s skušnjavo imetja, lakomnosti na denar, ki ogroža prvenstvo Boga v našem življenju. Pohlep po imetju povzroča nasilje, nadvladovanje in smrt. Zato Cerkev zlasti v postnem času opozarja na prakso miloščine, torej na sposobnost delitve dobrin z drugimi. Malikovanje dobrin pa ne samo oddaljuje drugega, ampak človeka izprazni, ga napravi nesrečnega, ga vara in slepi, ne da

bi uresničilo to, kar obljublja, saj gmotne stvari postavlja na mesto Boga, ki je edini vir življenja. Kako naj razumemo Božjo očetovsko dobroto, če je srce polno samega sebe in načrtov, s katerimi se slepi, da si lahko zagotovi prihodnost? Skušnjava je v tem, da razmišljamo kot bogataš iz prilike: "Duša, veliko dobrin imaš, shranjenih za vrsto let...". Znana je Gospodova sodba: "Neumnež! To noč bodo terjali tvojo dušo od tebe..." (Lk 12,19-20). Dajanje miloščine je klic k prvenstvu Boga in pozornosti do drugega, da bi znova odkrili našega dobrega Očeta in prejeli njegovo usmiljenje. Skozi ves postni čas nam Cerkev nudi posebej obilno Božjo besedo. S tem, ko o njej meditiramo in jo ponotranjamo, da bi jo živeli v vsakdanjem življenju, se učimo dragocene in nezamenljive oblike molitve, saj pozorno poslušanje Boga, ki nago-

varja naše srce, hrani pot vere, na katero smo stopili na dan krsta. Molitev nam omogoča tudi, da si pridobimo novo pojmovanje časa: brez perspektive večnosti in presežnosti je namreč čas samo odštevanje naših korakov na poti k obzorju, ki nima prihodnosti. V molitvi pa najdemo čas za Boga, da bi spoznali, kako njegove "besede nikakor ne bodo prešle" (prim. Mr 13,31), da bi vstopili v intimno občestvo z Njim, ki ga "ničče

ne bo vzel" (prim. Jn 16,22) in ki nas odpira upanju, ki ne razočara, in večnemu življenju. Skratka, v postnem času, v katerem smo povabljeni h kontemplaciji skrivnosti križa, "postajamo podobni njegovi smrti" (Flp 3,10), da bi prišlo do globokega spreobrnjenja našega življenja. To pomeni, da se pustimo preoblikovati Svetemu Duhu, kot sv. Pavel na poti v Damask, odločno usmerjamo svoje življenje v skladu z Božjo voljo, se osvobajamo svoje sebičnosti, prenamagamo nagon po nadvladovanju drugih in se odpremo Kristusovi ljubezni. Postni čas je primeren za priznavanje naše šibkosti, za sprejemanje prenoviteljske Milosti zakramenta pokore in sprave, ob iskrenem pregledu

svojeja življenja, ter za odločno napotitev h Kristusu. Dragi bratje in sestre, po osebnem srečanju z našim Odršenikom ter prek posta, miloščine in molitve nas pot spreobrnjenja vodi k odkritju lastnega krsta. V letošnjem postnem času prenovimo odprtost do Božje milosti, ki nam je bila dana takrat, da bi razsvetlila in vodila vsa naša dejanja. Kar zakrament pomeni in uresničuje, smo poklicani vsak dan živeti v vedno bolj velikodušni in pristni hoji za Kristusom. Na tej naši poti se pripravimo Devici Mariji, ki je rodila Božjo Besedo v veri in mesu, da bi se tako kot Ona potopili v smrt in vstajenje njenega Sina Jezusa in imeli večno življenje.

IfeelCUD.

Za mlade, ki želijo prispevati svoj delež za osem tisočink.

Z natečajem ifeelCUD mladi iz župnij vse Italije lahko sodelujejo pri vzdrževanju številnih posegov, ki jih vsako leto omogočajo prispevki iz sklada osem tisočink. To lahko naredijo, ko pomagajo ostarelim pri izpolnitvi obrazcev, priloženih modelu CUD, ki jih nato izročijo v zaprti ovojnici centrom za davčno pomoč Acli. Med nagradami je tudi pet skupinskih potovanj v Madrid za Svetovni dan mladih 2011.

Več informacij: www.ifeelCUD.it

Numero Verde
800.348.348

SVETOVNI
DAN
MLADIH
MADRID
2011

S podpisom lahko narediš veliko za mnoge.

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Kratki

Goriški planinci praznujejo 100-letnico ustanovitve društva

Slovensko planinsko društvo v Gorici praznuje sto let ustanovitve. Pomembno obletnico bodo obeležili z nizom pobud, ki se bodo vrstile skozi vse leto. V znamenju stoletnice je bila pomembna športna prireditev, 20. marca, na Piancavallu, kjer so organizirali 7. pokrajinsko in čezmejno smučarsko prvenstvo, tik pred izidom je ponatis Geoloških izprehodov Ferdinanda Seidla. V juniju bodo izpeljali devetdnevni izlet v Bolgarijo, medtem ko bo predvidoma jeseni izšel dvojezični vodnik po Goriškem za pohodnike, ljubitelje gorskega kolesarjenja in vodnih športov.

Visoko obletnico pa bodo goriški planinci obeležili tudi s proslavo v Kulturnem domu v Gorici, in sicer v soboto, 2. aprila, ob 20.30, na kateri bo nastopil mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba, večer pa bodo popestrili z recitacijami pesmi Ludvika Zorzuta ter izročili posebna priznanja najzvestejšim članom. V predvečerju Kulturnega doma bodo isti dan, uro pred proslavo, odprli fotografsko in dokumentarno razstavo, ki bo na ogled tudi v naslednjem tednu.

Materinski dan v Štandrežu

Že vrsto let prirejajo v Štandrežu, po zamisli župnijske skupnosti, ob materinskem dnevu priložnostno predstavo v župnijski dvorani Anton Gregorčič. Za letošnji prizor, ki je bil 25. marca, so poskrbeli mladi iz štandreškega

zboru, ki so se izkazali tudi kot gledališki igralci. Pod mentorstvom Daniele Puje so vsi 'korajžno' stopili na oder in prikazali zabaven in sproščen prizor, ki ga je napisala mentorica z naslovom Mama, naredili smo goal! Mladim igralcem so se pridružili starejši v vlogah staršev, ki se premalo zanimajo za otroke. Moške bolj zanima šport, mamice pa praznovanje priložnostnega dne. Sodelovali so Vanja Bastiani, Daniela Puja, Martin Marussi, Martin Komjanc in Matej Klanjšček. Sceno sta pripravila Franko in Joško Kogoj, šepetala pa je Chiara Mucci. Starši in drugi gledalci so bili z izvajanjem mladih zadovoljni in pričakujejo, da bodo tudi naslednji materinski dan lahko tako lepo praznovali. / DP

PODGORA Skupinska akcija prostovoljcev

Urejanje poti do Marijine kapelice na Kalvariji

Ob koncu prejšnjega tedna je lepa skupina prizadevnih Podgorcev na pobudo krajevne skupnosti vnovič vzela orodje v roke in se z dobro voljo lotila urejevanja poti, ki za vaško cerkvijo sv. Justa vodi do kapelice Lurške Marije na Kalvariji.

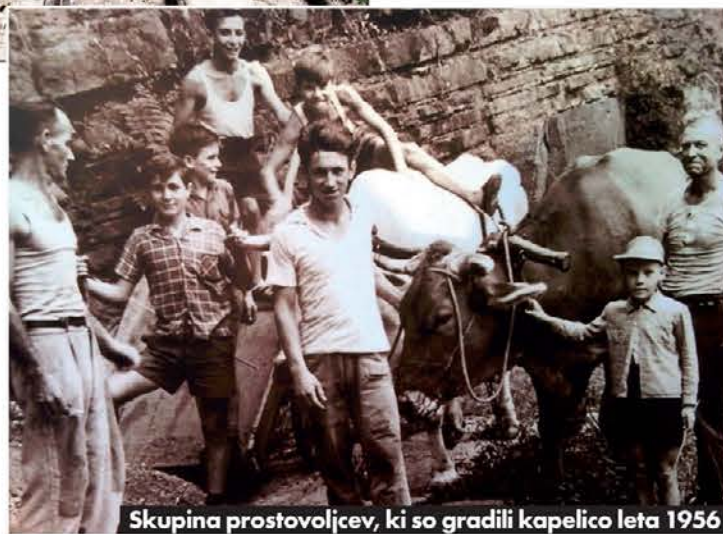
V soboto, 26. marca, se je okrog petnajst prostovoljcev zbralo že zjutraj in primerno opremljeni so delali do poznega popoldneva. Končali so ročaj ob stezi, ki pešcem pomaga v težavah, uredili so tudi strugo vodnih odtokov. Civilna zaščita je novembra lani že uredila prvi del poti, nam je z zadovoljstvom povedal predsednik krajevne skupnosti Walter Bandelj; prav tako je zadovoljen, ker je deželna direkcija pred nekaj tedni uredila drugi del in tudi uvrstila vzdrževanje in čiščenje potoka, ki v primeru obilnih padavin občasno povzroča težave, v seznam del, ki jih je potrebno izvajati enkrat letno. Za podporo in opravljeno je Bandelj hvaležen predvsem funkcionarjema Mauru Bor-

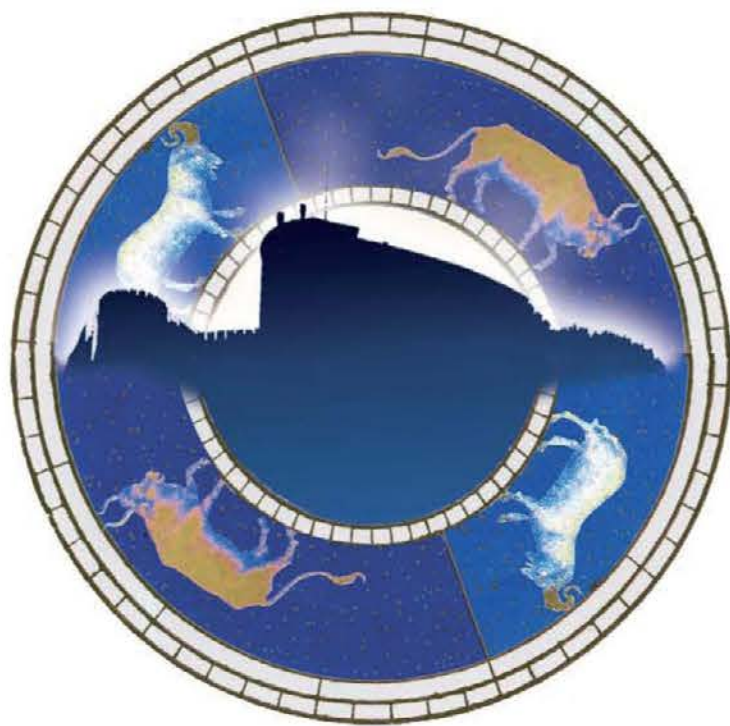
dinu in Robertu Tomatu. Po štirih delovnih dneh, pri katerih so kot prostovoljci poleg predsednika rajonskega sveta Bandlja sodelovali še podpredsednica Caterina Ambrosi in svetnik Maurizio Mazzariol, župnik Josip Caha, predstavniki združenja Nuovo lavoro in drugi vaščani, ostaja še zadnji sklop del, olepšanje poti s postavitvijo kamenja. To naj bi opravili po vsej verjetnosti konec tedna pred velikonočnimi prazniki,

tako da bo do konca aprila vse nared. Za dosedanje delo pri t. i. skupinski akciji so se prireditelji v nedeljo, 27. marca, udeležencem zahvalili s kosilom, ki je seveda potekalo v prijetni družbi.

V krajevni skupnosti so že sklenili, da bodo 30. aprila letos imeli praznično odprtje steze, na katero bodo povabili tudi predstavnike Civilne zaščite in deželne uprave. Dan kasneje, na prvi dan Marijinega meseca, pa nameravajo imeti mašo v bližini Marijine kapelice, ki je vaščanom posebno draga, saj jo je ob podpori domačinov dal zgraditi l. 1956 priljubljeni župnik Bernard Špacapan. Sedanji župnik Caha pa je že predlagal, da bi ob poti do nje odslej zasadili po eno cipreso za vsakega novorojenega člana vaške skupnosti.

Skupina prostovoljcev, ki so gradili kapelico leta 1956

VELIKI POMLADNI PRAZNIKGORICA,
1., 2., 3. APRILCOMUNE
DI
GORIZIAPARCO
CULTURAL
GORIZIAFONDAZIONE
Cassa di Risparmio di Gorizia

UDINE GORIZIA FIERE

**POLLICE VERDE OPEN AIR
(SEJEM ZELENIH PRSTOV)
NA TRAVNIKU****SEJMI, GOSTINSKA PONUDBA, ZABAVNE
PRIREDITVE
V MEŠTNEM SREDIŠČU**

PD ŠTANDREŽ Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Zabavno na nagradni predstavi

Abonenti abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2010 so v soboto, 26. marca, doživeli presenečenje: prireditelj tega edinstvenega abonmajskega programa v zamejstvu, Prosvetno društvo Štandrež, jim je postregel z nagradno predstavo, ki je bila v programu napovedana za lanski december, a je odpadla zaradi boleznih enega izmed nastopajočih. Osem igralcev gledališke skupine KUD Dolomiti Dobrova, ki je bila že nekajkrat dobrodošel gost v Štandrežu in ima s štandreškimi dramskim odsekom dolgotrajne stike z izmenjavno gostovanjem, je v štandreški župnijski dvorani Anton Gregorčič pod režijsko taktirko Francija Končana predstavilo Črno komedijo Petra Shafferja. Pred kakim letom so jo na oder v režiji Franka Žerjela postavili tudi igralci Drame družine F. B. Sedej iz Steverjana. Gledalci so se prijetno pozabavali ob komičnih situacijah, ki se ob prekinitvi električnega toka spletejo v stanovanju mladega umetnika prav na dan, ko pride k njemu na obisk oče njegove za-

ročanke in ko nestrpno čaka, da bi si njegova dela prišel ogledat bogat zbiratelj umetnin. V komediji se komičnost izkazuje že v tem, da igralci na razsvetljenem odru 'tavajo v temi', pri tem se seveda zgodi marsikaj takega, kar

dokazovala dolga vrsta, ki je v soboto po predstavi nastala pri blagajniški mizici: abonenti so že mrzlično potrjevali sedeže za prihodnjo sezono! Povpraševanja po abonmajih je namreč še veliko in zamudniki bodo tudi tokrat,

skemu odseku in njegovi gonilni sili Božidarju Tabaju, ki vztrajno ohranja vezi z ljubiteljskimi skupinami po vsej Sloveniji in izbira za štandreški abonma čim boljše in dovršene predstave.

Ob koncu tega zapisa naj povemo še, da je v sklepnem dejanju letošnjega območnega Linhartovega srečanja gledaliških skupin Severne Primorske prejel nagrado za najboljšo stransko moško vlogo Marko Brajnik za vlogo detektiva v komediji Zbeži od žene Rayja Cooneyja v režiji Jožeta Hrovata in izvedbi dramskega odseka PD Štandrež. Za ta lepi igralški dosežek mu čestitamo vsi, ki spremljamo plodovito ustvarjalnost naše dramske skupine.

Foto DP

gledalca spravi v smeh. Občinstvo, ki je skoraj popolnoma zasedlo dvorano, se je s prisrčnim ploskanjem oddolžilo igralcem za prijetno odsko doživetje. Da se je štandreški abonma ljubiteljskih gledaliških skupin trdno zasidral v zavesti gledalcev, je

žal, ostali praznih rok. Župnijska dvorana je namreč premajhna, da bi lahko sprejela vse, ki si želijo ogledati predstave, s katerimi postreže ta abonmajska ponudba, ki je tudi letos doživela izreden uspeh. Za to gre seveda zasloga PD Štandrež, predvsem pa dram-

Obenem čestitamo vsem ostalim oblikovalcem omenjene predstave, ki je bila uvrščena v finalni del jubilejnega, 50. Linhartovega srečanja, festivala slovenskih ljubiteljskih gledaliških skupin, ki bo jeseni v Postojni.

IK

Sedemdeset let Valterja Sosola

Na zdravje in na mnoga leta, dragi Valter!

Vsi, ki živimo in delamo na Travniku v Gorici, bi si naš Travnik težko predstavljali brez Valterja. Če se na Travnik pripelješ zgodaj zjutraj, je Valter pred vrati urada podjetja, v katerem s sinom Albertom skrbita za stranke. Kadarkoli greš na Travnik, najdeš Valterja, ki te vedno prijazno pozdravi. Minuli ponedeljek nas je za svojih sedemdeset let pogostil, vse, kot se za pravega prijatelja spodobi. Že ob osmih zjutraj je bilo v baru Pace veselo, saj ni bilo nikogar med nami, ki mu ne bi želel voščiti, prijazna Aleksandra pa je poskrbela

domača salama ne belo briško vino. Valterja imamo radi predv-

sem zato, ker je prijazen, zato, ker je živ spomin na Gorico in na Br-

da, na čase, ki jih ni več, predvsem pa zato, ker rad pomaga, če le more.

Valter se je rodil kot Gualtiero Sosol, pa čeprav ga vsi poznamo kot Valterja, na svet je prišel 28. marca leta 1941. Je prvorojeni sin zavedne slovenske družine. Oče Karlo iz Pevme je bil politično preganjen in zaprt v rimskih ječah pod fašističnim režimom, mati Jerica iz Steverjana pa je bila hči dolgoletnega mežnarja tamkajšnje župnije. Svojo mladost je Valter preživel v pevski vaški skupnosti, kjer je obiskoval osnovno šolo in vestno opravljal službo strežnika pri maši. Zaradi temne polti so mu sovaščani dodelili vzdevek "Črnoline". Še zelo mlad se je izuril pri

vaškem obrtnem podjetju in se razvil v pravega profesionalca

vodnega in električnega inštalaterstva. Konec šestdesetih let minulega stoletja je ustanovil lastno podjetje in trgovino. Na Travniku je njegova trgovina-podjetje postala prava zbirna točka predvsem za takratne kupce iz Jugoslavije, kasneje Slovenije, danes pa je njegovo in sinovo podjetje znano na Goriškem kot dobro podjetje. Valter je družaben in veseljak, v briških gostilnah se je izkazal v igranju briškole in 'trešeta', predvsem pa ga ljudje cenijo zaradi njegove pregovorne odprtosti, dobromarnosti in ustrežljivosti, saj vedno rad priskoči na pomoč, pa naj bo z nasvetom ali znanjem. Zanimivi so njegovi spomini na goriške žene in može, ki so odšli v večnost, kot tudi njegove pripovedi o slovenski prisotnosti na Goriškem in polpretekli dobi. Valterju iskreno voščimo veliko lepega in dobrega v imenu vseh nas iz uredništva Novega glasa in vseh, ki se dnevno srečujemo v baru Pace in na Travniku, saj si našega Travnika brez njega enostavno ne moremo predstavljati!

GORIŠKI VRTILJAK Abonma Mali polžek

Ko se fantičkova spalnica pogrezne v temo ...

Z zamikom enega dne so tudi Mali polžki, malčki iz vrtcev in prvošolčki iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva (skupno jih je bilo 458), z občasnimi udeleženci otroških predstav, vrstniki iz špeterske dvojezične šole (tokrat jih je bilo 25), vzeli slovo od Goriškega vrtiljaka, ki jih je tudi letos z veliko občutljivostjo in nežnostjo popeljal v skrivnostni gledališki svet, kjer se na odru lahko dogajajo najbolj ne navadne stvari in je kot v neizmernem pravljicnem svetu vse mogoče. Prav v tak sanjski, vse-mogoči svet je otroke v torek, 1. marca, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž odpeljalo Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane s predstavo Gododivščine dvornega norčka Ferdinand, ki jo je z vrhano mero domišljije spisal Damijan Perne, v gledališko predstavo pa učinkovito in svojevrsno, delno tudi v slogu prednega

gledališča, prelil režiser Žiga Sedmak, ki je igro priredil z Mirjam Pirnat. V fantičku, ki noče zaspiti in vprašuje mamico, naj mu prebere še kako pravljico, so se zlahka prepoznali najmlajši gledalci in uživali ob dogodivščinah, ki so se mu pripetile, ko je mamica ugasnila luč in zaprla vrata spalnice. Takrat je oživelo sanjsko kraljestvo Netunetam, kjer na gradu kraljujeta zabaven kralj in prijazna kraljica, poleg njiju pa živijo še princeska Kunigunda, ki ima zelo rada svojega komaj rojenega bratca, ne ravno pogumni vitez, ki mora paziti na red in varnost in mu gre slastno v tek puding, pa tudi lovec brez puške, ki nadvse ljubi živali. Ko pritisne mraz, skrbi, da so vselej vse grajske peči zakurjene, simpatični zmajček Fonzi. V tem čudnem kraljestvu seveda najde prostor tudi deček, ki se v pižami in s kapo na glavi spremeni v

dvornega norčka Ferdinand in seveda v tej vlogi doživi cel kup pustolovščin. Sproščeno in navihano je vlogo dečka odigrala Jasna Simočič, ki je z ostalimi igralci, Živo Kermavner, Saro Lucu, Mišem Mičičem in

Markom Skokom, ustvarila razgibano in živahno predstavo, pri kateri je le nekaj scenskih elementov, ki z lahkoto spreminjajo svojo podobo in namembnost

ki prekrivajo zgornji del igralčevih teles, oblečenih v črne drese, in še poudarjajo sanjskost 'netunetamske' vsebine. Igralci polpoklicnega Šentjakobskega gledališča, ki letos praznuje 90-letnico ustanovitve, so se spretno levili v različne like in znali izkoristiti duhovitosti, ki jih ponuja besedilo, ki ga popestrijo songi Adija Smolarja ob glasbi in aranžmajih Martine Kavčnik. Mali gledalci so pozorno spremljali odrsko doga-

janje in se mestoma tudi nasmejali, še posebno ob gestah strahopetnega viteza in ob prestrašenem, žalostnem zmajčku, ki je iskal le varno zavetje.

IK

Obvestila

Osnovna šola Peter Butkovič iz Sovodenj prireja v petek, 1. aprila, ob 19. uri v sovodenjskem Kulturnem domu pomladno pevsko glasbeno plesno prireditev z naslovom Obisk. Vljudno vabljeno!

V soboto, 9. aprila, bo za otroke in mladino križev pot na Mirenski Grad. Začetek spodaj točno ob 14.30, v cerkvi priprava in spoved. Zaključek s sv. mašo, ki bo ob 16. uri.

PD Štandrež prireja šestdnevni društveni izlet Italija-Črna gora od 9. do 14. aprila 2011. Program predvideva: Loreto, Monte Sant'Angelo, San Giovanni Rotondo, Alberobello, Matera, Bari, Bar, Kotor, Lovčen, Cetinje, Bečići, Dubrovnik, Međugorje, Čitluk in Mostar. Informacije: 0481 20678 (Božo) ali 347 9748704 (Vanja).

Velikonočno potovanje s Krutom v "Baltске prestolnice" od 21. do 26. aprila z obiskom Vilnusa, Rige in Tallina. Informacije na sedežu Kruta, ul. Cicerone 8/B, tel. 040/360072.

KRUT vabi na cvetlični sejum Euroflora, ki bo v Genovi od 25. do 26. aprila. Informacije na sedežu Kruta, Ul. Cicerone 8/B, tel. 040 360072.

Romanje v Medjugorje od 13. do 16. maja 2011. Predviden je vzpon na Križevac in hrib prikazovanj, obisk skupnosti Cenacolo ter udeležbe pri mašnih daritvah. Nastanitev pri družinah v bližnji okolici. Potrebna veljavna osebna izkaznica: Prijave: župnik dr. Jože Markuža 040 229166, g. Darko 0481 882395 ali 0481 32121, ga. Ana 003865 3022503.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško sporoča, da se nadaljuje vpisovanje za izlet v Beograd, ki bo od srede, 18. maja, do 22. maja. Je še nekaj prostih mest. Prijave na tel. 0481 390688 (Saverij), 0481 882024 (Ivo) in 0481 882183 (Dragica).

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinsko-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: Misijonski krožek Rojan, via Cordaroli 29,

34135 Trieste, tel. 040 362120, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Darovi

V spomin na Almo Lakovič, darujeta Adrijana in Julko 50 evrov za društvo krvodajalcev iz Sovodenj.

V hvaležen spomin na Jožka Šavlija in njegovo plodno vzgojno delo v goriškem Alojzijevešču daruje Davorin Devetak 50 evrov za Novi glas.

Ob 7. obletnici smrti predragega moža in očeta Alfreda Iermana iz Ločnika darujeta žena Lojzka in hči Marina 30 evrov za Lovžo in 50 evrov za Novi glas.

Sožalje

Ob izgubi drage mame izrekamo Lidiji Jarc in družini občutno sožalje ravnateljica, učno in neučno oseboje Večstopenjske šole Gorica.

Ob težki izgubi drage mame Milke izražata občutno sožalje Milanu, Lidiji in svojem MePZ in PD Podgora.

Ob izgubi drage mame Milke izrekamo Lidiji, Milanu, Aljoši in ostalim sorodnikom iskreno in občutno sožalje - uredništvo Novega glasa.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 1.4.2011 do 7.4.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 1. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 3. aprila (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 4. aprila (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 5. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 6. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: iz goriške preteklosti I. del - Izbor melodij.

Cetrek, 7. aprila (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Predavanje o poslušanju otrok

Družinska pastorala goriške nadškofije vabi v soboto, 2. aprila, ob 16. uri na srečanje o temi poslušanja otrok. Tokratno srečanje ne bo potekalo v avditoriju Fogar kot po navadi, temveč v bližnji dvorani duhovniške skupnosti (vhod z Verdijevega korza št. 4). Predavala bo psihologinja Monica Bedotti. Poslušanje otrok je nujna predpostavka učinkovite vzgojne, formativne in terapevtske dejavnosti. "Otroci nam ne govorijo zato, da bi nas o čem informirali", piše v vabilu, "temveč da bi komunicirali in imeli s starši pravi odnos vzajemnega spoznavanja in interakcije".

V PREDRAG SPOMIN ALFREDU IERMANU

7. OBLETNICA

28.3.2004 - 28.3.2011

*Kako rad z vami bi sedel,
s prijatelji mornarji, veselo
pokramljal, a pretrgale so se
življenja niti, v neskončnost večno moral sem oditi.*

Zdaj ne trpiš več?

Zdaj počivaš, kajne, zdaj te nič več ne boli.

A svet je mrzel, prazen, opustošen.

Za vse nas, odkar te več med nami ni.

Za vedno tvoji priljubljeni žena Lojzka, hči Marina, tvoj zvesti prijatelj Gigi pa vse ostalo sorodstvo

Ločnik, 28.3.2011

Kulturni center Lojze Bratuž Tenkočuten literarno dramski večer

V mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž je bil v petek, 25. marca, poseben literarno umetniški večer. V goste je prišla igralka Nataša Konc Lorenzutti, ki se je gotovo spominjajo obiskovalci nekdanjega Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici, saj je od l. 1994 do l. 1999 nastopala v uprizoritvah celjske in novogoriške gledališke hiše. Nato pa jo je materinska ljubezen – igralka je namreč mati petih otrok! – 'odtrgala' z gledaliških desk in njeno umetniško dušo je zaneslo na literarno obzorje. Začela je zelo uspešno sukati pero predvsem s pisanjem mladinske proze, ki jo objavlja v otroških revijah. Izšlo je tudi pet njenih slikanic in dve knjigi za odrasle. Za svoje pisateljske stvaritve je že prejela priznanja. Zbirka dvanajstih literarnih del kratke proze Jezik molka in istoimenska predstava pa sta nastali ob magistrskem študiju umetniške besede na ljubljanski

AGRFT pod mentorstvom prof. dr. Blaža Lukana. Monodramska izvedba petih del iz te zbirke se je porodila ob pomoči klene dramske osebnosti, igralca in rednega

profesorja na AGRFT Aleša Valiča, in je bila premierno izvedena na malem odru ljubljanske Drame, ponovitev pa doživela v novogoriškem Kulturnem domu. Avtorica je v izbrusenem jeziku rahločutno opisala okruške iz življenja različnih oseb – predvsem živo in občuteno stisko in osramočenost krhkega dekletca v strogosti in togosti internata -, ki jih določene situacije silijo v molk. Ta pa ima ničkoliko odtenkov, od svetlih do mračnih, ob katerih človek morda še bolj zgovorno spregovori kot s kopico besed. Doživeto interpretacijo svojih besedil je Nataša Konc Lorenzutti prežela z igralskim žarom, tako da so živo stopile pred oči poslušalca nastopajoče osebe

in njihove stiske in zadrege v določenih življenjskih izkušnjah in trenutkih. Uverturo in povezovalne niti med eno zgodbo in drugo je izvajalka prepustila glasu violine, iz kate

re je zvoke izvajala mlada violinistka Tina Grego z izvajanjem drugega stavka Tellemanove sonate, romunskih plesov B. Bartoka in dveh Kreislerjevih skladb. Literarno dramskemu bisserčku s subtilno izvajalko je žal prislusnila le skromna peščica poslušalcev - kje so bili vsi ljubiteljski igralci in ti, ki radi zahajajo v gledališke dvorane? -, ki so ji izkazali vso pozornost in ji na koncu namenili topel, hvaležen aplavz za lepi večer in z njim povezano pahljačo občutkov.

IK

Sejem v Bologni Slovenijo zastopa 16 nagrajenih avtorjev

V Bologni se je v ponedeljek, 28. marca, začel sejem otroške in mladinske literature. Sejem, ki je na 20.000 kvadratnih metrih potekal do 31. marca, je pomembna priložnost za predstavitev literarne produkcije za mlade na globalni ravni. Slovenijo letos zastopa 16 nagrajenih avtorjev. Sejem je po vsemu svetu prepoznan kot dogodek, ki ga organizatorji in izvajalci kulturnih vsebin za otroke in mlade ne smejo zamuditi. Obiščejo ga lahko zgolj dejavni v sektorju - založniki, avtorji, ilustratorji, prevajalci, literarni agenti, knjižničarji in drugi, piše na sejmski spletni strani. Na programu so številni pogovori, branja in drugi dogodki, podelili pa so tudi sejmske nagrade. Za predstavitev Slovenije na sejmju je poskrbela Javna agencija za knjigo RS. "Povabili smo tako rekoč vse slovenske založbe, ki delujejo na tem področju. Pogoji za predstavitev pa so bili, da so

knjige vrhunske ali visoko kakovostne, da gre za najnovejšo produkcijo ali pa za dela leto poprej nagrajenih avtorjev", je povedala Katja Stergar, ki je na agenciji zadolžena za mednarodno sodelovanje in promocijo. Slovenijo letos na sejmju v Bologni zastopa 16 nagrajenih avtorjev: Miroslav Košuta, Lilijana Praprotnik Zupančič - Lila Prap, Dim Zupan, Bina Štampe Žmavc, Kostja Gatnik, Andrej Rozman Roza, Slavko Pregl, Matjaž Schmidt, Janja Vidmar, Damijan Stepančič, Tone Pavček, Ančka Gošnik Goddec, Alenka Sottler, Miro Cerar, Izar Lunaček in Saša Vegri. Stergarjeva je povedala še, da je agencija za knjigo tudi letos v Bologno odpeljala poln avtobus uveljavljenih slovenskih avtorjev in ilustratorjev, pridružili pa so se jim še men-

torji Bralne značke in drugi, ki delujejo na področju mladinske književnosti. Na stojnici Mladinske knjige so v ponedeljek v Bologni ameriškega pisatelju in ilustratorju Brianu Selznicku izročili priznanje zlata hruška 2010 za roman v besedah in slikah *Hugo Cabret*, ki ga je v slovenščino prevedel An-

Miroslav Košuta (foto IG)

drej Hiti Ožinger. Nagrade zlata hruška sicer podelujeta Pionirska - center za mladinsko

književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana ter Slovenska sekcija IBBY.

V torek, 29. marca, je slovenska delegacija nestrpnost spremljala neposreden prenos iz Vimmerbyja, kjer so razglasili letošnjega dobitnika nagrade Astrid Lindgren za leto 2010. Med nominiranci je namreč slovenska ilustratorka Lila Prap, je za STA povedala Tilka Jamnik iz Slovenske sekcije Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY). Dodala je, da so se med bele vrane, najboljše mladinske knjige po izboru Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu (IJB), uvrstile slovenske knjige Modrost nilskih konjev (DZS) Petra Svetline, Zgodba o sidru (Mladinska knjiga) Damijana Stepančiča ter Cesar in roža (Miš) Bine Štampe Žmavc. Knjige so tudi razstavljene na stojnici IJB. V razstavnem prostoru IBBY pa je med knjigami za otroke s posebnimi potrebami razstavljena slikanica Aksinje Kermauner Žigšpaget gre v širni svet, ki je izšla pri založbi Miš.

PIKA NA (PESMI) Majda Artač Sturman

Uganke

Glavo ima, noge ima,
nima pa repa,
zviže se, zbode te,
kadar je kepa.

Sladek mož,
ves rumen,
grenk v kožo,
plašč zelen.

Na postelji
preležim,
nikdar pa
ne zaspim.

Sladko zgovorna
stajica,
pa so v nji bela
jagnjeta.

Vse odprto,
vse prebito,
lačno, predrto,
zmerom pa sito.

Valentin Vodnik (1758-1819)

V tej zgodnji pomladi je še v zraku čuti rahli vonj praznovanja svetovnega dneva poezije, ki sovпада s prvim pomladnim dnevom. Kaj je boljše kot osvežit

ti spomin na poezijo prvega slovenskega pesnika, Valentina Vodnika, ki je s svojimi verzmi tlakoval pot slovenski posvetni literaturi? Z ene strani se je oziral po antičnih pesniških zglelih (zlasti Horaciju in Anakreontu), z druge pa je v odah, v ritmu alpske poskočnice, ponosno zapel o lepotah slovenske dežele, o podjetnosti in sposobnosti slovenskega človeka, o vrednotah in večnosti pesniškega ust-

varjanja. Ni jih malo, ki bi po dolgih letih znali obuditi iz spomina v šoli naučene verze Dramila ali pesmi Moj spominek.

Vodnik je v duhu razsvetljenske didaktično usmerjene miselnosti rad pisal oziroma pesnil tudi basni in uganke, objavjal pa jih je v Veliki in Mali priliki. Zanimanje za to vrsto je pravzaprav začel gojiti Marko Pohlin, slovnica in spiritus agens prvega slovenskega pesniškega almanaha Pisanice. Pohlin je leta 1788 izdal knjigo *Kratkočasne uganke ino čudne kunšte iz bele šole Petra Kumrasa* in se pri tem skril za psevdonim Peter Kumras (namesto pater Markus).

Za uganke je sploh značilna besedna iznajdljivost, kar se odraža tudi v zadnji Vodnikovi uganki, ko se pisec poigra z različnim pomenom iste besede. V slovenski književnosti med ustvarjalci ugank slovi zlasti Josip Stritar in Oton Zupančič z zbirko *Sto ugank*. Sicer pa se lahko vsak preizkusi v razvozlavljanju zgornjih petih ugank. Pri tem naj vam bo v pomoč nitka "otisej-bozniatsuanizalbherozej".

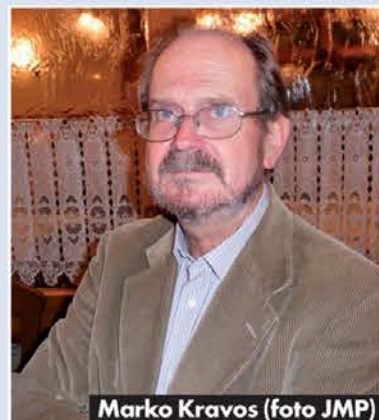
Kratke

V Argentini in Čilu so izdali dela Zlobca, Kravosa in Pavčkove

Pri argentinski založbi Zoe/re in čilski založbi Lar Ediciones so v marcu v španskem prevodu izšla tri dela slovenskih avtorjev: antologija pesmi Ljubezen dvoedina Cirila Zlobca, dramska trilogija Saše Pavček Na odru zvečer in Pesmi Marka Kravosa. Založbi načrtujeta tudi izdajo prevoda pesniškega prvenca Saše Pavček Oblecni me v poljub.

Kot poročila Slovenska tiskovna agencija, je Zlobčovo Ljubezen dvoedino v španščino prevedla Ana Cecilia Prenz Kopusar, dramska trilogija Pavčkove pa Juan Octavio Prenz, ki je v španščino prevedel že Prešernove Poezije.

Pobudnik projekta prevajanja v španski jezik je ustanova Srečanje "Pri Gabru" oz. "La Casa de Kamna" iz Kamne Gorice pri Radovljici. Vse tri knjige so izšle pri založbi Zoe/re iz Buenos Airesa in založbi Lar Ediciones iz Čila, in sicer s finančno pomočjo Javne agencije za knjigo RS in omenjene ustanove. Predstavitve knjig so do 30. marca potekale v argentinskih mestih Buenos Aires, Mar del Plata, La Plata Ensenada ter v Concepcionu v Čilu. Na njih so sodelovali Kravos in oba prevajalca.

Marko Kravos (foto JMP)

V rimskem muzeju so razstavljali tudi slovenski umetniki Žerjal, Dorbolo' in Peca

Mednarodna skupinska razstava "Io, noi, loro - Il dialogo multicultural / Ja, mi, oni - Multikulturalni dialog" v rimskem muzeju Trastevere (Trg S. Egidio, 1/b - Rim), na kateri so sodelovali tudi slovenski likovni umetniki Franko Žerjal iz Gorice, Aleksander Peca iz Nove Gorice ter Loretta Dorbolo' iz Benečije, je bila odprta do 31. marca 2011. Poleg navedenih umetnikov so na razstavi v Rimu bili prisotni še trije bosanski umetniki: Enes Levič, Slavko Medunič (oba iz Brčka) in Ruža Gagulič iz Gradca.

Franko Žerjal (foto DPD)

Skupinska mednarodna razstava se bo v naslednjih mesecih preselila v druga mesta. Po Rimu bo na ogled v Piacenzi, v maju v goriškem Kulturnem domu, nato še v Novi Gorici, Sarajevu, Jajcu in Brčku.

Pobudnik projekta in razstave "Jaz, mi, oni - multikulturalni dialog" je združenje Bosancev in Hercegovcev v Italiji v sodelovanju z občino Rim, Kulturnim domom iz Gorice, združenjem "Bosna u srcu" in založbo Infinito iz Rima. Pokrovitelji projekta so Bosanska in slovenska ambasada v Rimu, dežela Lacij in rimska pokrajina.

Priznanja združenja dramatik Slovencev (ZDUS) za leto 2010

Komisija v sestavi: režiser Niko Goršič (predsednik), dramska igralka Maja Boh in dramaturginja mag. Ana Kržišnik (članici) - je soglasno sprejela naslednje odločitve o nagrajencih Združenja dramatik Slovencev:

Priznanje ZDUS za igralske dosežke v letu 2010 prejme dramska igralka Maja Blagovič za vlogo Agate Matučeve v predstavi Oblomov v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta. Maja Blagovič, prvakinja Slovenskega stalnega gledališča, ki že leta vztrajno preseneča z razkošjem igralskega talenta, nam je tudi tokrat s sodobnim analitičnim igralskim pristopom - v vlogi vitalne kmečke ženske Agate Matučeve - odkrila izvorno in duhovito dramaturško paralelo plemiški oblomovščini.

Agata Matučeva v Oblomovu je preprosta kmečka ženska, ki s svojo neposrednostjo in delavnostjo očara Oblomova. Maja Blagovič ta lik spleta z velikim poslušom za občutja in stanja preprostega, skromnega človeka, ki kljub pomanjkanju in vsakovrstnim težavam ohranja zdrav in vitalen odnos do sočloveka in do vsega pojavnega sveta. Njen lik Agate deluje kot davni spomin na nekaj, kar smo nekoč že imeli - bili pa, nekje "po poti" izgubili. Maja ga plete z vso svojevrstno igralsko inteligenco in s pretanjenim občutkom za detajl, pravo mero in predvsem za nepotvrjenost. Ustvarila je živ, resničen lik,

ki s svojo pojavnostjo in drugačnostjo pomeni antipod siceršnjemu oblomovskemu vzdušju predstave in kot tak prinaša drugačno dinamiko ter na ta način bogati dramaturgijsko celotno uprizoritev. S svojo kreacijo Maja Blagovič gledalca nezadržno potegne v svojo igro, in še preden se ta dodobra zave, ji že prikima in se sproščeno smeji ob vseh njenih neposrednih odgovorih, hkrati pa z zanimanjem in simpatijo sledi njeni igralski energiji.

Maja Blagovič (foto A. Divo)

V prostorih teološke fakultete v Ljubljani Okrogla miza slovenskih pritrkovalcev

V petek, 18. marca, smo se sestali pritrkovalci in pritrkovalke na povabilo pritrkovskega krožka slovenskih bogoslovcev. Že ustaljeno snidenje je bilo tudi tokrat v prostorih teološke fakultete v Ljubljani. V uvodnem pozdravu je g. Martin Golob prikazal delovanje pritrkovskega krožka bogoslovcev v preteklem letu. Med pomembnejše pobude sodijo izvedbe pokrajinskih in vsedravnega srečanja pritrkovalcev v ljubljanski stolnici ter sodelovanje na Evharištičnem kongresu. Svoj pozdrav je v nadaljevanju izrekel rektor teološke fakultete g. Franc Šuštar. V svojem posegu je nazorno prikazal smisel pritrkovanja in njegovo povezanost s človekom in stvarstvom. Zvonik je vertikalna, uprta v nebo. Povezuje zemeljsko z nebeskim. Zvonovi

so glasniki, visoko postavljeni nad strehami hiš, ki s svojim tenkočutnim glasom oznanjajo dogajanja v cerkvi. Pritrkovalci pa se s svojim služenjem Bogu kot verniki in sodelavci službe božje trudijo, da iz njih izvabljajo vedno boljše in lepše glasove. Osrednjo temo letošnje okrogle mize je oblikoval Tomaž Klopčič, strokovnjak za elektrifikacijo zvonov. V svojem posegu se je dotaknil mnogih tem, za katere bi bilo potrebno še več srečanj, kakor je sam poudaril. Ob popravilu ali nakupu zvonov in zvonikov je potrebno, da se na-

iprej vzpostavi pravilen odnos do ljudi in sodelavcev, pa tudi

pristop k objektom. Vsaka beseda, izkušnja in znanje so osnova za skupno delo in iskanje najboljših rešitev. G. Klopčič je poudaril, da je izrednega pomena poznavanje trdnosti zvonika. Določena pravila, ki zahtevajo dodatno obremenjevanje posameznih ali več de-

ali za zamenjavo kembeljev, je priporočljivo, da svoje mnenje pove tudi kolavdator. On je kompetentna oseba glede ulivanja zvonov in kombinacije tonskih glasov, ugotavljanja pravnega zvona, hitrosti in pozicije udarjanja kembeljev ipd. Z najnovejšimi elektronskimi poznanji je možno uravnavanje hitrosti in moči zvonjenja ter njih različne kom-

lov, lahko negativno vplivajo na statične značilnosti neke že dotrajane strukture. Zvonik kot mogočen in videen objekt mora imeti pravilno oblikovan zunanji videz. Njegova notranjost naj bo tudi primerno urejena in dostopna. Kolikokrat srečamo v zvonikih labilne, ozke in nevarne stopnice! Ob prenovi je smiselno, da po temeljitem premisleku postavimo dolgoročen načrt. Priporočljivo je, da si v začetku ogledamo več zvonikov in pridobimo največ informacij za nadaljnji poseg. Če bi se odločili za nakup novih zvonov

binacije. Okroglo mizo smo končali z določitvijo pokrajinskih srečanj v mesecu maju. Primorski pritrkovalci se bomo srečali 22. maja v Vrtojbi. Veliko presenečenje predstavlja prireditev z naslovom Vipavska pritrkava v organizaciji pritrkovskega društva Ivan Mercina iz Ajdovščine. V desetih minutah bo potekalo pritrkovanje iz vseh zvonikov po Vipavski dolini. Kot zadnji se bodo oglašili goški zvonovi v rojstnem kraju 'zvonoslovca' Ivana Mercina. Dogodek bo potekal v nedeljo, 26. junija.

Martin Tul

Kratke

11. izvedba Zlatih grl

V soboto, 9., in v nedeljo, 10. aprila, bo potekala že 11. izvedba Zlatih grl. Gre za revijo otroških in mladinskih pevskih zborov, ki jo PD Vrh Sv. Mihaela prireja že od leta 2000.

Tudi letos bo revialni del v Kulturnem domu v Sovodnjah ob Soči, medtem ko bo tekmovalni del potekal v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Tokrat se je na prikljubeno otroško in mladinsko pevsko srečanje prijavilo res zadovoljivo število skupin: na revialnem delu bo nastopilo 10 zborov, na tekmovalnem pa kar 12, in sicer 8 otroških in 4 mladinski sestavi. Medtem ko bo žirija odločala o izidu tekmovalca, bo občinstvo kratkočasila ljubiteljska skupina Gledališče na vrhovi iz Nove Gorice z gledališko glasbeno predstavo Mali korenjak v režiji priznanega režiserja Emila Aberška. / Nika Cotič

Prispevajte za VZS in Sklad Mitja Čuk

Vsem, ki podpirate Sklad in VZS Mitja Čuk, se iskreno zahvaljujemo za naklonjenost, saj nam le z vašo pomočjo uspe dejansko pomagati otrokom v težavah.

Tudi letos lahko podprete delo za otroke in mladino v stiski s prispevkom 5 tisočink ("5 per mille") iz svojega dohodka (l. R. P. E. F. 2010), če ga namenite Skladu Mitja Čuk in Vzgojnozaposlitvenemu središču Mitja Čuk. Tako boste sodelovali pri uresničitvi smernic, za katere se trudimo že od leta 1979, ko je Sklad nastal, za kulturno integracijo ter socialno in zdravstveno oskrbo otrok in mladih, ki jih bremeni začasna ali trajna ovira v razvoju.

Svoj prispevek potrdite s podpisom na davčni prijavi v razdelku, ki je namenjen neprofitnim organizacijam, in z vpisom davčne številke: C. F. 90036060326.

V Novi Gorici razstava v spomin arhitektu Vojtehu Ravnikarju

V avli mestne občine Nova Gorica so v četrtek, 24. marca, odprli razstavo In memoriam Vojteh Ravnikar. Izvedeni projekti arhitekturnega biroja Ravnikar Potokar 2000-2010. Predstavljen je ožji izbor del, nastalih v tem arhitekturnem biroju, med njimi tri novogoriška

dela: knjižnica in gledališče ter stanovanjska stolpnica C na Majskih poljanah. Razstava, posvečena Vojtehu Ravnikarju (1943-2010), enemu glavnih protagonistov slovenske arhitekture zadnjih tridesetih let, je bila v začetku leta na ogled v Galeriji Jakopič v Ljubljani. V Novi Gorici je poleg treh novogoriških arhitektur posebej poudarjen Zimski dvorec na Blokah, s katerim je Vojteh Ravnikar končal svojo življenjsko pot in ustvarjanje. Razstava bo na ogled do 16. aprila.

Arhitekt Vojteh Ravnikar je projektantsko delo začel leta 1977 v projektivnem biroju Kraškega zidarja v Sežani, kjer je osnoval tudi skupino Kras. V Ljubljani je sočasno ustanovil lasten biro, v katerem se mu je leta 1990 pridružil arhitekt Robert Potokar. Leta 2003 sta skupaj tudi formalno ustanovila arhitekturni biro Ravnikar Potokar. V ljubljanskem biroju se je v tem času zvrstilo več generacij študentov, arhitektov in številni sodelavci. Večino dela je biro pridobil z udeležbo na javnih natečajih, le posamezni manjši projekti so posledica neposrednih naročil.

Biro pokriva širok razpon projektiranja, od manjših nalog, kot so enodružinske hiše in prenove, do projektov velikega merila, kot so šolske stavbe v Celju, Grosupljem in na Bledu, športna dvorana v Sežani, niz poslovnih stavb ob Masarykovi cesti v Ljubljani ter leta 2010 dokončana stanovanjska stolpnica C na Majskih poljanah v Novi Gorici in letos odprta Mala dvorana gledališča v Novi Gorici. Več projektov, ki jih je biro pridobil z zmago na natečajih, pa še čaka na realizacijo, med njimi nova sodna stavba v Ljubljani, tri umetniške akademije na Roški ter nova ljubljanska železniška postaja.

Projekt Mladinskega doma Alenka Rebula: spoznati svoja čustva

V torek, 22. marca, je bil dom Franc Močnik v Gorici nabito poln. Mladinski dom je organiziral zanimivo srečanje o temi samozavesti in spoštovanja z naslovom *Spoznati svoja čustva*. Predavanje je vodila priljubljena avtorica knjige Blagor ženskam, dr. Alenka Rebula. Srečanje je odprla predstavnica odbora Mladinskega doma s kratkim pozdravnim govorom, nato pa prepustila besedo gostji. Prisotnim je najprej postavila izhodiščno vprašanje – Kaj je samozavest? To je spoštovanje samega sebe, sposobnost vseh nas, da delamo stvari v svoje dobro, da smo zadovoljni z opravljenim delom in s tem ponosni sami nase. Samozavest pa je tudi sposobnost, da znamo prisluhniti svojim občutkom. Zavest posameznika deluje dobro samo takrat, ko je odprta in dovzetna za

čustva in občutke, ki v nas nenehno potekajo – kajti vse se začne pri občutkih. Najslabše, kar lahko storimo, je, da smo do sebe brezbrizni. Če ignoriramo svoje telo in mu sporočamo, da nas ne zanima, kaj čuti, ker imamo pomembnejše opravke, potem smo zelo daleč od samospoštovanja in zato tudi od samozavesti. Zato je pomembno, da se obrnemo k sebi in se tiho vprašamo, Kako se počutim? V sebi takoj začutimo nežen vzgib, počutimo se bolje, ker nismo več ločeni od sebe, zapuščeni od samih sebe. Ta bližina s seboj je najgloblji pomen samospoštovanja. Prvi korak do samozavesti torej ne zahteva napora, ampak samo premik k sebi. Nikoli ne smemo pozabiti, da smo vedno vredni svojega ljubečega pogleda. Od občutkov je odvisno naše življenje, tako fizično kot psihič-

no, saj poteka med telesom in čustvi skrivnostna in globoka vez. Žal nam je danes naše telo precej tuje. Zavedati pa se moramo, da vse občutke doživljamo tudi fizično. Če se nam na primer približa nasilna oseba, bomo takoj začutili, da se telo zdrzne, dih zastane in srce skrči. Zato moramo vedno biti pozorni na to, kar nam sporoča naš organizem. Ker nismo pozorni na to, kar se v nas dogaja, nismo niti sposobni zaznati, kakšni občutki nas preplavljajo. Živimo v družbi, ki veliko govori o razumu, ki zna samo tisto, kar se nauči. Vendar čustveni možgani vedo še veliko več, kajti čustva govorijo s telesom, ne z umom! Iz tega sledi, da razcepljenost med razumom in čustvi najbolj škodi našemu zdravju, še bolj kot kajenje. Koncentri negativnih čustev, kot so strah, gnus, jeza ali žalost, napadajo naše telo in mu škodijo. Proizvajajo stresne hormone, ki telo zastropajo in ga spravijo iz ravnovesja. Nanje se odzove celo imunski sistem, ki se pri tem takoj aktivira. S tem da poslušamo svoje občutke in jih upoštevamo,

odženo brezbriznost. Ko se nehamo dušiti pod skalo, ki smo jo zavalili na svoje občutke, se predrami samospoštovanje in nas potegne v življenje z novo, pristno, osvobodeno močjo. Pozitivna čustva spremenijo organizem, mu vlijejo vitalnosti in dobre volje.

Šele ko se premaknemo iz mrtvila, iz mračne otopelosti v odnosu do svojih občutkov, se strupena megla dvigne. Tedaj dojamemo, kaj lahko naredimo zase. Živimo v svetu, ki je nabit z negativnimi čustvi, stresom, neredom in nemirom, v katerem so ljudje "stresirani", predvsem pa nesposobni samoumirjanja. Zato je še kako pomembno, da si vzamemo nekaj časa zase, da izstopimo iz tega kaosa in se umirimo. Prenehati moramo z oneznanevanjem telesa in ga razstrupiti. Vanj moramo vnesti veliko več veselja, lepote, sreče, miru ... Samo pozitivno čutenje nas vrača v svobodo in čistost. Naše telo je naša domovina; zanj je treba skrbeti, da bo vitalno in polno življenja. Odgnati moramo pustošenje, sušo in strup, ki nas počasi samo morijo.

Martina Šolc

Kulturni dom / Komigo

Ostra, kritična drama Zala

Nekaj dni pred datumom, napovedanim v programski zbirki, je Komigo, trijezični festival komičnega gledališča, ki ga prireja goriški Kulturni dom in kulturna zadruga Maja iz Gorice v sodelovanju z ZSKD in drugimi slovenskimi in italijanskimi ustanovami, v nedeljo, 15. marca, ponudil abonentom in občasnim gledalcem vsestransko zelo zanimivo predstavo Zala z močno sporočilnostjo, katere trpka vsebina pa sploh ni sodila v lahkotni žanrski značaj Komigo. Vanj je v glavnem zašla zaradi tega, ker je odigrana kar v treh jezikih, nemščini, slovenščini in turščini, pa še v koroškem narečju. Ker sta avtorja Simone Schönelt in Harald Schwinger nemščgovoreča Avstrijca iz okolice Šentjakoba, pa večji del te drame v sedmih slikah poteka v nemškem jeziku, ki ga sicer vseskozi spremljajo napisi v slovenščini. Na odru je v vsej svoji trpkosti zaživela v gledališki skupini Teatr Trotamora v režiji Marjana Štikarja (1962) iz Beljaka, ki se je z gledališčem začel ukvarjati v

Celovcu in študij nadaljeval tudi v Ljubljani in Parizu. Navezujoč se na odrskih deskah večkrat obujen mit o Miklovi Zali, je nastala predstava, ki mrakobno odslkava današnje stanje na Koroškem. Poudarek je predvsem na jeziku oz. na jezikih, slovenskem in nemškem, ki sta tesno povezana s kulturnimi in političnimi dogajanjem na Koroškem in sta izraz narodne pripadnosti ter seveda sredstvo sporočanja tamkajšnjih prebivalcev. Pri tem pa je slovenščina večni kamen spotike za večinski del nemščgovorečega prebivalstva. In prav o tem so bivanju in instrumentaliziranju teh dveh deželnih jezikov spregovori predstava, ki se pa vendarle konča s svetlo noto, ko na oder prideda oče in hčerkica, ki ob občudovanju materine domovine – Koroške pravi, da v tej tako lepi deželi prav gotovo bivajo dobri ljudje. Vsebinsko in postavitveno zahtevno dramo, z nekaj komičnimi prebliski na račun najbolj "trdoživih čuvajev" nemške st-

varnosti na Koroškem, si je ogledalo precej gledalcev, ki so skušali čim bolj pazljivo spremljati ne ravno lahko odrsko dogajanje, v katerem se sedanjost prepleta s preteklostjo, mti z realnostjo ... Uprizoritev je zahtevna tudi s scenskega vidika, saj se dogajanje vije na treh nivojih, v ospredju odra, na

vezeta prizore. Predstava je gotovo bolj domača in razumljiva koroškim gledalcem, saj v njej lahko poglobljeno dojemajo marsikatero vsebinsko poanto, ki je ostala tukajšnjemu občinstvu zastrta ali ne povsem jasna. Vsekakor gre iskrena pohvala množici igralcev, ki so natančno izoblikovali svoje like, in režiserju Štikarju, ki je s sodobnim gledališkim izražanjem po-

privzdignjenem odru, kamor vodijo stopničke, ter visoko na dnu odra, kjer v nekakšnih pletenih stilih-košarah visita dve 'nadzemljski figuri', ki nekako

vezal sedem dramskih slik v solidno celoto, prežeto z duhom preteklosti in mestoma odeto v skrivnostno, simbolno tančico.

IK

Kratki

Spomin na pred desetimi leti umrlega prof. Stanislava Sobana

Pred desetimi leti je na prvi dan pomladi umrl v Trstu Stanislav Soban, dolgoletni profesor pravnih in ekonomskih predmetov na tržaškem Trgovskem tehničnem zavodu Žige Zoisa. To šolo je od konca druge svetovne vojne do danes obiskovalo na stotine dijakov in dijakinj, ki so se uveljavili kot vestni in skrbni knjigovodje in uradniki v slovenskih in drugih podjetjih in ustanovah. Profesor Soban jim je posredoval poleg zanesljivega znanja tudi smisel za red ter za skrbno in vestno izvrševanje šolskih in delovnih dolžnosti.

Profesor Soban se je, podobno kot številni nadarjeni mladi ljudje s širšega goriškega področja, šolal in izoblikoval v okolju Alojzijevega, ki je bilo zelo zaslužen zavod za celotno slovensko skupnost. V njem so odlični duhovniki in izobraženi laiki skrbeli ne samo za temeljito šolanje, ampak tudi za resno splošno in narodnostno vzgojo mladih ljudi. In iz take šole je izšel tudi profesor Soban. Odlikovali so ga velika srčna kultura in narodna zavest ter trezno versko prepričanje. Značilno zanj pa je bilo tudi to, da ni nikdar sili v ospredje. Kdor ga je dobro poznal, ga zaradi številnih pozitivnih lastnosti ohranja v lepem in hvaležnem spominu. / (mab)

7. Mednarodni pesniški natečaj Devinski grad

V nedeljo, 27. marca, so v devinskem gradu podelili nagrade 7. Mednarodnega pesniškega natečaja Devinski grad, ki ga prireja tržaško združenje Poezija in solidarnost. Letošnji stihovi so bili usmerjeni v obdelavo osrednje tematske iztočnice, ki je temeljila na doživljanju obzorij. Osrednje priznanje, to je medaljo predsednika republike, je žirija podelila Tržačanki Cetty Milazzo. Poljakinja Aleksandra Dolega je prejela prvo nagrado natečaja, Muriel Ngah Ndzana iz Kameruna drugo priznanje, na tretje mesto pa se je uvrstila Marzia Grillo iz Rima. Poleg osrednjih priznanj so plaketo Centra Unesco iz Trsta podelili Srbu Slobodanu Nikoliću, plaketo Združenja tržaških diplomantov pa Slovencu Bogdanu Petrovičiču. Plaketo Sergio Penco za najboljšega pesnika pod 16. letom je prejela Sara Buriani iz Bologne. Med šolskimi projekti so za najboljšo ocenili projekte dveh italijanskih licejev in liceja iz Libanona. Letos so prvič nagradili tudi zasluzna gledališka besedila, med katerimi je zaslediti tudi delo Anje Priimek Mugerli iz Slovenije. Poudariti gre dejstvo, da so nagrajenci kvoto denarne nagrade namenili v dobrodne namene, v razstavnem prostoru nekdanje tržaške ribarnice pa so odprli tudi fotografsko razstavo z izborom fotografij, ki so jih natečajniki priložili svojim pesniškim besedilom.

Izvršni odbor

Sveta slovenskih organizacij

čestita

JELKI DANEU CVELBAR

ob zelo lepem podvigu na videmski univerzi

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV TRST - GORICA - VIDEM
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI RS

vabijo na koncert revije

PRIMORSKA POJE 2011

sobota, 2. aprila, ob 20.30

cerkev sv. Marije Magdalene v Bazovici

nastopili bodo: MePZ Mačkolje, Župnijski zbor sv. Urana - Godovič, MeCPZ Sv. Jernej - Opčine, Mešani mladinski pevski zbor Trst, Idrijski oktet - Branik, Nonet Primorsko - Mačkolje

KATEDRA SV. JUSTA Tematika o ekumenizmu v krščanski Cerkvi

Reforma je vse do danes ohranila le začasno podobo

Najbolj učinkovit način, s katerim je mogoče zaustaviti relativizacijo duha ter vrednot v sedanjih prihodnjih Evropi, je po mnenju kardinala Kurta Kocha nerazdružljivo vezan na ekumensko prizadevanja znotraj same krščanske Cerkve.

Svojo teorijo je cerkveni dostojanstvenik in predsednik Papeškega sveta za promocijo enotnosti kristjanov ter Komisije za verske odnose z židi razvil med predavanjem, ki je tvorilo srčico drugega srečanja postnih predavanj Katedre sv. Justa v sredo, 23. marca, v tržaški stolnici. Tematika večera je bila usmerjena ravno v vprašanje ekumenskega dialoga, ki je v preteklosti prav v Trstu izpričal kohezijo poslanstva med različnimi Cerkvami in veroizpovedmi. Dialog znotraj številnih tržaških krščanskih duš je bil v stolnici idealno zastopan s prisotnostjo srbsko pravoslavnega popa Raška Radovića, dušnega pastirja župnije sv. Spiridona in pooblaščenega predstavnika metropolita za srbsko škofijo v Italiji, in luteranskega pastirja Dietra Kampna.

Iz njunih besed je bilo mogoče razbrati različne pomene, ki jih pojem ekumenizma ima v mozaiku evropskih krščanskih Cerkva. Bodisi pop Radović bodisi pastor Kampen sta izrazila nujno po čim bolj plodnem dialogu

Dokaj drugačna pa so stališča kard. Kocha. Po njegovem mnenju je usoda evropskega duha odvisna prav od ciljev, ki si jih danes zastavlja ekumenski dialog med katoliško in evangeličansko ter pravoslavno Cerkvijo. Predavatelj

Foto IG

med pravoslavnim, luteranskim in katoliškim svetom. Dušni pastir evangeličanske skupnosti pa je ob koncu svojega posega jasno povedal, do kod naj ta dialog seže in kaj ekumenizem v evangeličanski svet pomeni: "Ključna prizadevanja ekumenizma ne gre enačiti z golo željo po združitvi različnih Cerkva, istovetiti jih moramo raje z negovanjem spoštljivega odnosa in pravne duhu: res je, da obstaja več krščanskih Cerkva, nobena pa ni nastala zato, da bi ločevala ljudi med sabo".

je svojo teorijo postavil na tri ključne trenutke evropske zgodovine po koncu druge svetovne vojne. Prvega je evidencial v družbeni revoluciji leta 1968, ko so marksistične teorije nadomestile vlogo, ki jo je imelo do tedaj krščanstvo: vera je tako zdrknila na zgolj ideološki nivo, ki je temeljil na principu enakosti vseh njegovih komponent. Tudi padec Berlinskega zidu ni prinesel prevetritve v doživljanju krščanskega etosa. V postmoder-nističnem veku je nekdanji mate-

rializem nadomestila relativizacija vrednot, ki je sprožila nov val ateističnega odnosa ne le do vere, temveč do celotnega življenja, kar se navsezadnje kaže tudi v temeljnih potezih evropskih institucij. "Evropska unija se čedalje kaže kot skupnost držav, v katerih so verski temelji izvzeti iz javnega življenja". V vidiku take sekularizacije svetega spada vera le v zasebnost posameznika, je mnenja kard. Koch. Težnja po 'emancipaciji' države ima globoke korenine, ki temeljijo na bojznosti, da bi verski spori ponovno načeli formalno politično enotnost stare

celine, kot se je zgodilo po luteranski reformi pred 500 leti. Kard. Koch se je navezal na verske boje iz 16. stoletja, razlaga katerih po njegovem mnenju temelji na napačnem tolmačenju dejstev: zaporedje verskih vojn je bila namreč posledica uveljavitve le polovičnih prizadevanj reformatorjev. "Lutro-

vim somišljenikom ni bilo do tega, da bi prišlo do razkola znotraj Cerkve, zasledovali so le reformo v obstoječih cerkvenih krogih", je dejal kard. Koch, ki je zato prepričan, da je reforma ohranila vse do danes le začasno podobo. Krščanstvo bo potemtakem zavzelo svojo tradicionalno pozicijo v evropski družbi in njeni politiki le takrat, ko se bodo različne komponente krščanske Cerkve zedinile v ekumenskih načelih poenotenja.

Igor Gregori

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV Koroški večer

Pavle Kernjak, oče koroške narodne pesmi

Rešil je pozabe velik del slovenske koroške glasbene zapuščine v obliki narodne pesmi, poleg tega je z izrednim poslušom za narodno čutenje ustvaril koroško umetno pesem. Avtor slovite Mojce, Katrice in koroške srčne himne Rož, Podjuna, Zila Pavle Kernjak (1899-1979) se je z zlatimi črkami zapisal v zgodovino celotnega slovenskega naroda. Skladatelj, zborovodja in narodni delavec ni prejel v matični Sloveniji niti ene visoke državne nagrade, je na večer Društva slovenskih izobražencev v ponedeljek, 1. marca, ugotovila Jasna Nemeč Novak in dodala: "Življenje samo mu je postavilo

spomenik"! Poleg Nemčeve, avtorice monografije Pavle Kernjak, je v DSI sodeloval še urednik zbirke Kernjakove I in II Ivlo Jelerčič. Dela so v preteklih dveh letih izšla pri Krščanski kulturni zvezi iz Celovca, pri kateri že več let uredničujejo zajeten projekt o življenju in delu najvidnejših koroških osebnosti. Gre za predavanje bogastva naše polpretekle zgodovine sedanjim in prihodnjim rodovom, je v pozdravnih besedah podčrtal vodja projekta in predsednik KKZ Nužej Tolmajer; koroški večer v Trstu sta oblikovala še kitarist Janez Gregorič in častni predsednik KKZ Janko Zerzer. V ospredju bogatega srečanja je

bil poleg Pavleta Kernjaka še njegov sin Miro (1926-2009) in sodobni skladatelj Jože Ropitz. Izjemno je bil priljubljen in znan, dosegel je neverjetne višine, pa čeprav je bil samouk, je poudarila Nemečeva, ki je dodala, da se je Pavle Kernjak rodil v mežnarjevi družini v Šentilju ob Dravi v Rožu. Zaradi naporega kmečkega poklica je sin Miro zapustil manjši opus. Delovala sta na okopih slovenske zemlje in tega dela smo se lotili tudi zato, da bi ju počastili, je še podčrtala Nemečeva. Jelerčič je predstavil notni zbirki Kernjakove I in II, v katerih je zbranih 180 skladb (134 je del Pavleta, 12 pa skladb Mira Kernjaka), gre pa za prvo izdajo zbranih del Kernjakovih. Janko Zerzer je uvedel predstavitve življenja in dela sodobnega koroškega skladatelja in zborovodje, duhovnika Jožeta Ropitza, rekoč, da je zelo znan v domačih in tujih glasbenih krogih in da je

prejel vrsto pomembnih nagrad in priznanj. Ropitz se je rodil leta 1936 v Podjuni, po akademskem šolanju na Dunaju je prevzel mesto kantorja krške škofije; vsekoli se posveča skladateljevanju in zborovodstvu (med drugim je vrsto let vodil celovski zbor Jacobus Gallus Petelin). Za naše kraje pa je pomemben tudi zato, ker je sodeloval s pisateljem Rebulo.

Doma in po svetu priznan kitarist in koroški rojak Janez Gregorič je v drugem delu večera predstavil svojo najnovejšo zgoščenko *Es-pana plus ultra*. Naslov zgoščenske predstavlja in združuje tipično špansko glasbo iz različnih obdobj s sodobno glasbo, estet zvoka (tako imenuje kritika Gregoriča) je zbranim v Peterlinovi dvorani predstavil skladatelje, kot so Fernando Sor, Francisco Tarrega, Federico Moreno Torroba, Abel Carlevaro, pa tudi nekaj svojih del, saj je Gregorič tudi skladatelj.

Sin

Tržaška knjigarna

Od kriminalnega romana do filma

Gost sredinega srečanja ob kavi v Tržaški knjigarni, 16. marca, je bil slovenski pisatelj kriminalnih romanov Tone Frelih.

Frelih je sicer avtor mnogih radijskih oddaj in televizijskih dokumentarcev, pred časom pa je izdal prvi roman kriminalne trilogije *Umori z naslovom Usodna laž*. Kot je zaupal občinstvu Tržaške knjigarne, je ravnokar v tisku druga knjiga iste serije, *Truplo ob progi*, v računalniku hrani ob enem še zadnjo zgodbo z naslovom *Zamolčana resnica*, v kateri se njegov junak, kriminalistični inšpektor Cene Dornik, ukvarja še z zadnjim zagonetnim umorom pred upokojitvijo. V pogovoru z urednico slovenskih programov deželnega sedeža RAI Martino Repinc je Frelih nakazal človeške značilnosti inšpektorja

Dornika, ki resnici na ljubo ne slovi po lastnostih znanih kolegov - od Poirota do Jamesa Bonda. Frelihov junak je namreč prileten, bolan in siten človek, ki je povrh še nezadovoljen s svojo službo: je torej dokaj nepriku-pen

Ildo Košuta, Martina Repinc in Tone Frelih (foto IG)

lik, ki pa ravno zato še toliko bolj zrcali človeške pomanjkljivosti in je zato še bolj realen kot ostali njegovi "izredno pametni in izredno svetovljanski kolegi", ki jih poznamo zaradi vsestranskega šarja in športnih avtomobilov. Frelih je spregovoril tudi o kriminalnem romanu v Sloveniji, kakovost katerega je na zelo visoki ravni, kljub temu da ostaja vezan na nepravilno obsodbo, ki ga uvršča v drugorazredno literarno zvrst. Uspešnost slovenske kriminalke je morda odvisna tu-

di od tega, da ne sloni na cenelih klišejih (denimo, na že omenjeni genialnosti inšpektorjev ali pa na nešteti umorih, ki tako očarajo ameriške bralce): slovenski junaki so običajne osebe, vzete iz življenja, ki se gibljejo v realnih življenjskih koordinatah. Kriminalni roman mora slediti tudi določeni notranji logiki in konstrukciji, kjer ostaja zločin končno zlo, ki se mora sodno preganjati. Frelih ima rad takšne kriminalne zgodbe, v katerih je zločin zakriviljen daleč v preteklosti, nato se dogodki napeto zapletajo v času: ključni trenutek vsega je inšpektorjevo spoznanje, nato sledi sunkoviti razplet in konec, ki pomeni bralcu katarzično očiščenje in mu vnovič potrdi, da se zločin nikoli ne splača zakrivi-ti. Pisatelj mora bralca pritegniti z dokajšnjo dozo napačnih napotkov, z napol zamolčanimi resnicami in mnogimi lažmi. Le tako bo bralca lahko zanimal poseben junak, ki nima prav nobene sorodnosti z Jamesom Bondom... V sredo, 23. marca, pa je bil gost v Tržaški knjigarni tržaški filmar

Martina Kafol in Aljoša Žerjal (foto IG)

Aljoša Žerjal, ki je občinstvu prikazal izbor svojih najboljših del. Prvi kratkometražni film sega v leto 1953: na črno-bel filmski trak je Žerjal ujel življenje škeden-jcev, delo nekdanjih ribičev v ške-denskem pristanišču, ki ga danes ni več, in vrvež takratnega Trsta. V svojem življenju je Aljoša Žerjal prepotoval domala ves svet s snemalno kamero v roki: občinstvo se je tako po vsakem kadrovskem izsledku znašlo v Čilu, nato v Peruju; od tod jo je mahnilo v Ohrid, nato se je odpravilo v Uzbekistan, Francijo, Mehiko in

Tibet. Na vseh teh fotografskih poteh je Žerjal globoko prodir v povednost narave in človeških obrazov, zlasti otrok. Posebno dragoceni so posnetki, ki jih je režiser namenil priznanim tržaškim umetnikom od Černigoga do Spacala: še najbolj pa je pomenljiv kratki film, ki priča o likovnem mitingu izpred mnogih let v Sečovljah, na katerem so sodelovali Deziderij Švara, Demetrij Cej, Atilijo Kralj, Boris Zuljan in nepozabni, briljantni Milko Bambič.

IG

SLORI Projekt Šola 2010

Polovica manj slovenskih otrok

Slovenski raziskovalni inštitut je prejšnji teden v dvorani Narodnega doma v Trstu predstavil rezultate projekta Šola 2010 o spremljanju narodnostnih in jezikovnih značilnosti populacije slovenskih vrtcev in šol v Italiji ter dvojezičnega šolskega centra v Špetru. Navzočim je o projektu spregovorila Norina Bogatec, uvodoma pa je ravnatelj Večstopenske šole pri Sv. Jakobu Marjan Kravos orisal cilj srečanja, namenjenega analizi lanskoletnih podatkov in primerjavi le-teh s prejšnjimi raziskavami.

Kravos je v pregledu zgodovine slovenskega šolstva v zadnjih tridesetih letih podčrtal dva dejavnika, in sicer dejstvo, da se je število vpisanih otrok zaradi padca rodnosti in drugih vzrokov zelo znižalo, posledica pa je izguba šol v celi deželi. Drugi pomemben dejavnik je ustanovitev šol v Benečiji in Romljanu. Tako se spreminja nacionalni sestav vpisanih otrok v slovenske šole. Prav zato je po ravnateljevem mnenju ključnega pomena povezava šol z raziskovalnimi ustanovami, "da

primerjamo, kje smo bili, in skušamo razbrati, kam bomo s takimi spremembami prišli". Raziskovalka Norina Bogatec je

Foto Slori

najprej orisala dinamiko vpisov od leta 1945 do leta 2010, sledila pa je analiza vpisov glede na stopnjo šolanja in na pokrajino. Od leta 1996 do lani so vpisi na Tržaškem na vseh stopnjah narasli na 1,8%, na Goriškem 60%, v Špetru pa 78%. Ne glede na stopnjo in pokrajino je populacija otrok v primerjavi z raziskavami iz obdobja 1995-1997 in iz le-

ta 2003 narasla za kar 21%, kar potrjuje dejstvo, da vsak deseti rojeni otrok (pred šestimi leti) obiskuje danes slovensko šolo. Ker je cilj projekta oblikovanje standardne oblike zbiranja podatkov o narodnostnem izvoru in jezikovnih navadah predšolskih otrok, učiteljev in dijakov, ki obiskujejo slovenske šole v Trstu, Gorici in Špetru, vsako leto raz-

leto raste zanimanje italijanskih staršev za vpis otrok v slovensko šolo, po srednji šoli pa se jih veliko odloči za vpis v italijansko šolo. Pogovorni jezik izven šole je v 36% slovenski, v 29% mešan slovensko-italijanski, v 31% pa italijanski.

Glavni izsledki projekta Šola 2010 nakazujejo tole: v zadnjih petnajstih letih narašča število

vpisanih za dobro leto v skupnem seštevku, šibka točka pa je vpis v srednjo šolo druge stopnje. Trenutno večina otrok, in sicer 44%, ki obiskujejo slovenski vrtec in šolo, prihaja iz mešanih zakonov. Delež otrok iz slovenskih družin se je razpolovil, otrok iz italijanskih družin pa skoraj potrojil. Število otrok iz slovenskih družin upada tudi v absolutnem merilu. Ob koncu zanimivega srečanja je predavateljica opozorila prisotne, naj ne gledajo na

podatke tako negativno. Šola potrebuje pomoč ustanov in struktur, ki pomagajo, da se slovenska narodnost utrjuje in da slovenski jezik postane jezik okolja. "Zlasti za srednješolce in višješolce bi bilo primerno urediti privlačno središče, kjer bi preživljali pošolski čas in ohranjali stik s slovenskim okoljem".

Metka Šnigvoj

Barkovlje

Desetletnica obeležja v spomin na msgr. Škabarja

Pred nedavnim je poteklo deset let, odkar so poimenovali mali park ob pristanišču v Barkovljah po zaslugem Barkovljanu, msgr. Matiju Škabarju. V nedeljo, 6. marca, so v barkovljanski cerkvi darovali mašo v njegov spomin. Po bogoslužju so se ljudje zbrali v omenjenem parku, ki je blizu cerkve: proslavili so

tako spomin na msgr. Škabarja ob obletnici njegove smrti 3. marca. Gospod Škabar, kot smo ga vedno imenovali, se je rodil leta 1874, umrl pa leta 1966. Rodil se je v Barkovljah, kjer je tudi pokopan. Govor v parku je bil zaupan Ladju Vodopivcu, ki je o g. Škabarju marsikaj povedal. Spoznal ga je po drugi svetovni vojni, ko je star

že sedemdeset let spet nastopil službo v Barkovljah kot kaplan in katehet v šoli. Ladi mu je stregel pri maši več kot pet let. Gospod Škabar je bil do strežnikov zelo dober, očetovski. Od odraslih je Ladi slišal o njem same pohvalne besede. Bil je zelo upoštevan in deležen vsestranskega spoštovanja. Kot duhovnik je deloval v Romanu, na Katinari, pri Sv. Jakobu in na Cirilmetodovi šoli v ul. Montecchi, kjer je bilo pred prvo svetovno vojno središče takratnega slovenstva. Zaradi fašizma je preстал marsikaj hudega. Bil je priča časov, ko smo Slovenci še posebno trpeli. Njegove bodrilne misli in dobre besede so bile pri vseh poznane in cenjene. Svoje poslanstvo je opravljal 66 let. Leta 1949 je praznoval zlato, učakal pa je tudi biserno mašo. Njegovo delovanje so dobro poznali tudi njegovi nadrejeni. Papež Janez XXIII. mu je podelil monsinjorsko čast, papež Pavel VI. ga

je imenoval za svojega osebnega komornika.

G. Škabar je pel novo mašo leta 1899 v Barkovljah. Pri maši je pel mogočen zbor; barkovljanskega so ojačili pevci drugih tržaških zborov. Barkovljanski zbor še poje, čeprav ni več tako mogočen. Toda pevci so vztrajni, zavedni, petje jim je v veselje, a tudi v dolžnost.

Dolžnost nas vseh je, je dejal Ladi Vodopivec, da ohranimo to, kar so nam naši starši in ljudje, kot je bil g. Škabar, zapustili kot kulturno dediščino, in da skrbimo zanjo še naprej.

Danes smo lahko ponosni na tega našega plemenitega, pogumnega in sočasno skromnega duhovnika, zvestega sina svojega naroda in občutljivega prinašalca božje besede in iskrene krščanske misli. Po Vodopivčevem govoru je deklica, ki obiskuje nauk za prvo obhajilo, položila šopek cvetja k obeležju. Nato je msgr. Franc Vončina obeležje blagoslovil. S tem je bilo te skromne proslave konec in prisotni so se razšli. Bilo jih je kar precej.

Msgr. Škabar je bil čislan po vsej Tržaški. Zavedni tržaški Slovenci so pred leti izdali knjižico o njem. **Nada Martelanc**

SLOVENSKI KLUB Predstavitev knjige Mirana Košute

Kultura je neomajen temelj narodne samobitnosti

Prof. Miran Košuta je v domala 30-letni karieri v slovenskem intelektualnem tkivu objavil več esejev na literarno in splošno kulturno tematično. Publicistično-kritični in univerzitetni predavateljski dejavnosti je vzporejal tudi tako kulturniško dejanje, ki se ni naslajalo na napisano, temveč govoreno besedo. Ta se je v tridesetletnem časovnem razponu izpričevala v priložnostnih govorih in intervjujih, ki jih je lani Miran Košuta zbral v knjigi z naslovom *Mikrofonije* (Založništvo tržaškega tiska). V osmih

tematskih sklopih avtor razmišlja o najrazličnejših vsebinah: o Prešernu in slovenski kulturi, o slovenskih pislih in ustvarjalcih, jeziku in narodni istovetnosti, kulturnih žariščih in slovenskih narodnoosvobodilnih bojih. Ob govorih so v drugem delu knjige objavljeni tudi pogovori: Miran Košuta je v odgovorih na vprašanja Cirila Zlobca, Petra Kolška, Vanesse Čokl, Ivane Placer in Patricije Dodič spregovoril o pisanju in manjšinstvu, o Trstu, sebi in prostoru ob meji. "V tej knjigi avtor identificira temelje različnih problemov in

njih postavi na visok intelektualni nivo, ki sicer ni docentski, temveč lucidno kritičen", je dejal Ciril Zlobec v Gregorčičevi dvorani v torek, 22. marca, na večeru, ki ga je Slovenski klub namenil zadnjemu Košutovemu publicističnemu trudu. Slovenski pesnik, dolgoletni Košutov prijatelj, je manjšinsko izhodišče avtorja uporabil zato, da bi zapisal sorodnosti, ki jih slovensko etnično telo v Italiji ima z osrednjim slovenskim čutenjem: po Zlobčevem mnenju je namreč stiska manjšine miniaturna težava, ki jih doživlja slovenski narod. "Kjerkoli se naš narod nahaja, so izhodišča, s katerimi se ukvarja, dokaj podobna", je povedal pesnik. Po njegovem mnenju gre za skorajda narodno genetsko po-

trebo po eksistencialnem samozpraševanju glede ohranjanja

Ciril Zlobec in Miran Košuta (foto IG)

dostojanstva. Po istem principu je nastopil tudi Košuta, ki v teh besedilih venomer izhaja iz mak-

simalistične analize dejanskega stanja slovenske biti. Ta je bila

kaj preobčile njen odnos do lastne narodne identitete in kulture. "Zlasti narodno konstitutivna vloga kulture se je z osamosvojitvijo domovine relativizirala", je bil na večeru mnenja Košuta, za katerega ostaja kulturni etos neomajna podlaga za razvoj in ohranjanje samobitnosti v "globalizacijskem enoumju, ki nas preko televizije vsakodnevno lobotomizira". Zlasti zato so tudi v manjšinskem okolju še kako pomembni društva, pevske vaje in tudi vaše predstave: taka dejavnost po njegovem mnenju pomeni izraz "civilnega odpora" zoper "okupatorja naših možganov". Prof. Košuta se je obenem strinjal s sogovornikom, ki je priložnost sedanjega literarne in literarne kritike osredotočil na razumevanje sedanjega tragičnosti evropskega človeka. Kosovel docet... **IG**

Obvestila

Duhovska zveza - Trst vabi na srečanje s koprskim pomožnim škofom Jurijem Bizjakom o temi Duhovna dela usmiljenja v Svetem pismu, v četrtek, 31. marca 2011, ob 19. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu (ul. Brandesia 27).

Dekanijski svet slovenskih vernikov tržaške škofije se bo zbral v nedeljo, 3. aprila 2011, ob 17. uri v Marijanišču na Opčinah za pregled opravljenega dela, razmislek in načrtovanje prihodnjega delovanja.

Branje Svetega pisma, poslušanje in premišljevanje bo potekalo v cerkvi pri Sv. Jakobu vsako sredo v postnem času. Naslednji srečanja bosta 6. in 11. 4., od 16. do 17. ure, s sodelovanjem vseh mestnih slovenskih župnijskih občestev. Vabljeni!

Slovenska Vincencijeva Konferenca v Trstu priraja v četrtek, 7. aprila 2011, v Domu šolskih sester pri Sv. Ivanu v Trstu, ul. delle Docce 34, vsakoletno srečanje ob postnem času in pripravo na Veliko noč. Ob 16. uri bo sv. maša za pokojno dolgoletno predsednico družbe prof. Lauro Abram ob 10. obletnici smrti. Po maši bosta družabno srečanje in razgovor o pripravi in delovanju članov v tem predvelikonocnem času, še zlasti o pripravi in nabirki za oljčno nedeljo. Toplo vabljeni!

Pasijonske igre v Ribnici na Dolenjskem, ki jih izvajajo mladi, in grob Magdalene Gornik, slovenske mistikinje, na Gori nad Sodražico nas vabijo, naj jih obiščemo na oljčno nedeljo, 17. aprila 2011, v popoldanskem in večernih urah. Odhod avtobusa s trga Oberdan ob 12.45, iz Sesljana ob 13. uri, iz Nabržine ob 13.05, iz Sv. Križa ob 13.09, s Proseka ob 13.15 in z Opčin ob 13.30. Za vpis in vse ostale informacije pokličite čim prej na tel. št. 347932123.

Romanje v Medjugorje od 13. do 16. maja 2011. Predviden je vzpon na Križevac in hrib prikazovanj, obisk skupnosti Cenacolo ter udeležba pri mašnih daritvah. Nastanitev pri družinah v bližnji okolici. Potrebna veljavna osebna izkaznica: Prijave: župnik dr. Jože Markuža 040 229166, g. Darko 0481 882395 ali 0481 32121, ga. Ana 003865

3022503.

Nosečnice v bazenu - ŠC Melanie Klein priraja tečaj, namenjen vsem mamam od 16. tedna nosečnosti dalje. Tovrstna predporodna vadba združuje terapevtsko moč vode in glasbe. Blagodejno vpliva na naše telo in psiho. Mama vzpostavi preko nežnega dotika, masaže, glasu in glasbe s svojim otrokom tesen in zavesten stik, na katerega se otrok odzove z ljubeznijo. Tečaj se odvija enkrat tedensko, ob četrtek jutraj. Info in prijave na: info@melanieklein.org, www.melanieklein.org, tel. 328 4559414.

Tečaj v bazenu za dojenčke - ŠC Melanie Klein obvešča, da se bodo naslednji tečaji za dojenčke in otroke od 1. meseca do 3. leta starosti začeli v petek, 8. aprila, in v soboto, 9. aprila. Za informacije in prijave: www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, tel. 328 4559414. Število mest je omejeno.

Acquafitness - tečaj za vse, ki želijo izboljšati psihofizično počutje in doseči optimalno telesno formo. Skupinska vadba v vodi je primerna za vse starosti in poteka pod strokovnim vodstvom. Tečaj se odvija na Pesku. Info in prijave na www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, tel. 328 4559414.

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: MISIJONSKI KROŽEK ROJAN, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040-36-21-20, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Darovi

Za svetoivanske cerkvene pevce daruje N. N. 326,38 evrov. **Ob 10. obletnici smrti** (21. marca) prof. Stanislava Sobana darujeta Miranda in Marijan Bajc 50 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

drugi koncert revije otroških in mladinskih pevskih zborov

41. PESEM MLADIH

nedelja, 3. aprila 2011, ob 15. uri
Športni center Zarja v Bazovici

Stališče Slovenske skupnosti

Jedraska energija zahteva odgovoren in umirjen pristop

Slovenska skupnost ocenjuje, da ni primerno obravnavati vprašanj, ki zadevajo jedrsko energijo z volilnimi slogani, ki lahko privedejo do širjenja zgrešenih informacij med ljudmi in ne koristijo dobrososedskim

po drugi strani pa se pri nas pripravljamo na pomembno volilno preizkušnjo, v kateri sta energetska politika in mednarodno sodelovanje pomembni temi.

Slovenska skupnost popolnoma podpira politiko, ki si prizadeva za čim širše uveljavljanje uporabe obnovljivih energijskih virov ter razvoja tehnologij, ki so prijazni do okolja in do ljudi. Pri tem smo prepričani tudi, da bo to vse bolj živo, če bo postalo tudi del kulture vseh prebivalcev in ne bo le v pristojnosti politikov in javnih upraviteljev.

odnosom. Energetska tematika je zelo pomembna in dolžnost vseh politikov je, da jo obravnavajo z vso resnostjo in odgovornostjo, predvsem v odnosu do javnosti. Se posebej v tem trenutku, ko smo bili po eni strani priča hudi človeški katastrofi na Japonskem,

ločno za to, da je potrebno ugotovljene in preverjene različne objekte ustaviti in zagotoviti varnost prebivalstva in okolja. Slovenska skupnost meni, da je potrebno pristopiti k problemu jedrske centrale v Krškem neideološko, še posebej morajo to stori-

ti politične stranke, ki imajo s svojim delovanjem velik vpliv na javnost. Danes velja velika splošna zaskrbljenost povsod tam, kjer obratujejo jedrske centrale, pa naj bodo še tako sodobne. Prav zaradi tega niso smiselni časopisni napadi in slogani, marveč je veliko bolj potrebno pozitivno angažiranje v sklopu mednarodnih odnosov, ki težijo k boljši medsebojni komunikaciji in skupnemu razvoju energetske politike ter zvišanju stopnje varnosti v evropski regiji, ki vključuje Italijo, Slovenijo, Avstrijo in Hrvaško. Zaradi tega Slovenska skupnost ocenjuje, da so napadi, kot smo jih slišali v prejšnjih dneh iz ust deželne tajnice Demokratske stranke, žal enako ideološki kot pretekla stališča desnice in imajo zaradi tega vprašljive učinke. SSK izraža tudi začudenje, da so takšna stališča enotno podprli vsi člani vodstva deželne DS, torej tudi Slovenci, ne da bi opozorili na nujnost, da se namesto frontalnih napadov na Slovenijo, ki so orožje skrajne desnice, uporabi raje pot pozitivnega soočanja. Zato SSK poziva na bolj odgovoren in umirjen pristop.

Damijan Terpin
Deželni tajnik SSK

Pomembno priznanje Minister Žekš častni član ZRC SAZU

V petek, 11. marca 2011, je Znanstvenoraziskovalni center (ZRC) Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) priredil tradicionalno prireditve Generacije znanosti. Na prireditvi so že sedemnajstič podelili najvišje nagrade za znanstvene dosežke s področja družboslovja in humanistike.

Na letošnji prireditvi je ZRC SAZU nagradil delo treh znanstvenikov. Najbolj prestižno priznanje, ki ga ZRC SAZU podeli posamezniku ali posamezniki, ki je dosegel vrhunske znanstvenoraziskovalne rezultate in/ali pomembno prispeval k uveljavljanju ZRC SAZU doma in po svetu, je nagrada častni član ZRC SAZU. Letos je nagrado prejel akademik prof. dr. Boštjan Žekš, vrhunski raziskovalec na področju fizike, redni profesor za biofiziko na Medicinski fakulteti ter na Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani ter znanstveni svetnik v Oseku za teoretično fiziko Inštituta Jožef Štefan. Njegov znanstveni opus je impozanten predvsem na področju teoretične fizike kondenzirane materije in biofizike in obsega nad 15 del. Leta 1960 je prejel nagrado Borisa Kidriča, leta 1988

skupaj z Adrijanom Levstikom Kidričevo nagrado in leta 1993 skupaj s Sašo Svetino nagrado Slovenije za znanstvenoraziskovalno delo. Leta 1987 je postal član Slovenske akademije znanosti in umetnosti in bil med leti 2002 in 2008 tudi njen predsednik. Akad. prof. dr. Boštjan Žekš slovi tudi po

Foto JMP

izjemnih prispevkih k znanosti na splošno. Zaslužen je za promocijo slovenske znanosti v mednarodnem okolju, za pobude na področju izboljšanja znanstvenoraziskovalnega dela in kvalitete

znanstvenih rezultatov. Zavzema se za dvig kakovosti in upoštevanje mednarodne relevantnosti domačih raziskav na vseh področjih, zlasti na področju humanistike.

Na prireditvi so podelili še dve nagradi. Srebrni znak ZRC je prejel dr. Mitja Prelovšek za svoje znanstvenoraziskovalno delo na področju jamarstva in krasa. S krasom se je srečeval že v študentskih letih, bil je aktiven jamar v ljubljanskem jamarskem društvu, svoje raziskave pa je močno poglobil ob pripravi disertacije Današnji speleogenetski procesi, dejavniki in oblike v epifreatični coni na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU. Zlati znak ZRC SAZU je letos prejela redna profesorica dr. Darja Mihelič, mednarodno priznana znanstvenica na področju zgodovinskih ved ter prva redna profesorica za zgodovino na Univerzi v Ljubljani. V svojem znanstvenoraziskovalnem delovanju se je posvečala številnim vprašanjem iz slovenske starejše zgodovine, zgodovine srednjeveškega Primorja, gospodarske in socialne zgodovine ter vprašanjem predmodernega zgodovinopisja.

Prireditve je glasbeno dopolnila vokalna skupina Insula Memoriae, skozi celoten večer pa so predstavili tudi zgodovino Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Prireditvi je sledilo druženje nagrajencev s povabljenimi gosti.

slovenskega jezika v šolah in to zaradi pomanjkanja sredstev in poučevalnega kadra.

Svet slovenskih organizacij je v razpravi tudi obravnaval odločitev Narodne študijske knjižnice o izdaji in predstavitvi knjižne publikacije o zlomu Tržaške kreditne banke. Tematika se dotika zelo bolečega razvoja dogodkov, ki so privedli do finančnega zloma osrednjega bančnega zavoda slovenske narodne skupnosti. Take in druge posledice je občutiti še danes. Prav zaradi tega izraža SSO svoje začudenje, kako

da mora ravno NŠK izdajati tako publikacijo, saj to ne spada v normalno delovanje neke knjižnice, ki je v tem primeru tudi skupna članica in ki jo že itak tarejo hudi finančni problemi. Svet slovenskih organizacij je zadovoljen s potekom osnovanja delovnega omizja pri italijanski vladi, ki bo pristojno za izvajanje zaščitne zakonodaje za Slovence v FJK. Kljub nekaterim manjšim zamudam se stvari pozitivno razvijajo. Pri tem je treba izreči pohvalno besedo za slovenskega ambasadorja Iztoka Mirošiča, ki zadevi stalno in aktivno sledi.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Tukaj in zdaj – tam in v prihodnje

Morda Vam ni tuj težko oprijemljiv občutek popolne razpetosti. Morda ste kdaj v življenju občutili težavnost razpetosti v času, prostoru, smeri, po kateri nas vodi življenje. Kdo sem jaz zdaj, v tem trenutku, ki naj bi edini bil vreden vsega življenjskega soka, pa čeprav ni vedno tako? Kod stopam in kam sem namenjen? Se sploh vsega skupaj zavedam? Hvala Bogu že dolgo ne čutim (več) razpetosti med preteklostjo in današnjim trenutkom. Pač pa sem 'potunkana' v razpetost, ki mi je ne uspe ubesediti. Morda poznate občutek nedefinirane prostora in časa. Tu živeti, boriti se za vsakdanji ljubi kruhek, sočasno pa živeti v drugem prostoru, morda v drugem času. Vedeti, da je neke druge pot, ki jo še moram prehoditi. Živeti današnji trenutek, čutiti njegov impulz, vedno znova polniti selitvene kartonaste škatle, plačevati položnice in se meniti z instalaterjem, a kljub vsemu vedeti, v vsakem trenutku čutiti, da je na drugem koncu sveta neki drugje, druga preteklost, druga sedanost, s katero sem neločljivo povezana. Pa čeprav me ni tam. Ni me danes in me žal ni bilo predvsem v preteklosti. Nisem doživela cestne gverile v državi na drugem koncu sveta, ki je danes del mene in v katero se bom v

prihodnosti odpravila, ravno tako ne množičnih izgonov.

Listam po elektronskem spletnem časopisu tamkajšnjega področja, možu kažem, kako lahko človek ustvarja "normalo" v "nenormali". Časopis ima namreč med standardnimi rubrikami tudi rubriko naslovljeno "Vojaški spopad". Poleg "Družbe", "Notranje politike", "Sveta", "Športa" in "Kulture". Sprašujem se o družbi, v kateri postane "Vojaški spopad" stalnica, ki te je oblikovala. Tako kot nas na tem koncu sveta morda čezmejnost, pa čeprav je vse skupaj zelo neprimerljivo. Kaj pomeni živeti v državi, ki je že skoraj petsto let v takem ali drugačnem vojaškem spopadu? Kako te to kot otroka zaznamuje? Kako vrednotiš življenje? Kaj si od njega pričakuješ? Kaj pomeni živeti dejansko v nasprotnem občutju, kot je moje današnje, ko skušam ubesediti neko globoko razpetost med sedanjim trenutkom, ki ga doživljam tu in zdaj, in časom in prostorom

in predvsem stikom dveh rok v nedefinirani prihodnosti. Na drugem koncu sveta. Jaz lahko namreč računam na varnost. Čustveno, materialno, bivanjsko. Kaj pomeni pa živeti brez vsega tega, na drugem koncu sveta, kjer odrasla oseba ne ve, kaj bo iz nje čez mesec dni, otrok pa še toliko manj? Kaj pomeni za otroka, ki v celoti doživlja zdajšnji trenutek, vedeti, da ga čaka neki drugačen jutri?

Zahodni in jugozahodni predel mesta (59) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

V tem predelu mesta, čeprav že onkraj Pevmskega mosta, stoji cerkev sv. Pija X., sedež istoimenske župnije, ustanovljene leta 1962. Vernikov je okrog 1200. Župnijo od leta 1980 upravljajo salezijanci.

V bližini najdemo naselje Stražice. To je pretežno industrijsko naselje, ki se je pričelo razvijati v začetku 19. stol. Viri o njegovem nastanku poročajo, da je tu nemška družina Ritter ustanovila tekstilno tovarno in zgradila hiše za delavce. Ista družina je ustanovila papirnico v Podgori. Prvo naselje je v tem predelu mesta nastalo že leta 1870. Danes živi v Stražicah približno 3.600 prebivalcev.

Župnijska cerkev, zgrajena leta 1962, je posvečena sv. Jožefu delavcu, kar v polni meri odgovarja izrazito delavskemu in industrijskemu značaju naselja. Župnijo od leta 1972 vodijo salezijanci. V tej župniji imajo svoj sedež v ul. Brigata Pavia Se stre božje Previdnosti. Kot misijonarke so prisotne tudi na Slonokoščenih obali, kjer ima goriška nadškofija svojo misijonsko postojanko. Njihov ustanovitelj je sv. Alojzij Scrosoppi (1804-1884).

V zahodnem delu mesta stoji na Drevoredu 20. septembra Kulturni center Lojze Bratuž, zgrajen leta 1996 na kraju, kjer je stal njegov predhodnik katoliški dom.

Novi kulturni center je pomembna, sodobna opremljena stavba, katere korenine preko katoliškega doma segajo v Dom Brezmadežne na Placuti. Za njegovo uredništvo ima največ zasluga takratni voditelj goriške Marijine družbe dr. Mirko Brumat (1897-1950). Dom je bil slovesno blagoslovljen 25. marca 1949, 27. marca pa so ga odprli z materinskim večerom.

V zvezi z nabavo nove dvorane se je ohranila najemniška pogodba med katoliško tiskarno, ki jo je zastopal predsednik Stanko Stanič kot solastnik poslojpa, in msgr. Mirkom Brumatom. Pogodba je bila podpisana v Gorici 3. novembra 1950. Iz nje je razvidno, da je msgr. Brumat dal obdvorani zgraditi teraso in dohodne stopnice z dvorišča. Omenjena dvorana je bila dolga 12 metrov, široka pa 6 metrov in pol. Dvorana je najprej služila samo družbenicam, pozneje pa so jo uporabljale tudi katoliške pro-

svetne organizacije, tako da je na Placuti kmalu nastalo živahno kulturno središče. Prav bogato kulturno delovanje, ki se je tu odvijalo, je privedlo do zamisli o gradnji nove, moderne stavbe, katoliškega doma. S pomočjo prostovoljnih prispevkov pri nas in po svetu je zamisel postala resničnost. Pri zbiranju sredstev so se zlasti odlikovali rojaki iz Clevelanda, kjer je univerzitetni profesor in poznejši veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu dr. Karel Bonutti vodil glavni ameriški odbor za pomoč pri gradnji Doma. Brez te pomoči bi dograditve katoliškega doma ne bilo mogoče izvesti. Podoben odbor je deloval tudi v New Yorku. Tu ga je vodil dr. Alfonz Čuk. V ZDA sta pri oborih sodelovala tudi škof dr.

Dr. Mirko Brumat

Gregorij Rožman in Mr. Anton Grdina, predsednik odbora v Clevelandu.

Odbor za gradnjo katoliškega doma se je ustanovil tudi v Kanadi, kjer sta ga vodila g. Mirko Rener in g. Stanko Šuligoj, nadalje v Buenos Airesu, kjer je odbor načeloval g. Štefan Tonkli, v Angliji, kjer je deloval msgr. Ignacij Kunstelj, v Belgiji in na Holandskem, kjer je delo odbora vodil g. Vinko Žakelj.

Tu je seveda treba omeniti tudi požrtvovalne osebe, ki so delovale v goriškem odboru za gradnjo Doma. Med temi so bili zlasti prof.

Katoliški dom v Gorici

Mirko Filej, dr. Kazimir Humar (voditelj goriške Marijine družbe), dr. Anton Kacin, g. Ciril Koršič, zaslužni prosvetni delavec, ki je z izrazito strokovnostjo spremljal gradnjo katoliškega doma in ga skoraj štirideset let brezplačno upravljal, ter znana prosvetna delavca g. Viktor Prašnik in g. Maks Komac. Častni predsednik goriškega odbora je bil msgr. Ivan Trinko.

/ dalje

Z 2. strani

V pretresu...

Rudi Bartaloth je poročal o nedavni uspešni reviji Koroska in Primorska pejeta, ki je potekala v Kulturnem domu v Ukvah, o prireditvi Ukovskega posveta o 10-letnici zaščitnega zakona ter o udeležbi slovenskih družtev videmske pokrajine konec januarja na ljubljanskem sejmu o turizmu in prostem času. Seznanil je odbornike s težavami, ki se v Kanalski dolini pojavljajo s poučevanjem

Mariborska nadškofija

Cerkvena Zvona vložila predlog za prisilno poravnavo

Mariborski finančni družbi Zvon Ena in Zvon Dva Holding, ki sta preko Gospodarstva Rast v pretežni lasti mariborske nadškofije, sta na mariborsko sodišče vložila predloga za uvedbo prisilne poravnave. To sta upravi obeh družb - kot poročila Slovenska tiskovna agencija - v kratkem sporočilu za javnost zapisali v sredo, 23. marca, na spletni strani Ljubljanske borze. Družbi v sporočilu za javnost nista pojasnili, kaj to pomeni glede poskusov izvansodnega reševanja poslovnega imperija mariborske nadškofije, ki je z upniki, pretežno z bankami, potekalo zadnje mesece. Konec februarja so v mariborski

nadškofiji pojasnjevali, da so banke povabili k sodelovanju s tem, da posredujejo svoje pripombe, pomisleke, predloge in izboljšave, da bi se tako našla

darskih razmer malo verjetna. Za javnost sicer skrit predlog izvansodnega reševanja naj bi po pisanju Dnevnika predvideval odpis nekaterih posojil in hkrati reprogram preostalih ter dividende lastnikom. Predlog sanacije naj bi tako predvideval odpis 146,4 milijona evrov posojil Zvonom, odpis 26,9 milijona evrov posojil Gospodarstvu Rast in odpis 36 milijonov evrov posojil T-2, hkrati pa reprogram preostalih posojil in odobritev novih likvidnostnih posojil T-2 in Zvonu Ena Holding, s katerim bi ta dokapitaliziral T-2.

Ker predlog, ki ga je razkril omenjeni časnik, ne predvideva ustreznih garancij za poplačilo posojil v prihodnosti in dokapitalizacije, pri čemer so doslej vz-

trajale banke, se finančna holdinga najverjetneje ne bosta mogla izogniti stečaju.

Banke so skupaj Zvonu Ena Holding, Zvonu Dva Holding, Gospodarstvu Rast in T-2 posodile več kot

550 milijonov evrov, nobena od omenjenih družb pa že več mesecev ne zmore plačevati niti obresti. Ker so finančni svetovalci mariborske nadškofije, ki so jih izbrali v Vatikanu, v dosedanjih srečanjih z bankirji omenjali možnost dokapitalizacije, so jim bankirji, ki bi lahko že pred meseci zasedli celotno premoženje obeh holdingov, dali čas za pripravo predloga sanacije. Bankirji so po pisanju Dnevnika od lastnikov zahtevali vsaj 200 milijonov evrov svežega kapitala, toda predlog investicijske banke Rothschild ne predvideva vložitve niti evra svežega kapitala. V upravnih holdingov Zvon Ena in Zvon Dva ter Gospodarstvu Rast so tako po razglasitvi insolventnosti sredi januarja zdaj predlagali še prisilno poravnavo. Njen uspeh pa je glede na dosedanjo nepravilnost njih-ovih lastnikov, da bi aktivno sodelovali pri sanaciji, le malo verjeten.

“najboljša rešitev v dani situaciji za vse v to zgodbo vpletene strani”. Sami so se sicer trudili poiskati rešitev z možnostjo dokapitalizacije, a so se ob tem zavedali, da je ta zaradi vsesplošnih gospo-

Kratke

Podaljšali sporazum o urejanju taksi prevozov na območju obeh Goric

Minuli petek, 25. marca, so v prostorih novogoriške mestne občine podpisali podaljšanje sporazuma o urejanju avtotaksi prevozov na območju Nove Gorice in Gorice. Dokument, ki rešuje čezmejne zaplete pri delovanju taksistov, so podpisali novogoriški župan Matej Arčon, podžupan Občine Gorica, Fabio Gentile, predsednik Območne obrtno - podjetniške zbornice Nova Gorica, Franc Rojc, direktorica Območne zbornice GZS za severno Primorsko, Mirjam Božič, in

predsednik Združenja obrtnikov Gorica (Confartigianato Gorizia), Ariano Medeot. Novogoriški župan Arčon in podžupan Občine Gorica Gentile sta poudarila, da je sporazum pomemben dosežek čezmejnega sodelovanja in da je njegovo izvajanje predvsem primer dobre prakse. Poudarila sta tudi, da je mogoče z dialogom in razumevanjem premostiti težave in delovati v korist prebivalcev obeh mest ter drugih obiskovalcev. Sporazum, ki ureja poslovne odnose med taksisti na obeh straneh meje, so konec leta 2009 sklenili Mestna občina Nova Gorica, Občina Gorica, Območna obrtno - podjetniška zbornica Nova Gorica, Območna zbornica GZS za severno Primorsko ter Združenje obrtnikov Gorica (Confartigianato iz Gorice). Ob upoštevanju zakonskih določil, ki veljajo za področje avtotaksi prevozov v Republiki Sloveniji in Republiki Italiji, je sporazum uredil problematiko prevzemanja potnikov z obeh strani meje in uvedel enotno ceno na območju mest Nove Gorice in Gorice. Na njegovi osnovi lahko taksisti na obeh straneh meje občasno prevzemajo potnike tudi izven območja veljavnosti dovoljenja ter obenem o kršitvah obveščajo novogoriško in goriško obrtno zbornico. Podpisniki so v petek veljavnost sporazuma med taksisti v Novi Gorici in Gorici podaljšali do 31. decembra 2013. / Nace Novak

Srečanje župnijskih pevskih zborov iz kraške dekanije

Kraška dekanija je letošnje srečanje župnijskih pevskih zborov organizirala na drugo postno nedeljo v župnijski cerkvi sv. Jerneja v Senožečah. Pesmi o trpljenju Odrešenika, Božje matere in učencev so v izvedbi enajstih cerkvenih pevskih zborov nagovarjale h globljemu doživljanju postnega časa, ki vabi k pokori in spreobrnjenju. Uvodni pozdrav v spodbudo pevcem je izrekel organizator, senožeški župnik Pavel Kodolja, ki je pristojen za koordinacijo in razvoj cerkvenega petja v kraški dekaniji. Predstavili so se naslednji cerkveni pevski zbori: Senožeče, Temnica v dveh sestavih, Vreme, Komen, Sežana, Vrabče, Temnica, Kostonjica, Štanjel ter Rodik in Združenje cerkveni pevski zbor ZCPZ iz Trsta. Ob vodenju staroste zborovodij

med cerkvenimi pevskimi zbori, rodiškega zborovodje Edija Raceta, in ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simčiča iz Trsta je mestoma vsa cerkev v en glas zapela ter s himno Kraljevo znamenje križ stoji sklenila revijo. Zborovodje so tudi sicer pevске zборе zgledno pripravili, kljub temu da marsikateremu od njih primanjkuje moških glasov. Najbolj pa z upanjem navdajajo mladi, ki so prevetrili nekatere sestave. Pravo navdušenje je izzval domači sestav živahnih otroških glasov, ki so pod vodstvom svojega župnika orosili marsikatero oko. Dogodek je končal dekan Tomaž Kodrič, ki se je pevcem in pevkam zahvalil za vztrajno obiskovanje pevskih vaj in redno sodelovanje pri nedeljskih bogoslužjih, pri katerih s pesmijo osvetlijo skrivnost svete evharistije. Naj tudi to srečanje potrdi cerkvene pevске zbere v kraški dekaniji, da zvesto nadaljujejo z bogatim poslanstvom. / Jba

V SNG Nova Gorica 200. ponovitev komedije Duohtar pod mus!

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica bo v četrtek, 31. marca 2011, ob 20.00 na velikem odru 200. ponovitev predstave Iztoka Mlakarja Duohtar pod mus! Predstava je nastala v koprodukciji z Gledališčem Koper, ustvarili pa so jo režiser Vito Taufer, avtor songov in glasbe Iztok Mlakar, scenograf in kostumograf Damijan Cavazza in oblikovalec luči Samo Oblakar. V predstavi so nastopali oziroma še nastopajo Iztok Mlakar, Urška Bradaškja, Gregor Zorc, Boris Cavazza, Renato Jenček, Lara Komar, Ylenia Zobec, Teja Glažar, Gorazd Žilavec ter glasbeniki Anže Vrabec, David Trebižan, David Šuligoj in Roman Kobal.

Ustaljeno srečanje "Praznik družine" v Železnikih

Župnija v Železnikih vsako leto pripravlja program, namenjen praznovanju Dneva staršev. Tudi letos so s prireditvijo Praznika družine, v sredo, 23. marca, pred Dnevom Gospodovega oznanjenja, obeležili to praznovanje v Železnikih. Uvodoma je zbrane nagovoril župnik Andrej Jemec, ravnatelj Antonovega vrtca. Pester kulturni program so oblikovali otroci in vzgojiteljice Antono-

vega vrtca v sodelovanju z družino Rovtar in mlajšo folklorno skupino iz Selc pod mentorstvom Sonje Čenčič s harmonikarjem Blažem Štalcem in violinistko Brigito Pogačnik. Za veselo vzdušje je poskrbel domači narodno-zabavni ansambel Jeglič, katerega člani so bili nekdanji vrtničarji Antonovega vrtca. Program je povezovala Uršula Tarfila. Polna dvorana na Česnjici je bila dokaz zahvale mladine "An-

Foto A. Sedej

tončkom", ki so ob koncu prireditve v zahvalo za njihovo pomembno delo in skrb v družini poklonili mamicam velike papirnate cvetlice. Le s

skupnimi prizadevanji se bodo v naših družinah še naprej spoštovale temeljne človeške in krščanske vrednote.

Anton Sedej

SNG NG Premiera: Grenki sadeži pravice

V vrtincu ludističnega duha

V dnevi 17., 18. in 19. marca je v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica v slovesno ozračje. Od 1. 1994 težko pričakovani mali oder oz. komorna dvorana na desni strani gledališča, prav tam, kjer jo je že načrtoval pok. arhitekt Vojteh Ravnikar, a je med gradnjo zmanjkalo zanj finančnih sredstev, je končno doživela odprtje. To je izredno dobro tehnično opremljen gledališki biser s 120 sedeži, ves odet v črmino, v katerega temini se bo kot v fotografski 'cameri obscuri' prikazalo marsikatero zanimivo dramsko delo, ki zaradi svojega značaja in estetskega izraza ne more zaživeti na velikem odru. V prazničnem tridnevju - še posebno slovesno je bilo v petek, 18., ko je bilo uradno odprtje ob prisotnosti političnih oblasti, med katerimi je bila ministrica za kulturo Majda Širca - se je trikrat premierno zaiskrilo dramsko delo pesnika, dramatika in prevajalca Milana Jesiha (1950), Grenki sadeži pravice - Interpelacija v enem samem nonšalantnem zamahu, ki so bili prvič uprizorjeni v Gledališču Glej v Ljubljani I. 1974 kot satirična kritika na rovaš takratnih političnih in družbenih razmer. Z nezmanjšano satirično ostopo so ti drobni, povsem nepovezani utrinki brez nikakršne zgodbe, brez enotnosti časa in prostora, v popolnem brezčasju in ozračju absurda, doživeli mladostno

svežo, duhovito, razigrano izvedbo na novem malem odru novogoriškega gledališča v režiji mladega režiserja Andreja Jusa (1981), rojenega v Slovenj Gradcu, ki se je tako prvič znašel kot ustvarjalec predstave v SNG Nova Gorica. Mlada je sicer vsa zagnana ekipa: dramaturg Andrej Zupanec (1983), scenografinja in kostumografinja Jasna Vastl, svetovalka za jezik Alida Bevč in ne nazad-

ljivost kostumografije Vastlove, ki je po odru nasula kopico rekvizitov in elementov, pri katerih prevladujejo nekakšne lestve in stopničke, ki dobivajo, kot tudi rekviziti, vsakič drugačne pomen. Režiser Jus se je brez vsakršne opore - tekst namreč nima didaskalij, s katerimi bi si ustvarjalec lahko pomagal raztolmačiti napisano - z besedilom odpravil na ludistično razkrivanje tega, kar ponuja. Pri tem je premišljeno in dobro uporabil mladosten zagon in iskateško radovednost igralcev, ki so ude-

brazbene ter gibalne spretnosti. Absurdnost in nesmisel vejeta iz vsakega trenutka, ko si sledijo ti nepovezani "dialogi", v katerih se lahko razbere marsikaj, tudi to, da so ljudje večkrat zgolj "riti", kot je konkretno prikazano v ne ravno najbolj 'estetsko finem' utrinku uprizoritve. Le-ta gledalca kot pljuskajoči val odnese s seboj v ludistični vrtinec, v katerem je "vse postavljeno na glavo", in ga ne izpusti do konca predstave, ki bi s svojimi nesmiselnostmi, nedoslednostmi in absurdnostmi jadrila lahko v nedogled, če bi iznoji igralcev ne opozoril občinstva, da so se ob prizoritvenih vragolijah pošteno namučili in da so že vredni prisrčnega in toplega odobravanja, ker so oživili delo, ki v sodobnejši preobleki lahko sporoča tudi kaotičnost današnjega človekovega vrtinčenja v prazno.

Igralski kvartet se je v igri imenitno izkazal tudi v zelo ubrani, intonirani pevski različici, in sicer v bolj ljudskem tonu in v izvajanju a cappella ob avtorski glasbi Branka Rožmana. Vse je izzvenelo kot prefinjena in zelo privlačna parodija. Osvetlitev posameznih igralcev in sploh celote je bila tudi tokrat v izkušenih rokah Sama Oblakarja.

Skratka, Grenki sadeži pravice v novogoriški inačici so učinkovita in posrečeno izdelana, s kopico režijskih domislic preprejena predstava, ki se je izkazala kot prava izbira za odprtje komorne dvorane, ki razpira SNG Nova Gorica nova ustvarjalna obzorja.

Iva Koršič

Ana Facchini, Peter Harl, Kristijan Guček in Arna Hadžialjević

nje štirje mladi nebrzdani igralci, Ana Facchini, Arna Hadžialjević, Peter Harl ter Kristijan Guček, ki so ustvarili izredno dinamično, iskrivo predstavo, v kateri prehajajo iz lika v lik in se levijo iz moškega v žensko in obratno. Pri tem jim tudi s kostumskimi podatki ali odvzemi pomaga iznajd-

janjili vse njegove domislice in jih živahno in dinamično izpeljali. Tempo predstave je namreč zelo hiter, tak, da ga gledalec komaj dohiteva in se pri tem boji, da mu bo ušla kakšna izmed iskric, ki presevajajo vso poldrugo uro trajajočo igro, v kateri igralci pokažejo svoje igralske veščine in preo-

Družba Gostol Gopan

Prvi ponudnik pekarske opreme v Indiji?

“Gostol ne bo nikoli propadel, ker v pekarski industriji nekaj pomeni. Ima preveč dobro ime, dovolj znanja in izkušenj. Poleg tega je na nekaterih trgih ključni igralec. Treba mu je dati le nov pospešek na globalni ravni. To je zdaj strategija, ki smo jo začrtali za prihodnost”, je v zvezi z anonimko, naslovljeno “Gostol se ukinja”, ki je prišla iz vrst zaposlenih, povedal Tadej Vidic, direktor te novogoriške družbe z dolgo tradicijo, ki se je po osamosvojitvi Slovenije prestrukturirala in osredotočila predvsem na proizvodnjo in ponudbo pekarske opreme. O poslovanju družbe, ki zaposluje okrog 200 ljudi in je imela v preteklih letih zara-

delke in rešitve, primerne za indijski trg. Verjamem, da lahko postanemo prvi večji ponudnik pekarske opreme v Indiji”, je povedal Vidic. Dodal je še, da njihov lokalni partner v Indiji že gradi proizvodne prostore. Če projekt potrdi tudi nadzorni svet družbe in pride do podpisa pogodbe o

di gospodarske krize precej težav, je pojasnil, da so lansko leto na ravni skupine zaključili okrog pozitivne ničle, kar je boljše kot leta 2009. Povedal je še, da bo prvi kvartal letošnjega leta soliden, za naprej pa se bo treba boriti za nove posle in projekte. V Indiji so jih že zastavili. “Pred kratkim smo se udeležili letnega zбора največjih indijskih pekarjev in zelo uspešno predstavili naše najsodobnejše iz-

skupnih vlaganjih, katerega osnutek so že prejeli, bo Gostol Gopan poskrbel za prenos znanja, inženiringa in projektov, indijsko partnersko podjetje pa za proizvodnjo. Vidic je prepričan, da bi lahko dala “Indija” prve rezultate že letos. Stoji tudi za tem, da družba ne sme biti fokusirana samo na Rusijo in rusko govoreče trge kot v preteklosti, saj se bo rast poslovanja v prihodnje dogajala

predvsem v Indiji, na Kitajskem in v Braziliji. Še pred morebitno indijsko zgodbo pa bo treba urediti notranje spore. Vidic, ki je vodenje družbe prevzel lani septembra, je 7. marca podal odstopno izjavo. V njej je Juliju Savelliju, direktorju delniške družbe Gopek, ki je stoođstotni lastnik Gostol

Gopana, zapisal, da odstopa zaradi stopnjevanja obojestranskega nezaupanja. Problematična naj bi bila predvsem nesoglasja med lastniki, ki vplivajo na učinkovitost poslovanja, saj so nekateri lastniki še vedno tudi na nosilnih položajih v

družbi. Vidic je že kot pogoj za prihod na Gostol postavil pripojitev obeh družb, saj se celotno poslovanje dogaja na Gostol Gopanu, Gopek pa je le vmesni člen, ki se mu zdi nepotreben. “Sklep skupščine je bil, da bomo šli v pripojitev, in računal sem na to, da se bodo večletni spori med lastniki, ki so tudi nosilci določenih funkcij v družbi, zgladili. Po novem letu bi morali začeti uvajanje prenovljene strategije, a so se spori v obliki vplivanja na poslovanje znova začeli, in ko je bilo zadnjih na nadzornem svetu rečeno, da pripojitve ne bo, sem to ocenil kot piko na i in nezaupnico”, je še povedal Vidic. V družbi bi rad ostal, ker mu je Gostol v tem času “zlezal pod kožo”, kot pogoj za to pa postavlja jasno razmejitev med lastništvom in poslovanjem. Končna odločitev bo odvisna od delničarjev, direktor Gopeka, Savelli, pa je že izrazil prepričanje, da bi bilo dobro, če bi Vidic ostal.

Nace Novak

Avtomatizem našega časa ...

Ali lahko računalnik zamenja človeka?

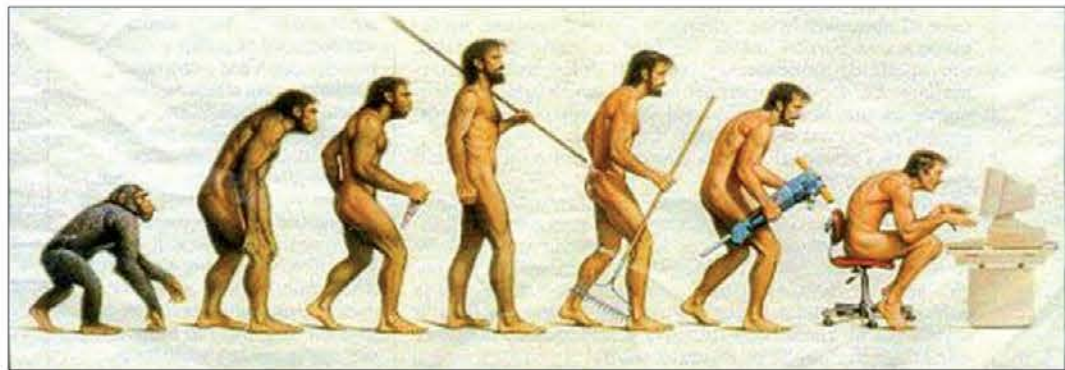
Človek 21. stoletja opravlja večino vsakodnevnih stvari nepremišljeno, avtomatično, voden. Bogatija možnosti in priljubljenost, razvajanost čutov in poplava dražljajev so naš prag zavesti skrčili do minimuma. Še se že znašli v situaciji, ko je bilo ljudi okoli vas toliko, da niste prepoznali več nikogar, da vam ni uspelo prepoznati, razumeti, razločiti niti enega posameznega obraza več? Isto se dogaja v vsakdanu. Vsega je dovolj, preveč. Capljamo od dogodka do dogodka, med barvami, hrupom, prepotenimi telesi, med dirko obveznosti in puščavo odgovornosti, da bo

seveda življenje generacije, ki se je z računalnikom rodila, se z ulic, njiv in plesišč premika v virtualni svet. Pogovarjamo se preko facebooka, še telefon je pretežka stvar. Izogibamo se pogledu v oči našega sogovornika, raje pišemo e-mail, kot spregovorimo na glas. Onkraj praktičnih lastnosti računalniškega komuniciranja, ki jih ne smemo zanikati, je virtualna revolucija bolj globoka, kot si predstavljamo.

Računalnik ni samo virtualni posrednik med dvema realnima osebamama. V tem primeru bi pač bil le sredstvo, kot prej telefon, telegraf ali pismo, ki povezuje bolj ali

cienti zadovoljni. Problemov sicer ne rešijo, do naslednje seanse, ki bo na vrsti čim prej, pa dobijo dovolj (lažne) psihološke energije, da “vlečejo naprej”. Poleg tega ni nevarnosti, da bi nam psiholog rekli, da delamo napačno, grešimo, da moramo kaj spremeniti, popraviti, nadoknaditi. Raje imamo virtualne laži kot pa realno pomoč, ki bi, logično, zahtevala nekaj truda, odpovedi, potrpljenja.

To pa ni še vse. Se vam je že zgodilo, da se vam je računalnik pokvaril? Meni ja, večkrat, in vsakokrat se jezim nanj, kot bi pred seboj imel osebo. Najprej “prosim, po-

mo le spicali skupaj tisto, kar od nas pričakujejo. Naša eksistenca izgleda tako neizrazito, motno, kalno, tako klavno.

V tem kontekstu je nujno dodati še en element, ki stvari dodatno zaplete. Faktor, ki je nastal kot najizjemnejši produkt človeške inteligence in ustvarjalnosti, a se iz leta v leto, postopoma, mehko in neopazno, osamosvaja in postaja neodvisen. Računalnik je sredi '70. let pomenil računalno, kalkulator, mašino števil in računskih operacij, vrhunski matematični podaljšek človekovih možganov. Zavedajmo se, da so ti časi že dve desetletji mimo.

Računalnik je danes mogočen zastavonoša t. i. kulture simulacije. To je svet, v katerem realnost izgubi pomen, smisel in pristane v ozadju fascinirantnega življenja “v ekranu”. Naše življenje, predvsem

manj oddaljene ljudi. Poznate npr. simulatorje življenja, t. i. real life igrice? V njih živimo drugo, simultano življenje, ki ga stežka ločimo od resničnosti, razen po tem, da ga lahko povsem obvladamo. In to je vir nezanimljive sreče, ki ljudi cele dneve priklenja na ekran. A ne le to. Američani že deset let ne hodijo več k psihologu, t. j. kompetentni osebi, ki poslušala in skuša pomagati, temveč “rešujejo” duševne stiske preko računalnika. “Dovolj” bo nekaj google nasvetov in pomoč e-psihologa. Računalniški program, ki dosega prodajne uspehe, omogoča, da se pacient razpiše o svojih problemih, ta pa ga podpira s konfekcijskimi new-age stavki. “Ne skrbi, tvoja sreča je odvisna le od tebe”, “ti si več, kar si tvoj mož zasluži”, “ti si dobra oseba” ipd. neumnosti. Bajse so pa-

magaj mi”, potem “kaj je s tabo?”, “ne moreš mi tega delati”, nato “ko te najbolj potrebujem, mi obrneš hrbet”, za konec pa “ne trpm te več, ‘bejži’ nekam”, in ga razkačeno odstavim. Ta primer se mi ne zdi nedolžen, da bi ga lahko mirne duše odložili v pozabo. Po mojem mnenju je jasen dokaz, da v računalnik vsakodnevno projiciramo naše želje, pričakovanja, čustva, upanja in vrednote, pričakujemo pa tudi, da nam jih vrača, kar je posebno bizarno. Kot bi pozabili, da imamo pred sabo samo mehanizem čipov, žičk in plastike. Kot bi čakali, da nam odgovori, z dušo in možgani. Verjetno jih res nima, v številnih situacijah pa deluje tako, kot da bi jih imel. Ali lahko torej računalnik zamenja človeka? Lahko, a nikakor ne more!

Jernej Šček

Novost na domačem finančnem področju

Fundacija Goriške hranilnice vstopila v lastništvo družbe KB1909

Fundacija Goriške hranilnice je z nakupom 325.000 delnic, tako rednih kot tudi prednostnih, vstopila v lastniško strukturo finančne delniške družbe KB1909. Število delnic, ki jih je Fundacija pridobila, predstavlja 3,25-odstotni delež celotnega kapitala družbe KB1909.

Dogovor sta na sedežu Fundacije

podpisala predsednik Goriške hranilnice odv. Obiziti in predsednik KB1909 Boris Peric. Več informacij: Fondazione Cassa di Risparmio di Gorizia - www.fondazionecarigo.it KB1909 Societa' Finanziaria per Azioni - Finančna delniška družba - je finančni holding, ki predstavlja krovno družbo Skupine KB1909. Skupino KB1909 poleg

matične družbe sestavlja še vrsta odvisnih in povezanih družb. Poslovanje družbe in Skupine KB1909 je osredotočeno predvsem na območje Furlanije Julijske krajine in Republike Slovenije ter na trgih srednje in jugovzhodne Evrope. Finančna delniška družba KB1909 je povečala svoj lastniški delež v družbi KDD, d. d. na 24,8-odstotkov.

Po trditvi članka v ameriškem časopisu Scientific American

Pisanje blogov je zdravo

Zakaj pisati blog? Ker je dobro za tvoje zdravje. Tako piše v članku ameriškega časopisa Scientific American, ki je analiziral terapevtsko vrednost pisanja blogov. Znanstveniki in pisatelji že dolgo poznajo terapevtske koristi, ki jih prinaša pisanje o svojih izkušnjah, mislih in občutjih. Poleg tega, da se lahko na takšen način človek sooča s stresom, prinaša tako pisanje tudi mnoge fiziološke koristi. Raziskave kažejo, da izboljšuje spomin in spanje, pospešuje delovanje imunskih celic in zmanjšuje virusno breme pri obolenih za aidsom. Celo pacienti, oboleni za rakom, ki so tik pred terapijo pisali svoje občutke, so se fizično in umsko bolje počutili kot tisti, ki tega niso počeli. Po mnenju Alice Flaherty, znanstvenice za nevrološke vede na univerzi Harvard v Massachusettsu splošni bolnišnici, lahko gledamo na pisanje blogov tudi preko placebo teorije o

trpljenju. Kot socialno bitje ima človek vrsto obnašanj, povezanih z bolečino; takšno je na primer jadikovanje (po domače jamranje), ki deluje kot placebo za zadovoljstvo. “Bloganje” o izkušnjah, ki povzročajo stres, ima mogoče podoben učinek.

z bloganjem zato, ker veliko ljudi to počenja kompulzivno. “Bloganje” lahko tudi sproži dopamin, podobno kot stimulansi glasba, tek ali ogledovanje umetnosti.

Nekatere študije so preko magnetnih resonanc pokazale, da so možgani pred pisanjem in po njem drugačni, vendar ostajajo nekateri znanstveniki glede teh izsledkov še vedno skeptični. Drugi znanstveniki se trudijo, da bi odkrili več o tem, predvsem o povezavi med ekspresivnim pisanjem in biološkimi spremembami (npr. izboljšanje spanja), ki so pomembne za zdravje.

Članek na koncu ugotavlja, da ne glede na znanstvene razloge ljudje, oboleni za rakom in drugimi boleznimi iščejo in tudi najdejo olajšanje v blogih. Nancy Morgan, ki želi vključiti programe pisanja v podporno zdravljenje obolenih za rakom, trdi, da “bloganje” nedvomno prinaša koristi.

Bee

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 29. marca, ob 14. uri.

Vsemu se prilagajamo ...

Vse preveč zaverovani vase

Na eksplozije in sevanje v nuklearni vakušini, na Japonskem, smo se nekako navadili. Tako, kot se navadiš na glavobol ali slabo vreme, tako, kot se navadiš na bolezen ali revščino. V človekovi naravi je, pa naj to štejemo v dobro ali zlo, da počasi sprejme in se prilagodi tudi najhujšim dogodkom, takim, ki se jih je na začetku močno bal. In živi naprej. Vprašati pa se je treba, koliko bo dejansko jedrska nesreča še nedorečenih obsežnosti dejansko vplivala na življenje Japoncev in celotnega planeta. Tega pravzaprav še znanstveniki ne vedo, kot dejansko ne vedo odgovora marsikateremu vprašanju, pa čeprav nam, navadnim smrtnikom, zagotavljajo, da je vedno vse jasno in pod kontrollo. Mediji so sicer objavili novico, ki pravzaprav sploh ni novica, saj smo vsi vedeli, da se bo to zgodilo, ali da se dejansko že dogaja, da se je začela taliti sredica drugega jedrskega reaktorja. Kaj bo temu sledilo, pravzaprav nihče ne ve, vse je le hipoteza in naša usoda ni več v človeških, temveč v

Božjih rokah. Da, v Božjih, kajti občutek imam, da je človeku vse skupaj ušlo iz rok, in da ljudje sami sebi pišemo obsodbo na smrt. Smo namreč vse preveč objestni in zaverovani vase. Glede nuklearne energije so nas že od samega začetka prepričevali, da je čisto vse jasno, da se pač dajo nuklearke s skrbnim vzdrževanjem in sodobno tehnologijo odlično upravljati, in to tako, da obratujejo brez vsakršne nevarnosti za naravo in ljudi. Pa smo že drugič videli, da ni tako. Tokrat je še slabše kot v Černobilu. Tehnično osebje in znanstveniki, z njimi pa celotno človeštvo, nemočno spremljajo tragedijo v Fukušimi, ne da bi mogli na katerikoli način ustaviti verižno jedrsko reakcijo. In tisti, ki so nam pojasnjevali, kako je znanost vsemogočna, kako daleč seže razvoj in kako obvladljiva je jedrska energija, sedaj samo gledajo in molčijo. Molčali pa bodo verjetno tudi takrat, ko bi morali spregovoriti in nas obveščati o

naraščajočem radioaktivnem sevanju. Fukušima pa ni osamljen primer. Podobno, čeprav na povsem dru-

gem področju, se je dogajalo tudi pri ekonomski krizi, ki je udarila po nas in še vedno pesti naše go-

spodarstvo. Marsikoga poznam, ki je naselil govoricam bančnih uslužbencev in raznim zavarovalnim agentom, ki so zagotavljali večeren donos denarnih skladov ter preproste ljudi prepričevali, da je vlaganje vanje dolgoročno vedno donosno. In da je naša ekonomija sredi samega razcveta in rasti brez konca. Tako imam kar dva

mesečnega prihodka pa sta prisiljena vplačevati v sklad, kajti obvezala sta se za dolgoročno varčevanje. Vrednost njunega, od ust odtrganega denarja pa skupaj z delnicami pada in pada. In vendar je vse kazalo, da je tudi na gospodarskem področju vse pod kontrollo, objestneži so nas prepričevali, da bodo naše zahodne ekonomije stalno rasle,

rasle in se razvijale, k tej rasti pa bomo sami prispevali, kot večni potrošniki, seveda. Občutek imam, da nas tisti, ki so na oblasti, velikokrat zavajajo. Prepričujejo nas, da vse vedo, da so vsemogočni, da znanost, ekonomija in ves razvoj trdno stojijo na neomajnih temeljih, da bo šlo vse dan za dnem na boljše, ker bo človek vedno bolj spretno obvladoval svet in naravo. Pa ni tako, vsak dan na lastni koži ugotavljamo, da ni tako. Upamo, verjamemo in nazadnje spoznavamo, da gre le za objestnost, ne za znanje in da tisti, ki vse vedo, pravzaprav tavajo v popolni temi. Nekako tako je tudi v medicini. No, na srečo ne

vedno, na določenih področjih, kot je na primer kirurgija, je zdravstvena veda dosegla neprecenljive rezultate. Na drugih pa, kot so preventiva, zdravljenje raka, epilepsije in drugih bolezni, je vedenje zelo omejeno. In včasih tudi vsemogočna znanost dela in ponavlja napake, tudi na naši koži in na koži tistih, ki jih imamo najraje, tega pa noče nikakor priznati. Niti tedaj ne, ko zaradi zdravniške napake umre devet let star otrok in obupani starši zamažajo vsaj opravičilo. Kljub družinski tragediji in izgubi otroka pa odgovorni nočejo iz svoje objestnosti in prevzetnosti. In lažejo, da bi nas prepričali. Prepolni smo sami sebe, prevzeti smo in nikoli ne priznavamo svojih napak, kaj šele, da bi priznavali nemoč in omejenost. Človek je po naravi tak in prevelika objestnost je največkrat kriva, da ne zmore dialoga, da se noče trezno zamisliti, da rine samouničenju naproti. Pa bi bilo dovolj nekaj skromnosti, preprostosti in ponižnosti. Lepo bi bilo, če bi vsakdo izmed nas priznal svojo nesposobnost in prosil sočloveka za pomoč. Kajti v slogi, preprostosti, solidarnosti in dialogu je moč. In prihodnost.

Suzy Pertot

Pogled na namiznoteniško prizorišče

Krasova dekleta še naprej naš cvet v gumbnici

V naši športni srenji so v panogah, v katerih se tekmovanja časovno ujemajo s šolskim letom, že padle prve sode. O nazadovanju Poleta Kwins iz najvišje italijanske lige v hokeju na rolerjih smo se že razpisali, tokrat pa je k sreči na vrsti razveseljiva novica. Namiznoteniške igralka Krasa so po prepričljivi domači zmagi proti pepelki Molfetti dosegle obstanek v ekipni A1-ligi in bodo tako naslednje leto naše edine prvoligašice. Predstavnice zgoniške občine so po lanskem napredovanju iz A2-lige stopile v prvenstvo kot novinke s ciljem, da ohranijo kategorijo. Začetek je bil nad pričakovanji, saj so igralko zelo solidno in so v prvem delu delo presenetilo oslabilni Castelfreddo, 'pojem' ženskega namiznega tenisa v Italiji v zadnjih dveh desetletjih. Marsikdo je že po tistem sanjal o nastopu v play-offu, nekako tako kot v zlatih starih časih, ko so se Krasova dekleta potegovale za sam državni naslov. Pozimi je nato prišlo malce slabše obdobje, rešitev pa ni bila pravzaprav niti za trenutek vprašljiva. Mogoče pod največjim pritiskom so varovanje kitajskega trenerja Liana Fenga nastopile prav v omenjeni tekmi proti zadnjouvrščenim gostjam iz Apulije, ki pa so bile v Zgoniku za domače naposled lahek plen. Zmaga, ki je zapečatila izpolnitev cilja, je bila med drugim lep odraz sezone naše postave, saj so po eno točko prispevale vse štiri igralko, kar pomeni, da usoda ni bila odvisna edinole od obveznih točk odlične kitajske veteranke Yuan Yuan, trenerjevo soproge in že deveto sezono glavne nosilke igre moštva. Ob njej tudi letos ekipo sestavljajo Eva Carli, Mateja Crismancich in Martina Milič, na eni tekmi je pod silo raz-

mer priskočila na pomoč Katja Milič. Tudi prihodnje leto bomo torej imeli pri nas najmočnejšo italijansko ligo, v kateri je ob umetni sestavljenih zasedbah Kras še vedno prava srečna oaza. Večkrat smo preko teh stolpcev že ponovili, da dela slovenski klub s Tržaškega na vsedravnem prizorišču najbolj smiselno in smotno, saj vlaga v tujega trenerja in vrhunsko igralko, ki pa v bistvu le pomagata domačemu pogonu. Ostale članice prve ekipe so namreč doma vzgojene športnice, ki so se dejansko rodile za zeleno mizo v športno-kul-

ranka Ana Bržan (Novara) in mlada Nabrežinka Lisa Riboldi (Sandonatese), ki se bosta, kot kaže, v končnici borili za državni naslov, sedanje prvakinje iz okolice Milana so tu vsekakor izzrite favoritinje. Druga ženska ekipa Krasa si prizadeva za obstanek v ugledni A2-ligi, ravno tako letos zdesetkami fantje v meddeželni C-ligi. Priznati je treba, da je Krasovo gibanje v splošnem v določeni krizi, saj je podmladka vse manj, pravih zamenjav za sedanje garnituro članskih postav pa objektivno ni videti. Skratka, vodstvo kluba na čelu z dušo Sonjo Milič se zavzema, da bi navdušilo mlade generacije za trdo delo v telovadnici, koliko bo še trajala zgodba deklet v najvišjem tekmovanju, pa je

turnem središču. Nasprotniki pa so v glavnem društva brez pravega utripa, ki zgolj zberejo za tekme trojico poklicnih 'namiznotenišaric' z vseh vetrov. Med najboljšimi italijanskimi igralkami pa sta še vedno tudi tržaški Slovenki, lonjerska vete-

vprašljivo. Tri domače nosilke so sicer še razmeroma mlade, so pa po dolgih letih treniranja z veliko vnemo tudi v takem življenjskem obdobju, ko so prioriteta študij, služba in ustvarjanje družine.

HC

NAMIZNI TENIS
Ženska A1 liga: Zeus Quartu - Kras 4:0
NOGOMET
D liga: Kras - Montecchio 1:0
Promocijska liga: Juventus - Union 91 1:0, Lumignacco - Vesna 1:1
1. amaterska liga: Primorac - Azzurra 0:3, Savodnje - Turriaco 0:0
2. amaterska liga: Sant'Andrea - Breg 0:0, Primorje - Fiumicello 2:1, Zarja/Gaja - Montebello 2:2
3. amaterska liga: Audax - Mladost 0:2
KOŠARKA

C2 liga: Bor - Venezia Giulia 75:72, Arditia - Breg 76:54
D liga - Play-off: Fontanafredda - Kontovel 67:55
ODBOJKA
Moška C liga - Play-off: Sloga Tabor - FerroAlluminio 3:0, Vbu - Soča 3:0
Play-out: Sloga - Cervignano 3:0, Val - Vivil 3:2
Ženska C liga - Play-out: Sloga - Natisonia 1:3
Moška D liga - Play-off: Travosio - Olympia 3:0
Play-out: Aurora - Naš Prapor 3:0
Ženska D liga - Play-out: Kontovel - Gemona 0:3
TENIS
Moška C liga: Gaja - Casarsa 4:2

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

68

Pred dnevi sem v baru med jutranjim branjem dnevnika nehote poslušal dve mladi in prikupni dekleti, ki sta se pogovarjali o zaposlitvi, prva je šele po nekaj letih dobila začasno zaposlitev, druga pa je bila zaposlena pri nekem znanem podjetju, a je zaradi izjemno slabih razmer na delovnem mestu dala pred dnevi odpoved. "Leta sem ga prenašala, prasca, ti ne veš, kako grdo se je obnašal, nenehno je vpil name, žalil me je na vse načine, brutalno se je vedel, zaničeval me je in me smešil pred drugimi, zadnje mesece tega nisem mogla več prenašati, vsako jutro sem pred odhodom na delo bruhala, ne veš, koliko sem prejkala na stranišču, bala sem se ga, on pa je naravnost užival v tem, da me je pred drugimi poniževal!" je skrušeno pripovedovalo dekletu svoji vrstnici o svojem nekdanjem šefu - pravcu. "In sedaj?" je spraševala druga. "Sedaj nič. A nisem mogla več, verjemi, nisem mogla več! Bila sem pri zdravniku, ki mi je predpisal pomirjevala. Kaj bom že sedaj začela s pomirjevali?" je žalostno odgovorilo dekletu.

Robert I. Sutton

"Ma, si šla na sindikat?" je vrtala dalje prijateljica. "Kakšen sindikat neki, lepo te prosim! Sindikatov ni, sindikalisti skrbijo le zase, za svoje plače, če greš k njim, si mrzel za vse večne čase, zaposlitve gotovo ne dobiš več, ker se takoj izve, da si šel na sindikat, in te zato nihče več ne bo vzel v službo. Problem postaneš in danes nihče noče imeti problemov! Sedaj sem na spisku brezposelnih, v vrsti čakam na zavodu za zaposlovanje, dvakrat tedensko pa pomagam neki stari gospe, dobim malo, a sem vsaj spoštovana! Seveda delam na črno. Upam, da bo kdaj prascu vrnjeno tako, kot se je obnašal z mano!" je bila jasna, a žalostna punca.

V kotu sta pili kavo, dekletu, ki je odšlo zaradi nevdržnih razmer na delovnem mestu, se je poznalo, da ima načete živce.

Ko se počutiš zares tako, da se polglasno vprašaš, kaj sploh počneš tam!

Koliko ljudi na delovnih mestih doživlja ponižanja in žaljenja, a mora ostati tam, ker mora prinesiti domov vsaj nekaj denarja! Vsako večerjo je namreč treba plačati, vedo na suh, a prepričljiv način povedati Angleži. In kako prav je imelo dekletu, ko je govorilo o vlogi današnjih sindikalistov!

Molčal sem ob strani in bral časnik, spomnil sem se na svoje mnoge zaposlitve in na šefe, ki sem jih cenil, in na tiste, ki so bili nemogoči, na tiste, ki so se obnašali, kot se obnašajo prasci, kot je lepo reklo dekletu. Med pogovorom je dekletu dodalo še nekaj, kar me je zabolelo, ker je res, govorila je o tem, da jo je sicer res bolelo nesramno in žaljivo šefovo obnašanje, a še bolj dejstvo, da med kolegicami in sodelavci ni imela nobene solidarnosti: "Vsak misli le zase, zares vsak misli le zase, kot to počne prase!" Pomislil sem, kako res je, ko si namreč v težavah, se najde na delovnem mestu le malokdo, ki je solidaren. Poznam to, zelo dobro poznam. Ni lepo, a tako je.

V našem uredništvu se večkrat pogovarjamo o delovnih razmerah in o okolju, v katerem delamo mi, in o naših znanih. Večkrat poslušamo žalostne zgodbe, ki nam jih povedo prijatelji o razmerah na delovnih mestih, kjer so priče in večkrat tudi sami žrtve žalitev in besednega nasilja, žaljenja, ki je postalo, tako vsaj

kaže, standardna postavka današnjih dni.

"Tam so vrata, pred vrati jih je vsaj deset, ki bi radi prišli na tvoje mesto", je odgovoril šef znanke, ki se mu je pritožila zaradi nesramnega vedenja sodelavca, ki jo je besedno stalno nadlegoval.

Koliko gorja je na delovnih mestih in je zato prav lepo slišati koga, ki pove, da se ima na delovnem mestu lepo!

Končno na delovnem mestu le preživimo več časa, kot ga preživimo s svojimi družinskimi člani doma! In zakaj si otežujemo še sami življenje?

Te dni sem končal branje zelo dobre knjige, ki ima lep in poveden naslov: Ni prostora za prasce, podnaslov pa

se glasi: Kako ustvariti civilizirano delovno okolje in preživeti v takem, ki to ni. Priročnik o tem, kako se obvarovati pred prasci na delovnem mestu, in o tem, kako se sam ne smeš obnašati kot prasec, je izdala Mladinska knjiga, napisal pa ga je Robert I. Sutton, ki je profesor menedžmenta na ameriški univerzi Stanford. Duhoviti avtor je izvedenec za povezave med znanjem in organizacijo dela, zadnje čase pa se posveča raziskovanju obnašanja prascov na delovnih mestih. O prascih avtor sam pravi, da jim lahko rečemo "psihoteroristi, bleferji, hinavci, kričarji, egoisti, tirani, megalomani, težaki, rablji, grebatorji, toda po mojem mnenju beseda prasec najbolje izrazi strah in prezir, ki ga gojim do teh odvratnih bitij".

V bistvu avtor v kratkem predgovoru sam pove, da je želel napisati knjigo, v kateri bi na nazoren način pokazal, "kako razdiralni ljudje škodujejo soljudem in spodkopljajo uspeh organizacije". Knjiga tudi nazorno in jasno pokaže, kako je treba preprečiti vdor prascov v neko delovno okolje, kot se tudi ukvarja s prevzgojo, odganjanjem in izogibanjem prascem, kjer jih seveda ni mogoče odgnati.

Sanda Šukarov je knjigo poslovenila in sem ji hvaležen, ker je za te nemogoče ljudi našla slovenski izraz prasec, v angleščini je namreč izraz dosti bolj trd in še bolj vulgaren, v italijanščini pa sploh; sami boste lahko videli, če boste obe knjigi v omenjenih jezikih poiskali, da imam prav.

Rekli boste: "Pa zakaj nam ponuja v branje knjigo, ki govori o prascih, saj sami ne spadamo v to kategorijo?" Predvsem zato, ker smo včasih zares prasci tudi sami v odnosih na delovnih mestih, včasih hote in največkrat nehote. Taki priročniki pomagajo, da se zaveš, kje pogrešiš, da se naučiš biti dostojen na delovnem mestu, ko le s tem, da drugim daješ in omogočaš dostojanstvo, lahko le-to zase zahtevaš!

Saj je najbrž res, da delati ni prav lepo nikjer na tem ljubem svetu, ki prisega samo na tekmovalnost in dobiček, na lep izgled in spet na dobiček, a vseeno: velja poizkusiti!

Sam se pri svojem delu držim načela, da se lahko naredi vse, ne da bi se bilo potrebno nedostojno vesti, znam se opravičiti, kot šef majhnega kolektiva se skušam vedno obnašati dostojno, čeprav to vedno ni lahko, a opažam, da idealnih delovnih razmer nikjer ni, vedno se najde kdo, ki skuša drugega izigrati. Dokler so stvari v delovnem okolju v merah normalnega, se da živeti, ko pa se pojavi prasec, je treba poseči, te nauči knjiga.

Predvsem pa te dobro pouči, da sam ne postaneš prasec, četudi se drugi obnašajo kot prasci.

S 1. strani

60 let samostojnosti in svobode...

Poseben ton so dogodku dali prisotnost dveh še živečih ustanoviteljev, Alojza Hledeta in Stanislava Klanjščka, ki sta spominsko ploščo tudi odkrila, blagoslov števerjanskega župnika Antona Lazarja, recitacije Gradnikovih poezij Nikolaja Pintarja ter ubrano petje Zdravljice in himne SSK Lipa zelenela je, ki ju je zapel števerjanski mešani pevski zbor Frančišek B. Sedej pod vodstvom Aleksandre Pertot. Svoj pomen je prispevala tudi prisotnost več uglednih gostov, med katerimi so bili deželna predsednika SSO Drago Štoka in SSK Rafko Dolhar, deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, pokrajinska odbornica SSK Mara Černic, novogoriški podžupan Tomaž Slokar ter več vodilnih predstavnikov SSK iz Goriške in Tržaške.

Odločitev števerjanskih domačinov, ki so se 22. februarja 1961 politično povezali, je zgodovinsko uokviril slavnostni govornik prof. Peter Černic. V svojem razčlenjenem posegu je predstavil bogato slovensko narodno-politično tradicijo na Primorskem, ki ni prenehala ne pod fašističnim režimom ne v vojnem obdobju 1939-1945. Takoj po vojni se je zopet reorganizirala in začela delovati v Gorici kot Slovenska demokratska zveza, po vaseh pa kot Kmečko-delavska zveza, vse do leta 1975, ko se je tudi na Goriškem ustanovila narodnozborna stranka Slovenska skupnost.

Okrogla miza o temi *Upravljanje v svojem jeziku*, na kateri so na vprašanja častnikarke Erike Jazbar odgovarjali dolinska županja Fulvia

Peter Černic

Franc Jožef Smrtnik, Maurizio Tremul, Erika Jazbar, Fulvia Premolin, Jože Hörnok

Premolin, predstavnik Slovenec na Madžarskem Jože Hörnok, župan Železne Kaple Franc Jožef Smrtnik in predsednik Unije Italijanov Maurizio Tremul, je na podlagi konkretnih izkušenj in s pogledom, zazrtim v prihodnost, v bistvu potrdila zgodovinsko poudarjeno odkritje spominske plošče in govor Černica. Narodna skupnost ne more biti brez politike in lastnega političnega subjekta. Brez neposrednega političnega udeleževanja se zreducira v folklorni partikularizem, ki je prepuščen na milost in nemilost

vodilnih. Seveda so v izvajanjih sodelujočih prišlo na dan razlike, ki so odraz formalnih okvirov oz. trenutne politične situacije. Na vsebinski ravni pa je bilo mogoče ugotoviti, kako sta politično predstavništvo narodne skupnosti v izvoljenih telesih javne uprave ter dosledna uporaba materinščine temeljna elementa za normalno preživetje in razvoj. Skozi politiko in delovanje organov javne uprave gredo namreč vse odločitve, ki so za narodno skupnost življenjsko pomembne, od dvojezičnih krajevnih

napisov, uporabe slovenščine na vseh ravneh javnega upravljanja, šolstva, do kulture in športa. To pa narekuje organizirano politično udeleževanje narodne skupnosti. Spominska slovesnost v Števerjanu se je končala s koncertom vokalne skupine bratov Smrtnik iz Kort na Koroškem. Priznana skupina je številnemu občinstvu postregla z narodnimi pesmimi, ki so spodbujale h gojenju zavesti in jezika, tako da je rdeča nit, ki je povezovala sobotno popoldne, pronicala tudi skozi ubrane melodije.

Damijan Terpin

Marjan Drufovka

SNG Nova Gorica

Publikacija ob odprtju novega malega odra

Novi mali oder je naslov publikacije, ki je izšla ob odprtju malega odra v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica, uredništev katerega so v prvi vrsti omogočili Ministrstvo za kulturo RS, Upravna enota Nova Gorica in Mestna občina Nova Gorica. V lični knjižici je več zanimivih zapisov in fotografij same stavbe gledališča, pa tudi drugih poslopj, ki jih je v Novi Gorici in drugod po Primorskem, tudi s sodelavci, ustvaril nedavno umrla arhitekt Vojteh Ravnikar. V uvodnih mislih je Majda Širca, ministrica za kulturo RS, spregovorila o različnih odrih, ki jih ima gledališče v Novi Gorici: "Zelen travnik pred gledališko hišo, ki daje mehko trdnim in imponantnim stavbam, s katerimi se goriški 'Travniki' spreminja v preprogo in borjač hkrati". O novi pridobitvi, malem odru, pa pravi, da je "sladki sadež pravice", ki bo "razgibal življenje ansambla SNG Nova Gorica", pa tudi "gledališko in drugo življenje na Primorskem". Svoj prispevek je napisal tudi direktor Joško Čuk, ki izraža veselje ob izpolnjenem upu. Umetniška vodja SNG Nova Gorica Ira Ratej je mnenja, da je "odprtje novega gledališča praznik norosti, tiste norosti, ki nas prevzame, kadar se sčela in brez zavor prepustimo igri kot udeleženci ali opazovalci. Filozof Johan Huizinga je name-

sto mislečega človeka ustoličil človeka, ki se igra (homo ludens), se z igro uči, spoznava, preizkuša samega sebe in druge, se potemtakem skozi igro učloveči. Se pravi, dokler bo človek, bo tudi igra in dokler bo igra, bo tudi gledališče".

v Ljubljani l. 1943, tam diplomiral na Fakulteti za arhitekturo l. 1973. Od l. 1983 do 2007 je vodil organizacijski odbor vsakoletnih Piranskih dnevov arhitekture; l. 1992 je ustanovil srednjeevropsko revijo Piranesi in bil od takrat njen glavni urednik. Od l. 1993 do 2009 je bil profesor na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Za

svoje delo je prejel več nagrad. Kratkemu opisu njegovega življenja je priložen seznam njegovih uresničenih načrtov. O pojavu festivala Malih odrov v Novi Gorici podrobno opisuje v svojem prispevku Mali odri v mladem mestu, Festival "Goriško srečanje malih odrov", 1972-84, dramaturginja Martina Mrhar. V življenju tega festivala, kot sama pravi, "lahko razmejimo tri razvojne stopnje: prvo, pod vodstvom Jožeta Babiča, zaznamuje sama ustanovitev in afirmacija prireditve kot tradicionalnega slovenskega festivala 'malih odrov' (1972-1974); drugo, pod umetniškim vodstvom Janeza Povšeta in direktorjem Sergijem Pelhanom, je vzpostavilo refleksijo strokovne-

na Mrhar pravi še: "Srečanja so vendarle - navkljub številnim zadregam - razgrinjala programe predstav, ki so odlikavale iskatelj-sko drznost na oblikovni in/ali vsebinski ravni tako, kakor se je ta pač v posameznih obdobjih dogajala v tedanjem slovenskem in tudi jugoslovanskem gledališču". Tudi nekdanja dramaturginja v SNG Nova Gorica Tea Rogelj se v zapisu veseli uresničitve malega odra in omenja, kako so se predstave, namenjene malemu odru, v novogoriškem gledališču nekajkrat zatele v prostore Mestne galerije in v prostor pod velikim odrom, v Kot, ki si ga je omislil umetniški vodja Primož Bebler. Publikacijo sklepa zapis Ane Perne Mali ekskurz v "mali oder", ki podaja nekaj misli o vlogi in pomenu malega odra. O fenomenu malih odrov so spregovorili tudi na okrogli mizi, ki je bila v prostorih Mestne galerije Nova Gorica v soboto, 19. marca. Na njej so s svojih zornih kotov osvetlili to temo nekdanji gledališki kritiki Aleš Berger, gledališki režiser Zvone Šedlbauer, umetniški vodja ŠKUC gledališča in selektor festivala Monodrama Ptuj 2010 Alen Jelen, gledališka kritičarka Ana Perne in režiser uprizoritve *Grenki sadeži pravice* Andrej Jus. V zanimivem pogovoru so prišle na dan tudi težave, ki so jih imeli "privrženci in ustvarjalci" malih, drznejših eksperimentalnih predstav, ki so se večkrat morali zatekati v najrazličnejše prostore, da so lahko odigrali svoje uprizoritve. Moderatoriki na okrogli mizi sta bili Nika Arhar in Nika Leskovšek, vodji rednih forumov DGKTS. **IK**

TRST Predstavitev zadnje številke revije Aeolo Organiziran kriminal je povsod dejaven

Na sedežu deželnega sveta v Trstu so 28. marca ob prisotnosti deželnih svetnikov Igorja Gabrovca in Igorja Kocijančiča predstavili zadnjo številko družbeno-kulturne revije Aeolo, ki sta jo pred tremi leti ustanovila Enrico Santus in Valentino Chini' v sodelovanju s skupino študentov univerze v Pisi. O reviji in tematskem izhodišču zadnje številke sta spregovorila urednica publikacije Erica Bernardi in tržaški sodelavec le-te Primož Sturman. Bernardijeva je obrazložila, da je uredniški odbor zasnoval vsebinsko zadnjo številko revije po nizu konferenc, ki jih je italijanski pisatelj Roberto Saviano imel na normalni v Pisi o organiziranem kriminalu. Tokratni prispevek so z različnih zornih kotov težili k poglobitvi mafijskega fenomena, ki nikakor ni družbeno ujma zgolj določenih področij italijanske države, pač pa systemska praksa, razširjena po celotnem ozemlju: sodelavci so to temo obravnavali na podlagi družbenih in političnih vidikov, ki segajo tudi preko državnih meja. V tej luči je še toliko bolj zanimiv intervju, ki ga je Primož Sturman imel z zgodovinarjem Jožetom

Pirjcem o organiziranem kriminalu na Balkanu. Iz njenega pogovora izhaja med drugim srhljiva ugotovitev, da je razstre-

Primož Sturman in Erica Bernardi (foto IG)

livo, s katerim je mafija ubila sodnika Giovannija Falconeja, njegovo ženo in varnostnike, po vsej verjetnosti prišlo iz nekdanje Jugoslavije. Vrvež nacionalistične in verske mržnje je bil namreč podlaga za politične spore v večletnem tkivu nekdanje Jugoslavije: nič novega v balkanskem mozaiku, ki je že od časa Osman-skega cesarstva imel kakršno koli državno tvorbo za sovražno. "Nedvomno so tudi take silnice omogočile širitev kriminalnih združb v državah nekdanje Jugoslavije", je poudaril Sturman, ki je v dosedanje številke revije Aeolo prispeval že vrsto prevodov krajših proznih besedil Borisa Pahorja in Alojza Rebule ter tako pripomogel, da je italijansko okolje spoznalo del slovenskega umetniškega izročila. / **IG**